

7

Wat jij vandaag kunt doen

Er komt nóóit een nieuwe beschaving als we zelf met de handen over elkaar blijven zitten wachten totdat het convergerende holisme van de nieuwe culturen en wetenschappen er de grondslag voor heeft gelegd. Er dient een kritische volksmassa in de samenleving te ontstaan die hierbij een actieve rol kan vervullen.

Er zijn beslissende dingen die je zelf kunt doen ter bevordering van deze transformatie tot een vreedzame en duurzame samenleving. Hiertoe behoren het afwerpen van achterhaalde overtuigingen, het je eigen maken van een nieuwe moraliteit, je een beeld vormen van de wereld zoals je haar graag zou zien, en de ontwikkeling van je eigen, individuele bewustzijn.

Achterhaalde overtuigingen afwerpen

In de huidige wereld wemelt het van irrationele gewoonten en praktijken. In zijn Verklaring van december 2004 poneerde de World Wisdom Council (Wereldwijsheidsraad), in het leven geroepen door de Club van Boedapest, de volgende vraag:

‘Op welke wijsheid berust een bestel dat ...’

- Wapens produceert die gevaarlijker zijn dan de conflicten die ermee zouden moeten worden opgelost?
- Een surplus aan voedingsmiddelen produceert, maar niet bij machte is dit voedsel beschikbaar te stellen aan noodlijdende mensen?
- Toestaat dat de helft van alle kinderen op de wereld in schrijnende armoede leeft en dat miljoenen van deze kinderen honger lijden?
- Geen waardering of besef heeft van de fijngevoeligheid, zorgzaamheid en

het solidariteitsbewustzijn die vrouwen bijdragen aan het gezin en de gemeenschap, en verzuimt er een plaats aan te geven in de politiek en het bedrijfsleven?

- Zich geconfronteerd ziet met een immens aantal uitdagingen en taken, maar steeds meer mensen werkloos maakt?
- Aan optimalisering van de arbeidsproductiviteit de hoogste prioriteit toekent (hoewel er talloze miljoenen mensen geen of te weinig werk hebben), in plaats van zich toe te leggen op optimalisering van de productiviteit van hulpbronnen – dit echter in het volle besef van het gegeven dat de meeste natuurlijke hulpbronnen eindig zijn, en andere schaars of niet hernieuwbaar?
- Afhankelijk blijft van voortgaande economische en financiële groei, alleen om te kunnen blijven functioneren en een ineenstorting te voorkomen?
- Zich voor enorme structurele en operationele problemen op de lange termijn gesteld ziet, maar niettemin kwartaaloverzichten en de grillige bewegingen van effectenkoersen op de ultra-korte termijn als criteria voor succes blijft hanteren?
- Sociale en economische vooruitgang uitdrukt in termen van een Bruto Nationaal Product, maar nauwelijks of geen aandacht schenkt aan de kwaliteit van leven van talloze mensen en het niveau waarop in hun fundamentele behoeften wordt voorzien?
- Enerzijds religieus fundamentalisme bestrijdt, maar anderzijds dweept met een ‘marktfundamentalisme’ dat predikt dat ongebreidelde mededinging op de wereldmarkt alle misstanden en problemen zou kunnen rechtzetten?
- Van individuen in de privé-sfeer verlangt dat zij zich houden aan de gouden regel ‘Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet’, maar toch dit elementaire beginsel van billijkheid en gelijkheid in de politiek (‘Behandel een andere staat zoals je zelf door andere staten wilt worden behandeld’) en het bedrijfsleven (‘Behandel partners en mededingers zoals je wilt dat je eigen onderneming door anderen wordt behandeld’) met voeten treedt?

De irrationele praktijken van nu wortelen in achterhaalde denkbeelden!

EEN CATALOGUS VAN ACHTERHAALDE OVERTUIGINGEN EN GEBREKKIGE BEGRIPPEN

Orde op basis van hiërarchie De orde in de samenleving kan alleen worden gecreëerd en gehandhaafd met regels, wetten en voorschriften en de strenge handhaving daarvan. Dit vereist een hiërarchische gezagsketen die door allen

wordt erkend en gehoorzaamd. Een kleine groep mensen aan de top (en het zijn overwegend mannen) maakt de regels, vaardigt wetten uit, geeft bevelen en ziet erop toe dat ze worden uitgevoerd. Alle anderen dienen zich aan de regels te houden en hun plaats in de maatschappelijke en politieke orde in te nemen.

Iedereen is uniek en staat los van alle anderen Wij zijn allemaal unieke en afzonderlijke individuen, omsloten door onze huid en alleen strevend naar de behartiging van ons eigenbelang. Net zoals ons land en ons bedrijfsleven kunnen we uitsluitend op onszelf vertrouwen; alle anderen zijn óf een vriend óf een vijand, in het gunstigste geval met ons verbonden door een gemeenschappelijk – maar helaas meestal tijdelijk – belang.

Alles is omkeerbaar De problemen die we ervaren, zijn slechts tijdelijke episoden van verstoring die weer zullen worden gevolgd door de normale gang van zaken. Het enige wat we hoeven te doen, is de problemen die de kop opsteken te beheersen, met gebruikmaking van beproefde methoden voor probleemoplossing en, indien nodig, crisismanagement. *Unusual business* is voortgekomen uit *business as usual* en zal er vroeg of laat weer voor wijken.

Waarom deze denkbeelden achterhaald zijn, is niet moeilijk in te zien.

Door mannen gedomineerde hiërarchieën functioneren niet best, zelfs niet in het leger en de Kerk, laat staan in het zakenleven en de rest van de samenleving. Succesvolle topmanagers hebben de voordelen van slanke organisatiestructuren en teamwork leren kennen, maar voor het overgrote deel functioneren maatschappelijke en politieke instituties nog altijd in de traditioneel-hiërarchische modus. Het gevolg is dat regeringen log besturen en inefficiënt te werk gaan.

Jezelf als een individu beschouwen is geoorloofd, maar de waan dat je los zou staan van de maatschappelijke en natuurlijke wereld waarvan je in werkelijkheid deel uitmaakt, misvormt de natuurlijke impuls om eigenbelang te beschermen tot een kortzichtige strijd tussen steeds wanhopigere, minder gelijkwaardige mededingers. Dit is een gevaarlijke weg om te bewandelen, niet alleen voor individuen, maar ook voor naties en ondernemingen.

Als we vasthouden aan de overtuiging dat de enorme problemen waarop we stuiten slechts tijdelijke verstoringen zijn in een stabiele of wellicht zelfs onveranderlijke status quo, zal ons denken en doen door geen enkele probleemervaring worden veranderd.

Achter deze achterhaalde maar hardnekkige denkbeelden gaat een aantal gebrekkige redeneringen schuil. Hiertoe behoren: economische rationaliteit; het dwepen met efficiëntie; technologie is dé oplossing; nieuw is beter; voor mijn vaderland ten goede en ten kwade; en de toekomst is ver van ons bed.

Economische rationaliteit De waarde van alle dingen en zelfs mensen is uit te

drukken in geld. Iedereen wil rijk worden. De rest is hol gepraat of niet meer dan doen alsóf.

De efficiëntiecultus We moeten uit iedere persoon, machine en organisatie het maximale rendement halen, ongeacht wát er wordt geproduceerd en of het wel of geen nuttig doel dient.

Technologie is het antwoord Er is geen enkel probleem waarvoor de moderne technologie geen oplossing kan bieden of waartoe ze niet verder zou kunnen worden ontwikkeld.

Nieuw is beter Alles wat nieuw is, is beter dan (nagenoeg) alle dingen van een jaar geleden.

Mijn land, ten goede of ten kwade Wat er ook gebeurt, wij zijn slechts trouw verschuldigd aan één land en één overheid.

De toekomst is ver van mijn bed Waarom zouden wij ons zorgen moeten maken over het welzijn van de generaties na ons? Iedere generatie moet maar voor zichzelf zorgen.

Waarom dergelijke redeneringen misleidend zijn, laat zich gemakkelijk aantonen.

De naïeve reductie van alles en iedereen tot een economische waarde mag misschien rationeel hebben geleken in tijdperken van razendsnelle economische expansie waarin alle neuzen in dezelfde richting wezen en al het overige naar de achtergrond werd gedrongen, maar het is een pure dwaasheid in een tijdperk waarin mensen hun diepgewortelde sociale en spirituele waarden beginnen te herontdekken en velen bezig zijn vrijwillig een eenvoudiger manier van leven te cultiveren.

Efficiëntie, zonder aandacht voor wát er wordt geproduceerd en voor wie er baat bij heeft, leidt tot steeds grotere werkloosheid en is er slechts op gericht om in de behoeften van welgestelden te voorzien, zonder aandacht voor die van de armen. Dit polariseert de samenleving tot twee sectoren: die van de bezitters en die van de *Habenichts*.

Technologie kan geavanceerd zijn en tot veel in staat, maar het is en blijft een instrument, waarvan het nut afhankelijk is van het gebruik dat ervan wordt gemaakt. Zelfs de beste technologie is een tweesnijdend zwaard. Kernreactoren produceren een bijna ongelimiteerde hoeveelheid energie, maar hun radioactieve afvalproducten en de opslag daarvan veroorzaken problemen waarvoor nog steeds geen oplossing is gevonden. Genetische manipulatie kan virusresistente en aan eiwitten rijke gewassen opleveren, de fok van dieren bevorderen en micro-organismen creëren die in staat zijn om eiwitten of hormonen te produceren of het proces van fotosynthese te verbeteren. Het kan echter ook leiden tot dodelijke biologische wapens en pathogene micro-organismen. Bovendien kan het het tere evenwicht in de natuur ver-

storen, grote schade toebrengen aan de diversiteit van soorten en abnormale – en abnormaal agressieve – insecten en dieren voortbrengen.

De informatietechnologie kan een mondiale wisselwerking creëren in een door verscheidenheid gekenmerkte beschaving, doordat ze het mogelijk maakt dat mensen met elkaar communiceren, ongeacht hun cultuur, etnische afkomst en burgerschap of nationaliteit. Als informatienetwerken echter worden gedomineerd door de machtige belangengroepen die ze in het leven hebben geroepen, dienen ze alleen de materialistische belangen van een kleine minderheid, terwijl de rest wordt gemarginaliseerd. In de commerciesfeer richten het internet, de televisie en de elektronische en gedrukte media zich alleen tot hen die aan de markt kunnen deelnemen, zonder aandacht voor de rest. Bovendien laten ze zich misbruiken door misdadige elementen die pornografie en criminaliteit propageren.

Dat het nieuwste altijd beter zou zijn, is natuurlijk onwaar. Dikwijls is het nieuwe slechter dan wat het moet vervangen omdat het duurder, complexer en minder beheersbaar is; daarnaast verspilt het vaak grondstoffen, is het schadelijk voor de gezondheid, vervuult het het milieu in grotere mate, vereemt het ons van elkaar en/of verhoogt het onze stress.

De chauvinistische leus *Mijn land, ten goede of ten kwade* gaat volstrekt voorbij aan de toenemende culturele, maatschappelijke en economische banden die in onze tijd tussen volken in de verschillende delen van de wereld ontstaan. Het verlangt van mensen dat zij hun leven op het spel zetten voor dingen die hun overheid nastreeft, maar later misschien zal afzweren, en dat zij de normen en waarden en het wereldbeeld van een kleine groep van politieke leiders omhelzen. Niets dat deel uitmaakt van een gezond mens verbiedt dat we onze loyaliteit uitbreiden tot voorbij de grenzen van één enkel land. Of anders gezegd, niemand wordt door zijn of haar emoties gedwongen om exclusief trouw te zweren aan slechts één enkele vlag. We kunnen loyaal zijn aan verscheidene segmenten van de mondiale samenleving zonder wie dan ook te verzaken. We kunnen loyaal zijn aan onze gemeenschap zonder afstand te doen van onze loyaliteit aan onze provincie, nationale staat of ‘federatie’ van nationale staten. We kunnen ons één voelen met een hele cultuur en de menselijke familie in haar totaliteit. De burgers van Europa zijn Fransen, Engelsen, Duitsers, Spanjaarden, Italianen, Nederlanders enzovoort, maar ze kunnen desondanks Europeanen zijn. De burgers van de Verenigde Staten zijn New-Englanders, Texanen of Californiërs enzovoort, maar ze zijn desondanks Amerikanen. Kortom, in alle delen van de wereld hebben mensen meerdere identiteiten en kunnen zij de daartoe behorende meervoudige loyaliteit in ere houden.

Tot slot, erop los leven zonder voor de toekomst te plannen is – hoewel

het in een periode van duizelingwekkende groei, waarin iedere generatie voor zichzelf kon zorgen, misschien voldoende is geweest – niet langer een verantwoorde optie, omdat de beslissingen die wij vandaag nemen verstrekkende gevolgen hebben voor het leven en welzijn van toekomstige generaties.

DE UITGESPROKEN GEVAARLIJKE OVERTUIGINGEN

De natuur is onuitputtelijk Het geloof dat de natuur om ons heen in alle mogelijke opzichten onuitputtelijk rijk is aan hulpbronnen, toegerust met een zelfreinigend vermogen dat onbegrensd is, stamt nog uit archaische tijden. Het zal bij de oude Babyloniërs, Soemeriërs, Egyptenaren, Indiërs of Chinezen nooit zijn opgekomen dat hun omgeving ooit uitgeput zou kunnen raken wat de fundamentele dingen betrof die in hun behoeften moesten voorzien (eetbare gewassen, vee, schoon water, zuivere lucht enzovoort), of verpest zou kunnen worden door het dumpen van afval en vuilnis. In hun ogen moet de wereld véél te oneindig hebben geleken om veel last te kunnen krijgen van wat mensen in hun bescheiden nederzettingen en het land eromheen uitvoerden. Het naïeve geloof in de onuitputtelijkheid van de natuur heeft een groot deel van de Vruchtbare Halvemaan uit bijbelse tijden op den duur gedegeneerd tot het moderne Midden-Oosten: een regio met uitgestrekte gebieden van onvruchtbare en gortdroge grond. In die tijd konden de mensen echter nog wegtrekken; ze koloniseerden nieuwe grondgebieden en exploiteerden de maagdelijke hulpbronnen daar. Tegenwoordig kunnen volken nergens meer heen. In een wereldomspannende industriële samenleving die over krachtige technologieën beschikt, is het geloof in de onuitputtelijkheid van de natuur niet alleen misleidend, maar ronduit bedreigend. Het laat mensen de vrije teugel om de hulpbronnen van de aarde veel te intensief te exploiteren of zelfs op een herenloze manier te beschadigen, zodat het zelfregenerende vermogen van de natuur veel te zwaar wordt belast.

De wereld is een gigantische machinerie Dit gevaarlijke geloof dateert uit het begin van de moderne tijd en is een restant van het wereldbeeld van Galileo en Newton, waarin eenvoudige oorzaken rechtstreekse en eenvoudige gevolgen hadden. De gedachte dat de wereld een immens mechanisme is, was een uitstekend uitgangspunt voor het benutten van de middeleeuwse technologie voor het construeren en gebruiken van water- en windmolens, pompsystemen, mechanische klokken en door paarden getrokken ploegen en rijtuigen. Als basis voor de constructie van straalturbines, kernreactoren, computernetwerken en het genetisch manipuleren van planten en microben schiet het echter hopeloos tekort. Spitstechnologieën werken nu eenmaal niet als newtoniaanse machines en ze veroorzaken geen effecten die zich rechtstreeks laten berekenen.

Desondanks wordt er vastgehouden aan het hardnekkige geloof dat de wereld om ons heen net zo maakbaar is als een machine. Het komt neer op de gedachte dat je er altijd op kunt rekenen dat het ene ding dat je doet voorspelbaar tot het andere leidt. Het indrukken van een toets op een ouderwetse schrijfmachine drukt een arm naar voren die een met die toets corresponderende letter tegen het papier slaat. Dit is al niet meer het geval met de computer, waarin geavanceerde programmatuur de door het indrukken van toetsen gegenereerde impulsen interpreteert en het resultaat weergeeft op een scherm. Het mechanistische concept schiet zelfs tekort waar het de invloed van onze technologieën op de natuur betreft. De manier waarop een getransplanteerd gen in een plant tot expressie komt is te voorzien, maar de wisselwerking tussen deze gemodificeerde plant en haar natuurlijke omgeving is uiterst problematisch. Hetzelfde gen dat de voorspelbare, wenselijke effecten in de gemodificeerde plant teweegbrengt, kan onvoorspelbare en uiterst onwenselijke gevolgen hebben voor andere soorten. Zo is 'horizontale genoverdracht' altijd mogelijk, met volstrekt onvoorspelbare gevolgen voor de rest van het ecosysteem.

Desondanks heeft de industriële beschaving van de 20e eeuw volhard in de rationaliteit van de moderne *logos* en bleef zij zowel de samenleving als de natuur benaderen als een mechanisme dat te construeren en te modificeren is. De huidige gevolgen: toenemende verslechtering van water, grond en lucht; verandering van het klimaat; en ernstige beschadiging van plaatselijke of zelfs continentale ecosystemen. Het geloof dat de natuur een mechanisme is, is weliswaar lang niet zo oud als het geloof dat zij onuitputtelijk is, maar het is even achterhaald.

Het leven is een strijd om het bestaan waarin alleen de sterksten overleven Dit geloof dateert uit de 19e eeuw, als een uitvloeisel van de populaire uitleg van Darwins theorie over natuurlijke selectie. Dit concept stelt dat niet alleen in de natuur, maar ook in de menselijke samenleving alleen de sterksten overleven. Met andere woorden, als we willen overleven, zullen we moeten zorgen dat we in de strijd om het bestaan aan de winnende hand blijven door krachtiger te zijn dan de mensen om ons heen. In de context van de samenleving wordt 'kracht' echter niet genetisch bepaald, maar is het de optelsom van persoonlijke en culturele verworvenheden, zoals durf, intelligentie, ambitie en de politieke en financiële middelen om er gebruik van te maken.

De transponering van het 19e-eeuwse darwinisme naar de maatschappij is gevaarlijk, zoals het 'sociaal darwinisme' uit Hitlers nazi-ideologie duidelijk heeft aangetoond. Het werd aangevoerd als een rechtvaardiging voor het veroveren van andermans territorium met het doel meer *Lebensraum* te scheppen, en het onderwerpen van andere volken in naam van de vermeende superio-

riteit en 'raszuiverheid' van een zogenaamd *Herrenvolk*. In onze tijd maakt dit soort gewapende agressie grotendeels plaats voor de subtielere, maar in sommige opzichten even genadeloze concurrentiestrijd op de wereldmarkt. 'Marktwerking' zonder enigerlei beperking slaat een steeds bredere kloof tussen rijk en arm en concentreert alle rijkdommen en macht in de handen van topmanagers en internationale financiers. Het verwijst hele populaties en nationale staten naar de status van afnemer en consument; en als een land arm is, wordt het gedegradeerd tot een marginale factor in de rekensommen die op de mondiale markt als graadmeters voor succes fungeren.

De vrije markt zorgt voor een betere verdeling van welstand Deze mythe houdt rechtstreeks verband met het denkbeeld dat alleen de sterksten in de strijd om het voortbestaan overleven, of fungeert zelfs als de rechtvaardiging daarvoor. Anders dan in de natuur, waar 'sterker zijn' leidt tot de verbreiding en dominantie van de soort, ten koste van het uitsterven of de marginalisatie van andere soorten, zou er in theorie in de menselijke samenleving een mechanisme zijn dat ervoor zorgt dat de welstand billijk wordt verdeeld, in plaats van dat hij alleen de 'sterksten' ten goede komt. De markt zou geregeerd worden door wat Adam Smith 'de onzichtbare hand' noemde. Het berust op het olie-vlekprincipe: als het mij goed gaat, is dat niet alleen goed voor mezelf, mijn gezin en mijn onderneming, maar ook voor de rest van mijn gemeenschap. In de economie als geheel 'sijpelt' de welstand omlaag van de rijken naar de armen. Ten slotte zou een rijzend getij alle boten moeten optillen.

De mythe van de vrije markt is geruststellend. Niet verwonderlijk dat er het meest op wordt gehamerd door degenen die er profijt van trekken! Het is alleen treurig dat het totaal voorbijgaat aan een noodzakelijke voorwaarde waarop de klassieke economen al hebben gewezen: de onzichtbare hand verdeelt de welstand alleen naar behoren *onder omstandigheden waarin een welbaast volmaakte concurrentie mogelijk is*. Met andere woorden, het speelveld moet effen zijn en alle deelnemers aan het spel dienen over een min of meer gelijk aantal fiches te beschikken. In de werkelijkheid van alledag is het speelveld echter nooit effen en is de welstand uiterst ongelijk verdeeld.

Niemand heeft ooit uit de eerste hand ervaren dat de onzichtbare hand van de markt de welstand billijk verdeelt. Op de huidige wereldmarkt vallen de rijkdommen de rijken toe, ten koste van de armen. Zo is de rijkdom van de circa 500 miljardairs ter wereld gelijk aan de inkomsten van de helft van de wereldbevolking, waarvan de armste 40 procent het met slechts 3 procent van de mondiale welstand moet stellen.

Hoe meer je consumeert, des te beter ben je Dit is het geloof dat er tussen de dikte van je portemonnee en je persoonlijke waarde als eigenaar van die portemonnee (tot uiting komend in de grootte van je auto en je woning) totale

gelijkwaardigheid zou bestaan. Deze gelijkstelling van menselijke waarde met koopkracht is door het bedrijfsleven bewust aangemoedigd. Nog niet zo lang geleden aarzelden ondernemingen niet ons voor te spiegelen dat ongebreidelde consumptie een realistische mogelijkheid was – en een in het oog lopende consumptie zelfs ideaal. Viktor Lebov, een analist van kort na de Tweede Wereldoorlog die een detailhandelexpert was, verwoordde deze consumptiefilosofie in termen die aan een mythische vertelling doen denken. ‘Onze enorm productieve economie’, zei hij, ‘vereist dat we consumeren tot onze manier van leven maken, dat we het kopen en gebruiken van goederen verheffen tot een ritueel, en dat we onze spirituele bevrediging én de bevrediging van ons ego zoeken in consumptie. De economie verlangt dat we producten verbranden of verslijten en vervangen en ze in een steeds hoger tempo af-danken’ (geciteerd door Alan Durning in *How Much is Enough?* Norton, 1992). De consumptiemythe was buitengewoon sterk en is dat tot op zekere hoogte nog steeds. Volgens sommige schattingen heeft de moderne wereld sinds 1950 evenveel goederen en diensten ‘geconsumeerd’ als alle vroegere generaties van de mensheid bij elkaar.

Niet alleen zijn er op aarde meer consumenten dan ooit, maar ook is het zo dat iedere consument méér verbruikt dan ooit tevoren. Sinds 1960 is het aantal Amerikaanse huishoudens met een vaatwasmachine gestegen van 7 naar 50 procent, groeide het aantal huishoudens met airconditioning van 15 naar 73 procent, en is het aantal bezitters van een automobiel verdubbeld. Het is zo klaar als een klontje dat deze tendens niet duurzaam kan zijn – niet in Amerika en evenmin elders. De gevolgen en neveneffecten van deze overconsumptie waren vijftig jaar geleden nog niet bekend, maar ze zijn in onze tijd niet meer te negeren. Overconsumptie put kostbare hulpbronnen uit, heeft een negatieve invloed op zowel de lichamelijke gezondheid als het geestelijke evenwicht en vergroot de structurele onevenwichtigheid in de wereld-economie. Desondanks leidt de mythe dat we een betere of zelfs superieure persoon zouden zijn naarmate we meer bezitten en consumeren een hardnekkig bestaan. In het oog lopende consumptie is nog steeds een indicator voor iemands sociale status. Dit wordt vandaag de dag niet meer zo openlijk toegegeven als in het verleden, maar op allerlei manieren rekent de marketingbranche die huizen, auto’s en consumentenproducten aanprijst er nog steeds op – en het ziet ernaar uit dat dit met goede redenen gebeurt.

Hoe meer je bezit, des te gelukkiger ben je De grote meerderheid van de inwoners van de geïndustrialiseerde wereld denkt dat er een verband bestaat tussen het bezit van geld en je behaaglijk voelen. Een Gallup-opinieonderzoek bracht aan het licht dat drie van de vier jonge Amerikanen die aan hun studie beginnen het ‘essentieel of buitengewoon belangrijk’ vinden om een fi-

nancieel onafhankelijke status te bereiken. Op de vraag (uit een Roper-opinieonderzoek in 1996) ‘Wat is er nodig voor een goed leven?’ antwoordde 63 procent van alle Amerikanen: ‘veel geld’.

Toch komt het geloof in het verband tussen rijkdom en geluk niet voort uit de ervaring van mensen zelf. Als het namelijk waar was, zouden de burgers van rijke landen gelukkiger moeten zijn dan die van arme landen. Een onderzoek van Ronald Inglehart dat zich uitstrekte tot 43 landen wees echter uit dat, als een land eenmaal het BNP-niveau van 10.000 dollar per capita heeft bereikt, groei van de nationale rijkdom niet hand in hand gaat met een toename van het gevoel van welzijn van de bevolking. Bulgaren zijn bijvoorbeeld noch welvend, noch tevreden, en Scandinaviërs en Duitsers zijn dat meer, maar de Ieren zeggen dat zij even tevreden zijn, hoewel het Ierse BNP nog niet de helft bedraagt van dat van de Duitsers en Scandinaviërs. Ook zouden rijke mensen gelukkiger moeten zijn dan arme mensen, terwijl puissant-rijken het gelukkigst zouden moeten zijn van allemaal. Een door *Forbes Magazine* ingesteld opinieonderzoek onder 100 van de rijkste Amerikanen bewees echter dat miljonairs zich slechts iets gelukkiger voelen dan de doorsnee-burger.

Sinds 1957 is het BNP van de Verenigde Staten meer dan verdubbeld, maar het gemiddelde geluksniveau is afgenomen: slechts 32 procent van de bevolking zei ‘heel gelukkig’ te zijn. Ook het echtscheidingspercentage is twee keer zo hoog geworden, het aantal zelfmoorden onder kinderen is meer dan verdubbeld, de criminaliteit is verdrievoudigd en meer mensen dan ooit zeggen dat zij ten prooi zijn aan een depressie.

De sociaal-psycholoog David Myers noemt dit het ‘syndroom van stijgende rijkdom en dalend geluk’. Meer dan ooit, zo schrijft hij, ‘hebben we grote huizen en gebroken gezinnen, hoge inkomens en een laag moreel, gegarandeerde burgerrechten en verminderde burgerzin. We blinken uit in geld verdienen, maar slagen er niet in vorm te geven aan ons leven.’

Het blijkt dat er voor geld veel dingen te koop zijn, behalve geluk en welzijn. Je kunt er seks mee kopen, maar geen liefde; aandacht, maar geen liefdevolle zorg; informatie, maar geen wijsheid. Hoewel geld nodig is om in de fundamentele menselijke behoeften te voorzien, zijn er daarnaast andere factoren die ons gelukkig maken en ons leven inhoud geven: liefde en zorg binnen het gezin of de familie, intieme vriendschappen en emotionele banden met anderen op de werkvloer en in de gemeenschap, het gevoel van verbondenheid met het eigen land en de eigen cultuur, werk dat niet alleen productief maar ook zinvol is, contact met de natuur en vormen van vrijetijdsbesteding die een beroep doen op onze bekwaam- en vaardigheden en stroken met onze interesses, zodat ze onze creativiteit ruim baan geven ...

Economische doelen rechtvaardigen militaire middelen De oude Romeinen hadden het gezegd: 'Als je vrede wilt, bereid je dan voor op oorlog'. Dit strookte met hun omstandigheden en ervaring. Zij hadden een wereldrijk gesticht, met binnen de grenzen daarvan opstandige volken en culturen, en daarbuiten 'barbaarse' stammen. Instandhouding van dit imperium vereiste de voortdurende aanwending van militaire macht. De vormen van macht zijn in onze tijd weliswaar heel anders, maar de opvattingen over oorlog zijn nauwelijks veranderd. Net als Rome in de oudheid zijn de Verenigde Staten een wereldmacht, maar hun macht is meer economisch dan politiek. Toch betoogt de regering-Bush dat de instandhouding van de Amerikaanse economische dominantie in de wereld een rechtvaardiging is voor 'Stuur de mariniers erheen'.

Het bloederige geweld van na de Irak-oorlog heeft aangetoond dat het met militaire middelen nastreven van economische oogmerken een slechte strategie is. In de 21e eeuw – een tijdsgewricht waarin mensen en volken een intensievere wisselwerking met elkaar onderhouden en wederkerig sterker van elkaar afhankelijk zijn dan ooit, en waarin maatschappelijke, ecologische en economische systemen op het randje van chaos functioneren – is oorlog in geen geval de manier om vrede te bewerkstelligen of een economische of politieke doelstelling te verwezenlijken.

Oorlog is moreel onverdedigbaar. Vietnam, Afghanistan en Irak bewijzen dat oorlog zelden door resultaten wordt gerechtvaardigd. Met recht en reden waarschuwt een Verklaring van de Club van Boedapest (zie Aanhangsel C) dan ook: 'Gelet op het feit dat de moderne oorlog onschuldige burgers doodt, ernstige schade toebrengt aan het milieu dat het leven mogelijk maakt en kan escaleren tot een wereldbrand, is een oorlog beginnen een misdaad tegen de mensheid. Dit dient dan ook als zodanig te worden erkend. Geen enkele nationale staat heeft het legitieme recht een andere nationale staat de oorlog te verklaren.'

Het afwerpen van de achterhaalde overtuigingen betekent niet dat we *alle* overtuigingen overboord moeten zetten. De door de samenleving algemeen aanvaarde overtuigingen dragen bij aan het verklaren van de wereld, vormen een leidraad voor individuele en collectieve aspiraties en geven de te volgen richting aan. Toch kunnen overtuigingen hun nut overleven. Dan worden ze niet alleen nutteloos, maar zelfs ook gevaarlijk. Als dat gebeurt, is het in het belang van de gehele samenleving ze af te danken. Talloze overtuigingen die ooit functioneel en wijdverbreid waren, zijn achterhaald. In Midden-Amerika staan tientallen verlaten Maya-tempels, in Peru liggen talloze Inca-monumenten in puin. Keltische cairns in Wales, Khmer-beelden in Cambodja, Soemrische ziggoerat in Irak en de stenen reuzen op Paaseiland – het zijn stuk voor stuk stille getuigen van geloofssystemen die ooit hebben gebloeid, maar al-

lang zijn verdwenen omdat er vitalere overtuigingen voor in de plaats zijn gekomen.

Een nieuwe moraliteit aanvaarden

In gezonde samenlevingen onderschrijven de leden een gemeenschappelijke moraliteit: zij huldigen overeenkomstige denkbeelden over wat juist of onjuist, of wat goed of slecht is. Zonder een gemeenschappelijke moraliteit kunnen mensen niet gemakkelijk bepalen wat zij als goed of slecht, of als moreel of immoreel moeten zien. Voorbij nationale en/of culturele grenzen kan de moraliteit die mensen bijeenhoudt niet langer als richtsnoer dienen. Wat in de ene cultuur of samenleving moreel verantwoord is, kan in een andere onacceptabel of zelfs laakbaar zijn. Dit leidt tot internationale en interculturele spanningen en conflicten. In een wereld van wisselwerking en wederkerige afhankelijkheid is er dringend behoefte aan een moraliteit die door alle mensen onderschreven kan worden, ongeacht waar zij wonen. Deze moraliteit hoeft geen afbreuk te doen aan de verscheidenheid van de eigentijdse wereldbevolking en haar culturen, noch hoeft zij twijfel te wekken aan hun morele gevoeligheden. Een waarlijk universele moraliteit dient alle hedendaagse volken en culturen met elkaar te verbinden, gebaseerd op overtuigingen en doelstellingen die zij met elkaar delen en van elkaar over kunnen nemen. Zo'n universele moraal respecteert de individuele moraliteit van mensen en hun culturen, maar vrijkt die met meeromvattende waarden en principes.

Onze *persoonlijke* moraliteit is afhankelijk van onze persoonlijkheid, onze ambities en onze omstandigheden. Zij is een afspiegeling van onze unieke achtergrond, ons cultureel erfgoed en de situatie van onze familie en de rest van onze gemeenschap. Onze *culturele* moraliteit kiest de waarden die wij met anderen moeten delen, als onze gemeenschap het cohesieniveau dat zij nodig heeft om te kunnen functioneren wil handhaven. Deze moraliteit strookt met onze gemeenschappelijke cultuur, maatschappelijke structuur en economische ontwikkeling, en met onze omgeving. Een *universele* moraliteit verleent plaatselijke of nationale moraliteiten een internationale en interculturele dimensie. Zij dicteert nimmer de aard van individuele of nationale en culturele moraliteit, maar zorgt ervoor dat deze moraliteit geen voedingsbodem wordt voor gedragingen die schadelijk zijn voor de totale wereldgemeenschap en haar milieu, nodig voor haar voortbestaan.

Hoe zou een universele moraliteit tot stand kunnen komen en zich over de wereld verspreiden? Per traditie was het formuleren van de normen van moraliteit de taak van religies. De Tien Geboden van joden en christenen, de *soenna* in de islam en het Edele Achtvoudige Pad van de boeddhist zijn voor-

beelden hiervan. De huidige dominante positie van de wetenschap heeft de macht van religieuze doctrines tot het reguleren van menselijke gedragingen verminderd en veel mensen verwachten nu praktische richtlijnen van de wetenschap. Toch heeft de klassieke wetenschap nooit beginselen kunnen aangeven die de grondslag voor een universele moraliteit zouden kunnen vormen. Saint-Simon (eind 18e eeuw), Auguste Comte (begin 19e eeuw) en Émile Durkheim (eind 19e-begin 20e eeuw) hebben pogingen ondernomen tot het ontwikkelen van 'positieve', op wetenschappelijke observaties en experimenten stoelende beginselen voor een zinvolle en voor eenieder acceptabele ethiek. Dit streven was echter zo vreemd aan het belang dat de klassieke wetenschap aan een neutraal standpunt op het gebied van waarden hechtte, dat er door de grote meerderheid van wetenschappers in de 20e eeuw aan voorbij werd gegaan.

In het laatste decennium van de 20e eeuw begonnen zowel politici als wetenschappers de ogen te openen voor de noodzaak van beginselen die universele gedragsnormen tot expressie brachten. In april 1990 verklaarde de Inter-Action Council, een groep van vierentwintig voormalige hoofden van staten of regeringen in zijn *Universal Declaration of Human Responsibilities* ('Universele verklaring van menselijke verantwoordelijkheden'): 'Omdat de wederkerige afhankelijkheid in de wereld eist dat we met elkaar in harmonie leven, hebben mensen regels en beperkingen nodig. Ethiek behelst de minimale maatstaven die een collectieve samenleving mogelijk maken. Zonder ethiek en de zelfbeperking die daaruit voortvloeit, zou de mensheid terugvallen in de strijd waarin de sterksten overleven. De wereld heeft grote behoefte aan een ethische grondslag als haar fundament.'

De Union of Concerned Scientists, een organisatie van vooraanstaande wetenschappers, onderschreef deze verklaring: 'Er is behoefte aan een nieuwe ethiek', verkondigde een verklaring die in 1993 werd ondertekend door 1670 wetenschappers uit 70 verschillende landen, waartoe ook 102 Nobelprijdragers behoorden. 'Deze ethiek moet een machtige beweging motiveren en aarzelende leiders, regeringen en hun individuele burgers zelf overtuigen, teneinde de nodige veranderingen te bewerkstelligen.' Deze wetenschapsbeoefenaars wezen op onze nieuwe verantwoordelijkheid voor de zorg voor de aarde en waarschuwden dat 'er een ingrijpende verandering moet komen in ons beheer van de aarde en het leven erop om immense ellende voor de mensheid te voorkomen en te verhinderen dat ons thuis op deze planeet onherstelbaar wordt beschadigd'. De mens, zo zeiden zij, stuurt aan op een botsing met de wereld van de natuur, waardoor de levende wereld zo sterk zal veranderen dat zij niet langer bij machte is het leven zoals wij dat kennen in stand te houden.

In november 2003 beaamde een groep van mensen die onderscheiden zijn met de Nobelprijs voor de vrede tijdens een congres in Rome: 'In de verhoudingen tussen de naties en in de politiek van hun regeringen is ethiek van het allergrootste belang. Naties behoren andere naties zo te behandelen als zij zelf behandeld willen worden. De machtigste naties dienen voor ogen te houden dat, als zij het goede voorbeeld geven, dit door andere naties zal worden gevolgd.' In november 2004 verklaarde dezelfde groep Nobelprijdragers: 'Het terrorisme kan alleen worden overwonnen als we onze gemeenschappelijke ethische waarden herbevestigen – respect voor de rechten van de mens, het waarborgen van fundamentele vrijheden en het in acht nemen van de democratische beginselen in eigen land en tussen de naties onderling. Wij moeten ons richten op [de eliminatie van] de eigenlijke oorzaken van het terrorisme – armoede, onwetendheid en onrecht – in plaats van op geweld te reageren met geweld.'

Het lijkt geen twijfel dat het moment is gekomen om serieus aandacht te schenken aan een moraliteit die door alle mensen op aarde kan worden onderschreven, ongeacht hun geloof, ras, overtuiging, geslacht of kijk op de wereld. Zij moet de mens intuïtief aanspreken, via het fundamentele morele instinct dat alle gezonde mensen aangeboren is. Dit verdient nadere overweging. Nu de morele voorschriften van Marx, Lenin en Mao in de praktijk van communistische landen hebben gefaald, is het liberalisme, de conceptuele nalatenschap van Bentham, Locke en Hume uit de school van de klassieke Britse filosofie de moraliteit die in de wereld het meest verbreid is. Het mag mensen niet worden belet hun eigenbelang na te streven, zolang zij zich aan de regels houden die een beschaafde samenleving mogelijk maken. 'Leven en laten leven', ziedaar het liberalistische beginsel. Je kunt leven op de manier die je zelf wilt, zolang je de wet niet overtreedt.

In de hedendaagse wereld maakt het klassieke liberalisme plaats voor een misplaatste vorm van tolerantie. Iedereen laten leven op de manier die zij zelf wensen zolang zij binnen de wet blijven, brengt een ernstig risico met zich mee. De rijken en machtigen kunnen een buitenproportioneel deel van de hulpbronnen consumeren (en doen dat dan ook), hoewel diezelfde hulpbronnen ook het geboorterecht van de armen zijn. Rijk en arm kunnen het milieu dat het voortbestaan van alle mensen moet verzekeren onherstelbare schade toebrengen, en ze doen dat ook.

In plaats van het beginsel 'leven en laten leven' heeft onze beschaving een universele moraliteit nodig die als even intuïtief betekenisvol wordt ervaren als het liberalisme en even gemakkelijk onze instincten aanspreekt, maar ze moet beter zijn aangepast aan de omstandigheden waarin de hele mensheid momenteel verkeert. Zo'n moraliteit vervangt het liberale 'leef en laat leven'

door Mahatma Gandhi's 'leef eenvoudig, opdat ook anderen eenvoudigweg kunnen leven'.

Het in praktijk brengen van Gandhi's raad is in onze tijd nóg dringender geboden dan in zijn eigen tijd. Bovendien is het gemakkelijker te realiseren. We weten inmiddels dat eenvoudiger leven geen terugval is. Integendeel, het is het resultaat van een vrije keuze die tot meer persoonlijk welzijn leidt, en tot een dieper besef van de zin van het leven. Het is leven op een manier die maatschappelijk én ecologisch duurzaam is en daarom getuigt van verantwoordelijkheidsbesef ten opzichte van alle dingen op aarde, niet alleen voor dit moment, maar ook voor alle toekomstige generaties.

De doorslaggevende overweging is natuurlijk niet de intrinsieke eenvoud van onze levenswijze, maar houdt verband met de vraag welke uitwerking onze manier van leven heeft op de samenleving en de natuur. De effecten ervan mogen nooit afbreuk doen aan het vermogen van de aarde om in de fundamentele behoeften van alle mensen te voorzien. Om die redenen moet het aangewezen beginsel van een universele moraal luiden: *Leef op een zodanige manier dat ook anderen een waardig leven hebben.*

De transformatie naar een universele moraliteit voltrekt zich veel te traag, want het aanvankelijk menslievende, maar inmiddels achterhaalde concept 'leven en laten leven' is hardnekkig. Als echter alle aardbewoners een eigen auto bezaten, daar overmatig gebruik van maakten, rookten, veel te veel vlees aten en gebruik maakten van al die andere huishoudelijke goederen die nu bij een leven in welstand horen, zouden de essentiële hulpbronnen van onze planeet weldra uitgeput raken en zou het regenererende vermogen van de natuur drastisch zijn afgenomen.

Indien de Chinezen, Indiërs, Afrikanen, inwoners van Latijns-Amerika en de burgers van andere ontwikkelingslanden steenkool bleven stoken om elektriciteit op te wekken, en hout bleven verbranden om op te koken, zich volgens de theorie van de klassieke economie bleven gedragen en dan ook nog de huidige westerse gewoonten van leven, autorijden en consumeren gingen overnemen, zouden de grenzen van onze aarde spoedig bereikt zijn. Alleen als rijk en arm een universele moraliteit in praktijk gaan brengen, is er een kans dat we de weg naar een positieve gemeenschappelijke toekomst zullen inslaan.

Van Thomas Jefferson stamt de uitspraak dat, als je gelooft dat het volk niet voldoende geïnformeerd is om macht in de samenleving te kunnen uitoefenen, dé democratische oplossing is: mensen niet de macht uit handen nemen, maar hen beter voorlichten. Dit is geen donquichotterie. Wanneer mensen beseffen dat een universeel moraliteitsbeginsel noodzakelijk is om het voortbestaan van de mensheid mogelijk te maken en dat het in praktijk brengen daarvan geen onredelijke offers zal vergen, zullen zij er positief op reageren.

De noodzaak van een universele moraliteit is reëel, zoals duidelijk kan worden gemaakt. Er is een glashelder verband tussen het voortbestaan van de mensheid en solidariteit en samenwerking in de mondiale gemeenschap en respect voor de integriteit van de natuur. Als we volharden in onze huidige handelwijze, zal het huidige beslissingenvenster ons naar een chaospunt leiden waarop onze systemen aan een vrije val beginnen. Hele samenlevingen zullen worden geteisterd door terrorisme en criminaliteit, internationale verhoudingen zullen worden ontwricht door oorlogen en gebrek aan verdraagzaamheid en de biosfeer zelf zal vijandig worden voor het menselijk leven als gevolg van de erosie van landbouwgronden, catastrofale weerpatronen, stijgende zeespiegels en de verbreiding van micro-organismen waartegen onze soort niet bestand is.

We kunnen ook duidelijk maken dat het in praktijk brengen van een universele moraliteit geen overmatige offers vereist. Leven op een manier die ook alle andere mensen op aarde een waardig leven gunt, is geen zelfverloochening: we kunnen blijven streven naar uitmuntendheid en schoonheid, persoonlijke groei en plezier en zelfs comfort en luxe. Als we ons door universele moraliteitsprincipes laten leiden, zullen we onze genoegens en verworvenheden definiëren in relatie tot het plezier en de bevrediging die ze ons schenken, in plaats van alles te beoordelen in termen van het geld dat we ervoor moeten neertellen en de hoeveelheid grondstoffen en energie die ervoor nodig is om ze te produceren en er gebruik van te maken.

Je eigen wereld dromen en ernaar handelen

Toen Robert Kennedy zich in 1968 kandidaat had gesteld voor het Witte Huis, zei hij: 'Sommige mensen zien de dingen zoals ze zijn en zeggen: *Waarom?*; ik droom echter dingen die er nooit zijn geweest en zeg: *Waarom niet?*' De wereld dromen zoals je haar graag zou zien is nooit 'alleen maar' je overgeven aan een dwaze fantasie. Integendeel, nu we leven in een tijdvenster dat beslissend zal zijn voor onze gezamenlijke toekomst, is het dromen van een betere wereld relevanter dan ooit.

EEN VERHAAL UIT DUIZEND-EN-EEN-NACHT

De kracht van een visioen van de wereld zoals we haar zouden willen zien, komt naar voren uit de volgende vertelling:

In het oude Arabië erfde Mamoen, de zoon van Haroen al-Rasjid, een stad. Toen hij er bezit van nam, trof hij haar aan in wanorde, op het punt ineens te storten. Perzische kooplieden, op de markten twistend met de burgers van de

stad, hadden hun zwakheden ontdekt, waardoor ze waren aangemoedigd tot plundering en geweld.

De jonge vorst kreeg de raad om nieuwe wetten uit te vaardigen en de naleving ervan af te dwingen. Hij volgde deze raad op, maar dit had tot gevolg dat de ruzies alleen maar heviger werden. De burgers van zijn stad werden steeds armer en de kooplieden begonnen de stad te mijden. In zijn wanhoop bedacht Mamoen een oplossing. In het geheim bracht hij bepaalde ambachtslieden van buiten de stad bijeen en verzocht hen om een maquette van een adembenemend mooie stad uit ivoor en kostbare gesteenten te vervaardigen, naar een ontwerp dat hij hun ter hand stelde. Toen de maquette gereed was, beloofde hij hen rijkelijk en zond hen heen; en in het nachtelijk duister bracht hij de maquette over naar de grote moskee en verborg haar daar achter een gordijn.

Hierop vaardigde Mamoen een decreet uit dat voorschreef dat iedere koopman en reiziger die door de stadspoorten kwam eerst naar deze moskee moest worden geëscorteerd, om er te bidden en een plechtige eed tot stilzwijgen af te leggen. Pas daarna werd de maquette voor hen onthuld; en uit de veranderde houding van deze vreemden werd het de burgers van Mamoens stad duidelijk dat zij een verheven visioen moesten hebben gehad waarover zij niet durfden of konden spreken. Nu eisten zij om zelf ook dit visioen te mogen aanschouwen – en dit was precies wat Mamoen had gewenst. Ze werden een voor een toegelaten in de moskee en moesten dezelfde eed tot zwijgen afleggen. Nu begon aan het licht te komen dat de gebieders der ambachtslieden meer succes had dan de gebieders der wetgevers, want de mensen – veranderd als zij waren door de aanblik van dit visioen – handelden nu hun zaken in vrede af. Stilletjes keerden de orde, het levensplezier en de welstand terug in de stad. En toen de stad die Mamoen had geërfd werd herbouwd, vertoonde zij grote overeenkomst met de stad van zijn droom.

In onze tijd hoeven we geen maquette van een vredige en ordelijke stad in ivoor en kostbare gesteenten te maken; het is voldoende als we haar 'in het bestaan dromen' en ons visioen ervan zo concreet maken als we maar kunnen. We hebben al een poging gedaan om de aard van een vreedzame en duurzame *holos*-samenleving te 'dromen'. Een droom die betrekking heeft op een toekomst voor de langere termijn en de mensheid in haar geheel, laat zich ook in het hier en nu plaatsen. Dit is een taak die alleen jij – en anderen zoals jij – tot een goed einde kunt brengen. Iedereen kan zijn eigen creativiteit en fantasie activeren en zich afvragen: 'Dit is hoe de dingen *zouden kunnen zijn*; waarom zijn ze dat niet? Wat weerhoudt onze stad, dorp of buurt ervan om een oord te zijn waar ...

- iedereen veilig kan leven en werken, kinderen gelukkig kunnen opgroeien en openbaar vervoer en andere gemeenschapsdiensten voor iedereen beschikbaar zijn;
- niemand wordt gemarginaliseerd, werkloos is en honger lijdt in hopeloze armoede, zonder een stem te hebben in het bestuur en de toekomst van de gemeenschap;
- vertegenwoordigers van de overheid en het stadsbestuur eerlijk zijn en weten wat er onder de burgers leeft, zodat zij het belang van alle leden van de gemeenschap kunnen dienen;
- de scholen en ziekenhuizen schoon zijn en over voldoende bekwaam personeel beschikken, zodat ze de behoeften van de gemeenschap kunnen dienen;
- de lucht veilig kan worden ingeademd, de rivieren en meren niet zijn vervuild, de parken netjes worden onderhouden en iedereen van een schone re natuur kan genieten;
- de burgers met zorg kiezen wat ze willen consumeren en wat ze willen af-danken, hun afval gescheiden laten inzamelen en hun hond niet uitlaten zonder het schepje te gebruiken; en
- mensen de tijd nemen om elkaar te begroeten, naar elkaars welzijn en behoeften te vragen en hun werk hoffelijk verrichten?

Wie de dingen ziet zoals ze zijn en zich afvraagt *waarom* ze zijn zoals ze zijn – vermoedelijk heel anders dan hij in zijn dromen zou wensen – stuit op een doolhof van complexe verklaringen en een wirwar van onopgeloste problemen. Als we echter durven dromen en onze vrienden en bureaus van onze droom deelgenoot maken, onder het motto: '*Waarom zijn de dingen niet zoals ik ze in mijn droom wens?*', zullen we vanzelf op antwoorden stuiten en manieren vinden om gezamenlijk te gaan bouwen aan een wereld die met onze droom overeenkomt.

Je bewustzijn ontwikkelen

De Amerikaanse antropologe Margaret Mead heeft eens gezegd: 'Twijfel nooit aan de macht van een kleine groep mensen tot het veranderen van de wereld. Dat is namelijk nog nooit door iets anders bewerkstelligd.' Mahatma Gandhi zei het nóg stelliger: 'Wéés de verandering die jij in de samenleving wilt zien.' Beiden hadden gelijk. Als je je bewustzijn ontwikkelt, beschik je over de macht om de wereld te veranderen.

Waaróm is bewustzijn zo machtig? De verklaring ligt voor de hand: in een beslissingenvenster kunnen zelfs geringe 'fluctuaties' de bestemming van het

systeem veranderen. En een fluctuatie in de vorm van een hoger ontwikkeld bewustzijn is buitengewoon krachtig. Zo'n bewustzijns-evolutie is de sleutel tot een nieuwe wereldbeschaving en die is weer de sleutel tot het voortbestaan van de mensheid.

Als een levende soort met uitsterven wordt bedreigd, zo weten we, komt zij voor een beslissende keuze te staan: óf een levensvatbare mutatie voortbrengen óf uitsterven. Dit betekent dat de wijze waarop de leden van die soort zich in hun omgeving handhaven én de manier waarop zij zich voortplanten, zullen moeten veranderen als ze willen dat hun soort blijft voortbestaan. Bij planten en dieren is het gedrag dat nodig is voor hun voortbestaan genetisch bepaald, zodat verandering ervan een adaptieve mutatie van de genenbank van de soort vereist. Genetische mutatie vergt tijd, maar het kán succesvol zijn: geschikte mutanten planten zich voort en worden dominant; de ongeschikte exemplaren worden door de natuurlijke selectie geëlimineerd.

De situatie ligt voor de menselijke samenleving duidelijk anders. Als het voortbestaan van een populatie, cultuur of beschaving wordt bedreigd, zal zij – om niet uit te sterven – eveneens genoodzaakt zijn om de manier waarop haar leden leven en zich voortplanten op levensvatbare wijze te veranderen. Dit vereist echter géén mutatie van de genenbank. Hoewel sommige aspecten van ons gedrag genetisch zijn gecodeerd, worden de waarden en overtuigingen die een gevaar voor ons voortbestaan vormen voornamelijk door onze cultuur bepaald. Cultuur is echter veel flexibeler dan ons genoom: wij kunnen onze cultuur veel sneller 'muteren' dan onze genenbank. Zo'n cultuurmutatie vereist bovendien niet dat zij zich lukraak voltrekt en dan hopelijk levensvatbaar blijkt; we kunnen er zelf bewust op aansturen. Zo'n bewuste oriëntatie op de volgende culturele mutatie – de transformatie naar een holistische samenleving – staat of valt met een tijdige evolutie van het menselijke bewustzijn. Dit is een voorwaarde geworden voor het voortbestaan van onze soort.

Ook jij kunt een bijdrage leveren aan ons voortbestaan, namelijk door je bewustzijn te ontwikkelen. Een van de manieren daartoe is het binnengaan van een veranderde bewustzijnstoestand. Ons normale waakbewustzijn is slechts een van de bewustzijnstoestanden die voor ons toegankelijk zijn. Vooral het vinden van de toegang tot de veranderde bewustzijnstoestand die kenmerkend is voor diepe meditatieve absorptie en intens bidden is van groot belang. In die toestand word je in staat gesteld de volmaakte eenheid van jezelf met alles en iedereen om je heen te ervaren. In traditionele culturen werd deze veranderde bewustzijnstoestand regelmatig ervaren: zij werd door de mensen op hoge waarde geschat en door herhaalde rituelen bevorderd. Ze is echter ook toegankelijk voor moderne mensen. De psychiater Stanislov Grof,

die dergelijke toestanden bij duizenden patiënten heeft geïnduceerd, constateerde dat zelfs het bewustzijn van intensief getrainde psychologen – wanneer zij persoonlijk eenmaal ervaring met deze veranderde bewustzijnstoestanden hebben opgedaan – wordt verhoogd tot een bewustzijn dat de mechanistische, materialistische en fragmentarische kijk op de wereld van onze moderne tijd vervangt door een holistische en allesomvattende zienswijze.

Zelfs astronauten die door de ruimte reisden en de levende aarde in heel haar luister konden zien, hebben soms een veranderde bewustzijnstoestand ervaren. Ook zij ervoeren dan een intense eenheid met onze planeet, een gevoel dat hen voor de rest van hun leven is bijgebleven. Ook mensen die ten gevolge van ziekte of een ongeluk op de drempel van de dood hebben gestaan en daarna terugkeerden vanuit een veranderde bewustzijnstoestand, zien het leven op een totaal andere manier. Hun waardering voor het bestaan en hun eerbied voor de natuur is ingrijpend vernieuwd. Bovendien ontwikkelen zij een grotere zorg voor menselijke noden en ecologische problemen en hebben ze ontdekt dat de talrijke verschillen tussen mensen – verschillen ten aanzien van geslacht, geaardheid, ras, huidkleur, taal, politieke overtuiging of geloof – eerder interessant en verrijkend zijn dan bedreigend.

Wie eenmaal een diep veranderde bewustzijnstoestand heeft ervaren, is gaan beseffen dat hij niets kan doen dat schadelijk is voor de natuur zonder tevens ook zichzelf te schaden. Hij weet dan dat hij niet losstaat van alle andere mensen – zijn burens, of mensen in andere delen van de wereld, of zelfs de leden van toekomstige generaties – en dat hun lot niet iets is waarvoor hij onverschillig kan blijven.

Het zou niet reëel zijn te verwachten dat alle mensen de staat van diepe meditatieve absorptie of bidden kunnen bereiken door zich te laten behandelen door een vertegenwoordiger van de transpersoonlijke psychologie, een bijna-doodervaring te hebben of een ruimtereis te maken. Dat neemt niet weg dat er een dringende noodzaak is dat iederéén een hoger bewustzijn ontwikkelt. Gelukkig zijn er ook beter toegankelijke wegen die daarheen leiden. Het is mogelijk je innerlijke zelf te trainen om meer één te worden met je uiterlijke zelf en zo een grotere eenheid tussen lichaam en geest te bewerkstelligen. Wie zelf heel wordt, kan een begin maken met de taak de wereld om hem heen te helen.

Hoe kun je heel worden? We zullen met onszelf moeten beginnen. In de toenemende spanningen van het dagelijks leven zijn we hard op weg om de voeling met onszelf, de natuur en de dingen in het leven die er echt toe doen te verliezen. Dit is in de moderne wereld al een oud probleem. In een essay met de titel *Life without Principle* riep Henry David Thoreau ons ruim honderdvijftig jaar geleden op om na te denken over de manier waarop wij ons leven

willen leven. Deze wereld, zo betoogde hij, is een wereld van zakendoen. Als iemand als kind uit het raam was gegooid en daardoor voor het leven gehandicapt zou zijn, zou hij dat voornamelijk betreuren omdat hij niet kan deelnemen aan het zakendoen. 'Als een man zoveel van de natuur houdt dat hij er dagelijks een halve dag in wil wandelen, loopt hij het gevaar voor een luie zwerver te worden versleten; maar als hij zijn dagen volledig gebruikt om in effecten te speculeren, de bossen te verwoesten en de aarde voortijdig kaal te slaan, wordt hij geprezen als een ijverige en ondernemende burger.' Er is niets, aldus Thoreau, zelfs misdaad niet, dat vijandiger is tegenover het leven dan dit onophoudelijke zakendoen.

Thoreau wees erop dat, als ons leven niet langer persoonlijk en introvert is gericht, onze gesprekken tot roddelpraat degenereren. Zelden komen we iemand tegen, zei hij, die ons iets nieuws kan vertellen dat hij niet in de krant heeft gelezen of niet van een bekende heeft gehoord. Naarmate ons innerlijk leven verkommert, haasten we ons vaker en steeds wanhopiger naar het postkantoor. 'De arme drommel die de meeste post oogst en trots is op zijn uitgebreide correspondentie, heeft al heel lang niets meer van zichzelf vernomen.' We zouden dit grotendeels zo kunnen toepassen op onze eigen tijd, alleen hoeven wij er niet meer voor naar het postkantoor. Het opstarten van onze computer volstaat ...

Thoreau erkende dat hij veel angstvalliger dan vroeger over zijn vrijheid waakte. De geringe verplichtingen die hij had om in zijn levensonderhoud te voorzien, waren nu een genoegen voor hem en hij werd er niet vaak aan herinnerd dat ze noodzakelijk waren. Hij kon echter voorzien dat, als zijn behoeften sterk zouden toenemen, de arbeid die hij zou moeten verrichten om erin te voorzien een corvee voor hem zou worden. En dan, aldus Thoreau, zou er niets meer zijn dat het waard was om voor te leven ...

Wij kunnen ons helaas niet meer onttrekken aan de 'bedrijvigheid van onophoudelijk zakendoen', zoals Thoreau heeft gedaan toen hij twee jaar lang in een blokhut in de bossen leefde. We kunnen echter wel een paar uur en soms zelfs een dag vrijhouden om weer voeling te krijgen met onszelf, de natuur en de mensen om ons heen. Dit is een eerste maar essentiële stap op de weg naar innerlijke groei. Wie deze stap zet, is al bezig zijn of haar bewustzijn naar een hoger plan te tillen.

Een andere stap die je kunt zetten, is weer voeling krijgen met je eigen lichaam. We gebruiken ons lichaam al net zoals we een auto of computer gebruiken. We geven het commando's om ons te brengen waar we heen willen of om te doen wat we gedaan willen hebben. We leven overwegend in ons hoofd en hebben weinig tijd of neiging om in ons hele lichaam te leven. We zijn op weg de grond onder onze voeten te verliezen.

Er zijn verfijnde methoden ontwikkeld die je kunnen helpen jezelf weer te gronden. Hiertoe behoren traditionele methoden als t'ai-chi, chi-gong en ayurvedische en andere holistische methoden en oefeningen, naast oude en nieuwe ademtechnieken en methoden om diepe ontspanning te bewerkstelligen. Zelfs de volgende eenvoudige oefening kan, als ze regelmatig wordt gedaan, je al helpen weer in contact te komen met je lichaam. *Blijf een paar minuten ontspannen zitten, met de handen op de knieën en met gesloten ogen. Concentreer je op je lichaam en verplaats je aandacht van het ene deel van je lichaam naar het andere, te beginnen met de toppen van je tenen en eindigend met de kruin van je hoofd. Word je bewust van je adembaling – voel hoe iedere ademtocht je longen vult en energie door je aderen laat stromen. Voel de ritmen van je lichaam – de subtiele bewegingen van de spieren, het kloppen van je hart, en de werking van je organen.* Algauw begin je je gewaar te worden van je hele lichaam en je er thuis in te voelen. Op deze manier hervind je iets van dat besef van eenheid dat voor moderne mensen in de stress en inspanningen van het dagelijks leven verloren is gegaan.

De stress en inspanningen van het bestaan hebben ook invloed op je gevoelsleven, dat eveneens aandacht nodig heeft. Niet dat we het contact met onze gevoelens kwijt zijn geraakt – meestal zijn we ons er maar al te bewust van. Alleen zijn het vaak emoties van de verkeerde soort. Negatieve gevoelens als woede, haat, angst, zorgen, achterdocht, jaloezie, afgunst, minachting en onverschilligheid domineren de teneur van het moderne dagelijks leven. Ze vloeien voort uit levenservaringen die voornamelijk van negatieve aard zijn. Zelfs de opvoeding in onze jeugd is, behoudens enkele positieve uitzonderingen, gebaseerd op negatieve versterkingen als straf en dreigend falen. Positieve gevoelens als liefde en zorg behoren tot het domein van het gezin en de vriendenkring, maar deze aspecten van het leven worden te vaak opgeofferd aan de werkdruk en de inspanningen die we ons getroosten om overleefd te blijven in de strijd om het bestaan.

Positieve emoties laten zich ook genereren door diepere ervaringen van de natuur: kijken naar de vredige rust van een zonnig veld of spiegelend meer, de schoonheid van een zonsondergang of majestueuze bergreus of de ontzagwekkende deining van een stormachtige zee. Voor de bewoners van een grote stad zijn deze ervaringen echter steeds schaarser en worden de periodes ertussen steeds langer. Zelfs als ze wel toegankelijk zijn, worden ze vaak ondergeschikt gemaakt aan het nastreven van een professioneel doel of maatschappelijke aspiraties, zoals het binnenhalen van een cliënt of pogingen indruk maken op een vriend of buur door over de nieuwste mode te praten.

We verkeren in de greep van een vicieuze cirkel: negatieve ervaringen leiden tot een negatieve instelling, die weer tot nieuwe negatieve ervaringen leidt. Deze cirkelgang moet worden doorbroken. Dat vereist dat je de balans

van je gevoelens opmaakt en bewust probeert negatieve emoties te transformeren. Het is niet gemakkelijk om haat om te buigen tot liefde, achterdocht tot vertrouwen, minachting tot respect, jaloezie tot waardering en angst tot zelfverzekerdheid, maar het is beslist mogelijk. Alle religies en spirituele tradities van de wereld bieden ons mogelijkheden daartoe. Er zijn echter ook wereldlijke methoden voor. Groepservaringen stellen je in staat anderen deelgenoot te maken van je angsten en hoop, zoals ook het geval is met allerlei vormen van psychotherapie, waartoe ook de regressietherapie behoort die je kan helpen de ervaringen van je jeugd, kleuterjaren, geboorte of zelfs in de moederschoot of vorige levens opnieuw te beleven.

Als je een serieuze poging onderneemt om jezelf emotioneel te louteren, zal de vicieuze cirkel van negatieve ervaringen die weer nieuwe negatieve ervaringen genereren, worden vervangen door een positieve cirkel van positieve gevoelens jegens anderen die meer begrip voor en empathie met vrienden, familieleden, medewerkers en andere leden van de gemeenschap genereren.

De herontdekking van je banden met andere mensen en de natuur, de herintegratie van lichaam en geest en de transformatie van je gevoelens zijn zowel *doeleinden* als *middelen*. Ze zijn heel waardevol op zich, maar fungeren tevens als evenzovele stappen op de weg naar verdere innerlijke groei. Als je gegrond bent in je lichaam en gecenterd in je gevoelens, als je voeling hebt met de natuur en met de mensen om je heen, kun je de eenheid van lichaam en geest openstellen voor de wereld en een positieve participant in haar transformatie zijn.

Tien graadmeters van geëvolueerd bewustzijn

Je bewustzijn is geëvolueerd als je ...

- 1 Een manier van leven hebt die ook alle andere mensen de ruimte geeft om te leven, zodat je in je behoeften voorziet zonder afbreuk te doen aan andermans kansen om in de hunne te voorzien.
- 2 Een manier van leven cultiveert die het recht om te leven en de culturele en economische ontwikkeling van alle mensen respecteert, ongeacht waar zij wonen of wat hun etnische oorsprong, geslacht, nationaliteit, maatschappelijke status en geloofsovertuiging is.
- 3 Een manier van leven nastreeft die het intrinsieke recht op leven beschermt, naast een het leven in stand houdende omgeving voor alle dingen die op aarde leven en groeien.
- 4 In harmonie met de integriteit van de natuur, en rekening houdend met overeenkomstige wensen van andere leden van de samenleving, geluk,

vrijheid en persoonlijke vervulling nastreeft.

- 5 Erop staat dat je regering in een vreedzame verstandhouding en een geest van samenwerking omgaat met andere naties en volken, in de erkenning van de legitieme verlangens naar een beter leven en een gezond milieu voor alle volken van de grote menselijke familie.
- 6 Van ondernemingen verlangt dat zij niet alleen verantwoordelijkheid voor al hun belanghebbenden aan de dag leggen, maar ook voor de instandhouding van hun milieu, mede door te eisen dat zij goederen produceren en diensten leveren die in een legitieme vraag voorzien *zonder* de natuur te schaden en de kansen van plaatselijke bedrijven en de zich nog ontwikkelende economieën op de wereld om op de markt te concurreren te verminderen.
- 7 Van de openbare media verlangt dat zij een constante stroom van betrouwbare informatie over fundamentele tendensen en belangrijke processen leveren teneinde jou en al je andere medeburgers en consumenten in staat te stellen op basis van feitenkennis beslissingen te nemen die op hun en jouw leven en welzijn van invloed kunnen zijn.
- 8 Ruimte schept in je leven om mensen die minder bevoorrecht zijn dan jij te helpen een waardig leven te leiden, vrij van de ontberingen en vernederingen van abjecte armoede.
- 9 Samenwerkt met gelijkgestemde geesten voor het beschermen en ook herstellen van de essentiële vormen van evenwicht in je leefomgeving, niet alleen in je directe omgeving, je land of werelddeel, maar ook in alle andere delen van de wereld.
- 10 Jongeren en andere ontvankelijke mensen van alle leeftijden aanmoedigt tot het ontwikkelen van de geesteshouding die hen in staat zal stellen zelf ethisch verantwoorde beslissingen te nemen die bepalend zijn voor hun eigen toekomst en die van hun kinderen.

In zijn toespraak tot de algemene vergadering van het Amerikaanse Congres in februari 1991 zei Václav Havel, destijds president van Tsjecho-Slowakije: 'Zonder een wereldomspannende revolutie in het menselijke bewustzijn zal er niets ten goede veranderen ... en zal de wereldramp waarop de wereld nu afstevent – de ecologische, maatschappelijke, demografische en algehele ineenstorting van onze beschaving – onvermijdelijk zijn.' Wat Havel ermee bedoelde, werd goed begrepen, maar het is geen reden tot pessimisme: de ineenstorting van de beschaving kan nog worden vermeden. Het menselijk bewustzijn kan een hoger niveau bereiken. Het is al bezig te evolueren en jij kunt deze ontwikkeling verder helpen.

President Harry Truman heeft ooit gezegd: 'De eindverantwoordelijkheid

ligt hier', waarmee hij het bureau in het Oval Office bedoelde. In onze tijd is de verantwoordelijkheid op een meer democratische manier verdeeld: ze berust niet alleen in het Witte Huis, maar ook bij mij en jou en iedereen om ons heen. Ze komt op ons toe in de vorm van een cruciale opgave: we moeten ons bezinnen op onze manier van denken, om zo ons bewustzijn naar een hoger niveau te tillen. Als we dat doen, zal de moedige maar tot nu toe onvoldoende krachtige en georganiseerde beweging naar een holistische, vreedzame en duurzame werldsamenleving kunnen uitgroeien tot een vloedgolf die de geesteshouding waaruit onze problemen zijn voortgevloeid zal wegspoelen en jou, mij en iedereen om ons heen de weg zal wijzen naar een wereld waarin we kunnen leven en die we vol trots aan onze kinderen kunnen nalaten.

I

De bloei van het menselijke bewustzijn

Evocatie

Plaats: de aarde, tijd: 114 miljoen jaar geleden, een ochtend net na zonsopgang: de allereerste bloem op de planeet gaat open om de zonnestralen welkom te heten. Voor deze gedenkwaardige gebeurtenis, die een evolutionaire transformatie in het leven van planten inluidt, was de aarde al miljoenen jaren met planten bedekt. De eerste bloem leefde waarschijnlijk niet lang en bloemen moeten zeldzame en geïsoleerde verschijnselen zijn gebleven, omdat de omstandigheden waarschijnlijk nog niet gunstig waren voor grote aantallen bloeiende planten. Maar op zekere dag werd er een kritieke drempel bereikt en opeens was er overal op aarde een uitbarsting van kleuren en geuren – als er een toekijkend bewustzijn was geweest om het te zien.

Veel later gingen die tere en geurige wezens die wij bloemen noemen een essentiële rol spelen in de evolutie van het bewustzijn van een andere levensvorm. Mensen werden er steeds meer door aangetrokken en gefascineerd. Toen hun bewustzijn zich begon te ontwikkelen, waren bloemen waarschijnlijk de eerste dingen waar mensen waarde aan gingen hechten zonder dat ze nuttig voor hen waren, dat wil zeggen, niet bijdroegen aan hun overleving. Ze waren een bron van inspiratie voor ontelbaar veel kunstenaars, dichters en mystici. Jezus zegt ons aan de bloemen te denken en te leren van de manier waarop ze leven. Van de

Boeddha wordt gezegd dat hij een ‘stille preek’ heeft gehouden. Tijdens die preek stak hij een bloem omhoog en keek hij er aandachtig naar. Na een tijdje verscheen er een glimlach op het gezicht van een van de aanwezigen, de monnik Mahakasyapa. Volgens het verhaal was hij de enige die de preek begreep. Volgens een legende werd die glimlach (dat wil zeggen, dat inzicht) doorgegeven door achtentwintig meesters en werd hij veel later de grondslag van zen.

Het zien van schoonheid in een bloem kan mensen, al is het maar even, openstellen voor de schoonheid die een wezenlijk onderdeel is van hun diepste wezen, hun ware natuur. De eerste herkenning van schoonheid was een van de belangrijkste gebeurtenissen in de evolutie van het bewustzijn van de mens. De gevoelens van vreugde en liefde zijn intrinsiek met die herkenning verbonden. Zonder dat we het beseften werden bloemen voor ons een uiting in vorm van wat het hoogst, het heiligst en uiteindelijk het vormloze in onszelf is. Bloemen, die vergankelijker, etherischer en kwetsbaarder zijn dan de planten waaruit ze zijn opgekomen, werden net boodschappers uit een ander rijk, als een brug tussen de wereld van de stoffelijke vormen en het vormloze. Ze hadden niet alleen een geur die de mensen lekker en plezierig vonden, maar brachten ook iets geurigs mee uit het rijk van de geest. Als we het woord ‘verlichting’ ruimer opvatten dan gewoonlijk, kunnen we bloemen zien als de verlichting van planten.

Elke levensvorm in elk rijk – mineraal, plantaardig, dierlijk of menselijk – kan iets ondergaan wat we ‘verlichting’ kunnen noemen. Maar het komt slechts uiterst zelden voor, omdat het meer is dan een evolutionaire ontwikkeling: het veronderstelt ook een discontinuïteit in zijn ontwikkeling, een sprong naar een volkomen ander niveau van Zijn en, heel belangrijk, een vermindering van de stoffelijkheid.

Wat kan er zwaarder en ondoordringbaarder zijn dan gesteente, de dichtste van alle vormen? En toch ondergaan sommige gesteenten een verandering in hun moleculaire structuur: ze veranderen in kristallen en worden lichtdoorlatend. Sommige koolstofverbindingen veranderen onder onvoorstelbare hitte en druk in diamant, en sommige zware mine-

ralen veranderen onder bepaalde omstandigheden in andere edelstenen.

De meeste reptielen – de meest aan de aarde gebonden schepselen die er zijn – zijn al miljoenen jaren onveranderd gebleven. Maar een paar lieten veren en vleugels groeien en veranderden in vogels en trotseerden de zwaartekracht die hen zo lang had vastgehouden. Ze werden niet beter in kruipen of lopen, maar ontstegen er helemaal aan.

Al sinds onheuglijke tijden hebben bloemen, kristallen, edelstenen en vogels een bijzondere betekenis voor de menselijke geest. Net zoals alle levensvormen zijn het natuurlijk tijdelijke manifestaties van het onderliggende ene Leven, het ene Bewustzijn. Hun bijzondere betekenis en de reden dat mensen er zo door gefascineerd worden en er zo’n affiniteit mee voelen is toe te schrijven aan het feit dat ze zo etherisch zijn.

Als mensen een bepaalde mate van Tegenwoordigheid, van stille en alerte aandacht in hun waarneming hebben bereikt, kunnen ze de goddelijke levensessentie, het ene inwonende bewustzijn of de geest in elk schepsel, elke levensvorm, voelen en dat herkennen als iets dat één is met hun eigen essentie en het dus liefhebben zoals zichzelf. Maar zolang dat niet gebeurt, zien de meeste mensen alleen de uiterlijke vorm, omdat ze zich niet bewust zijn van de innerlijke essentie, net zoals ze zich niet bewust zijn van hun eigen essentie en zich alleen identificeren met hun lichamelijke en psychische vorm.

Maar in het geval van een bloem, een kristal, een edelsteen of een vogel kunnen zelfs mensen met weinig Tegenwoordigheid af en toe voelen dat er meer is dan alleen het stoffelijke bestaan van die vorm, zonder te weten dat dit de reden is dat ze zich ertoe aangetrokken voelen, er affiniteit mee voelen. Door zijn etherische aard verduistert die vorm de inwonende geest niet zo sterk als andere levensvormen. De uitzondering op deze regel zijn alle pasgeboren levensvormen – baby’s, pups, kittens, lammetjes enzovoort. Ze zijn kwetsbaar, teer, nog niet helemaal stevig verankerd in de stoffelijkheid. Er schijnt nog een onschuld, iets liefs en een schoonheid doorheen die niet van deze wereld is. Ze brengen zelfs tamelijk ongevoelige mensen in verrukking.

Dus als je alert bent en aandachtig naar een bloem, kristal of vogel

kijkt, zonder die mentaal te benoemen, wordt die voor jou een venster op het vormloze. Er is een innerlijke opening, hoe klein ook, naar het rijk van de geest. Dat is waarom deze drie ‘verlichte’ levensvormen al in de oudheid zo’n belangrijke rol speelden in de evolutie van het bewustzijn van de mens, waarom bijvoorbeeld het juweel in de lotusbloem een centraal symbool is van het boeddhisme en waarom een witte vogel, de duif, in het christendom de Heilige Geest voorstelt. Zij hebben de voorbereidingen getroffen voor een veel diepere verandering in het bewustzijn van de planeet die moet plaatsvinden in de mens. Dat is het spirituele ontwaken dat we nu beginnen te zien.

Het doel van dit boek

Is de mensheid rijp voor een transformatie van het bewustzijn, een zo radicaal en diep innerlijk opbloeien dat de bloei van planten, hoe mooi die ook is, daar maar een flauwe afspiegeling van is? Kunnen mensen van de dichtheid van hun geconditioneerde denkstructuren afkomen en worden als kristallen of edelstenen, zodat ze zeg maar het licht van het bewustzijn doorlaten? Kunnen ze de aantrekkingskracht van het materialisme en de stoffelijkheid weerstaan en uitstijgen boven de identificatie met vorm die het ego in stand houdt en hen veroordeelt tot gevangenschap in hun eigen persoonlijkheid?

De mogelijkheid van een dergelijke transformatie is de centrale boodschap van de grote wijsheidstradities van de mensheid. De boodschappers – Boeddha, Jezus, en anderen, niet allemaal bekend – waren de eerste bloemen van de mensheid. Ze waren voorlopers, zeldzame en kostbare wezens. Een wijdverbreid opbloeien was toen nog niet mogelijk en hun boodschap werd grotendeels verkeerd begrepen en vaak enorm verdraaid. Hun werk zorgde niet voor een transformatie van het gedrag van de mensheid, behalve dan bij een kleine minderheid.

Is de mensheid er nu rijper voor dan in de tijd van die oude leraren? Waarom zou dat zo zijn? Wat kun je doen, als er al iets gedaan kan worden, om die innerlijke verandering teweeg te brengen of te bespoedigen? Wat kenmerkt nu eigenlijk de oude egoïsche bewustzijnstoestand, en

aan welke tekenen kun je het nieuwe opkomende bewustzijn herkennen? Met deze en andere essentiële vragen gaan we in dit boek aan het werk. Belangrijker is dat dit boek zelf een hulpmiddel voor transformatie is dat voortkomt uit het nieuwe opkomende bewustzijn. De hier aangereikte ideeën en concepten kunnen belangrijk zijn, maar ze komen op de tweede plaats. Het zijn niet meer dan richtingborden die de weg naar het ontwaken wijzen. Onder het lezen treedt er een verandering in je op.

Het hoofddoel van dit boek is niet je verstand te voorzien van nieuwe informatie of opvattingen of te proberen je ergens van te overtuigen, maar een verschuiving in je bewustzijn, dat wil zeggen, een ontwaken, te bewerkstelligen. Zo bezien is dit boek dus niet ‘interessant’. Interessant betekent dat je afstand kunt bewaren, in gedachten met de ideeën en concepten kunt spelen, het er wel of niet mee eens bent. Dit boek gaat over jou. Het verandert je bewustzijnstoestand of het is zinloos. Het kan alleen opwekken wie er rijp voor is. Niet iedereen is dat al, maar veel mensen wel en met iedere persoon die ontwaakt neemt het gewicht van het collectieve bewustzijn toe en wordt ontwaken voor andere mensen gemakkelijker. Als je nog niet weet wat ontwaken betekent, lees dan door. Alleen door te ontwaken kun je de ware betekenis van dat woord leren kennen. Een glimp ervan is voldoende om het proces van ontwaken, dat onomkeerbaar is, op gang te brengen. Voor sommige mensen komt die glimp terwijl ze dit boek lezen. Voor veel andere mensen is het proces al begonnen, ook al beseffen ze dat misschien nog niet. Dit boek zal die mensen helpen het te herkennen. Voor sommige mensen is het proces begonnen door lijden of door een verlies, voor andere door het contact met een spirituele leraar of leer, door het lezen van *De kracht van het Nu* of door een ander spiritueel levend boek dat daardoor een transformatie kan bewerkstelligen – of door een combinatie van deze mogelijkheden. Als het proces van ontwaken al bij je begonnen is, zal het lezen van dit boek het versnellen en de intensiteit ervan opvoeren.

Een essentieel onderdeel van het ontwaken is het herkennen van het niet-ontwaakte ik, het ego dat denkt, spreekt en handelt, maar ook de herkenning van het collectief geconditioneerde mentale proces dat de

niet-ontwaakte toestand laat voortduren. Daarom beschrijft dit boek de belangrijkste aspecten van het ego en de manier waarop ze werken in het individu en in het collectief. Dit is van belang om twee met elkaar samenhangende redenen: de eerste is dat je het ego niet herkent tenzij je de elementaire mechanismen achter de werking ervan kent; dan strikt het ego je door je je er steeds opnieuw mee te laten identificeren. Dat betekent dat het ego de macht overneemt, een bedrieger die zich voor jou uitgeeft. De tweede reden is dat de daad van herkenning zelf een van de manieren is waarop ontwaken plaatsvindt. Als je de onbewustheid in jezelf herkent, *is* wat de herkenning mogelijk maakt het ontwaken. Je kunt niet vechten tegen het ego en het gevecht winnen, net zoals je niet tegen de duisternis kunt vechten. Het licht van het bewustzijn is alles wat je nodig hebt. Jij bent dat licht.

Onze overgeërfde stoornis

Als we wat beter naar de oude religies en spirituele tradities van de mensheid kijken, ontdekken we onder de vele oppervlakkige verschillen twee fundamentele inzichten waarover de meeste ervan het eens zijn. De woorden waarmee ze deze inzichten beschrijven verschillen, maar ze wijzen allemaal op een tweevoudige fundamentele waarheid. Het eerste deel van deze waarheid is het besef dat de 'normale' geestesgesteldheid van de meeste mensen een sterk element bevat van wat we best een stoornis of zelfs waanzin kunnen noemen. Bepaalde uitspraken uit de kern van het hindoeïsme komen misschien nog het dichtst bij het zien van deze stoornis als een vorm van een collectieve geestesziekte. Ze noemen het *maya*, de sluier van de illusie. Ramana Maharshi, een van de grootste Indiase wijzen, zegt botweg: 'Het denken is *maya*.'

Het boeddhisme gebruikt een andere terminologie. Volgens de Boeddha brengt het menselijke verstand in zijn normale toestand *dukkha* voort, wat je kunt vertalen met lijden, onbevredigendheid, en ook gewoon ellende. Hij ziet het als kenmerkend voor het menselijk bestaan. Waar je ook gaat, wat je ook doet, zegt de Boeddha, je ontmoet *dukkha*, en vroeg of laat manifesteert het zich in elke situatie.

Volgens de christelijke leer is de normale collectieve toestand van de mensheid er een van 'erfzonde'. 'Zonde' is een woord dat bijzonder verkeerd begrepen en verkeerd uitgelegd is. Als je het letterlijk vertaalt uit het oude Grieks waarin het Nieuwe Testament geschreven is, betekent zonde dat je het doel mist, zoals een boogschutter die zijn doel mist, zodat zondigen betekent dat je *het doel* van het menselijke bestaan *mist*. Het betekent dat je onhandig, blindelings leeft, en dat je daardoor lijdt en leed berokkent. Nogmaals, als je deze term ontdoet van zijn culturele bagage en verkeerde interpretaties, wijst hij naar de stoornis die inherent is aan het menselijk bestaan.

De mensheid heeft indrukwekkende dingen gepresteerd, dat valt niet te ontkennen. We hebben schitterende muziek, literatuur, schilderijen, architectuur en beeldhouwkunst voortgebracht. Nog niet zo lang geleden hebben wetenschap en techniek onze manier van leven radicaal veranderd en we kunnen nu dingen doen en maken die nog maar tweehonderd jaar geleden als wonderbaarlijk zouden zijn beschouwd. Er valt niet aan te twijfelen: het menselijke verstand is zeer intelligent. Maar aan die intelligentie zit ook een waanzinnige kant. Wetenschap en techniek hebben de vernietigende uitwerking van de stoornis van het menselijke verstand op de aarde, op andere levensvormen en op mensen zelf enorm versterkt. Daarom is die stoornis, die collectieve waanzin, het duidelijkst te herkennen aan de geschiedenis van de twintigste eeuw. Een verdere factor is dat deze waanzin ook nog eens intenser wordt en versnelt.

De Eerste Wereldoorlog brak uit in 1914. Verwoestende en wrede oorlogen, ingegeven door angst, hebzucht en het verlangen naar macht zijn in de hele geschiedenis van de mensheid gewone verschijnselen geweest, net zoals slavernij, martelingen en wijdverbreid geweld om religieuze en ideologische redenen. Mensen leden meer door toedoen van elkaar dan door natuurrampen. Maar tegen 1914 had het zeer intelligente menselijke verstand niet alleen de interne verbrandingsmotor uitgevonden, maar ook tanks, bommen, machinegeweren, onderzeeërs, vlammenwerpers en gifgas. Intelligentie in dienst van de waanzin! In de loopgravenoorlog in Frankrijk en België sneuvelden miljoenen mannen om

een paar kilometer modder te winnen. Toen de oorlog in 1918 voorbij was, keken de overlevenden vol afgrijzen en onbegrip terug op de verwoesting die de oorlog had achtergelaten: tien miljoen doden en nog veel meer mensen waren misvormd en verminkt. Nog nooit was de uitwerking van de menselijke waanzin zo vernietigend geweest, zo duidelijk zichtbaar. Ze konden niet vermoeden dat dit nog maar het begin was.

Aan het eind van de twintigste eeuw was het aantal mensen dat gestorven was door toedoen van hun medemensen gestegen tot meer dan honderd miljoen. Ze stierven niet alleen door oorlogen tussen naties, maar ook door massamoord en genocide, zoals de moord op twintig miljoen 'klassenvijanden, spionnen en verraders' in de Sovjetunie onder Stalin of de onzegbare verschrikkingen van de holocaust in nazi-Duitsland. Ze kwamen ook om bij talloze kleinere interne conflicten, zoals de Spaanse Burgeroorlog en tijdens het bewind van de Rode Khmers in Cambodja, toen een kwart van de bevolking werd vermoord.

We hoeven maar naar het dagelijkse nieuws op de televisie te kijken om te kunnen zien dat de waanzin nog niet is afgenomen, dat hij in de eenentwintigste eeuw gewoon doorgaat. Een ander aspect van de collectieve stoornis van het menselijke verstand is het nog niet eerder vertoonde geweld dat mensen andere levensvormen en de planeet zelf aandoen – de vernietiging van zuurstof producerende bossen en van ander planten- en dierenleven, de mishandeling van dieren in de bio-industrie en de vergiftiging van rivieren, oceanen en de lucht. Voortgestuwd door hebzucht en onwetend over hun verbondenheid met het geheel blijven mensen volharden in gedrag dat als het niet wordt gestopt alleen maar kan uitmonden in hun eigen ondergang.

De collectieve manifestaties van de waanzin die het menselijk bestaan kenmerkt vormen het grootste deel van de geschiedenis van de mensheid. Die is tot op grote hoogte een geschiedenis van de waanzin. Als de geschiedenis een klinisch geval was van één mens, zou de diagnose als volgt moeten luiden: chronische paranoïde wanen, een pathologische geneigdheid om te moorden en om extreem geweld en wreedheid in te zetten tegen zijn vermeende 'vijanden' – zijn eigen onbewuste dat naar

buiten geprojecteerd is. Criminele waanzin met slechts enkele heldere momenten.

Angst, hebzucht en honger naar macht zijn niet alleen de psychische drijfveren achter oorlogen tussen naties, stammen, religies en ideologieën, maar zijn ook de oorzaak van continue conflicten in persoonlijke relaties. Ze leiden tot een vertroebeling van je waarneming van andere mensen en jezelf. Door deze factoren interpreteer je elke situatie verkeerd, wat je brengt tot ondoordacht optreden dat bedoeld is om je van angst te bevrijden en je behoefte aan *meer* te bevredigen, wat een bodemloze put is die je nooit vol kunt krijgen.

Het is echter belangrijk dat je je realiseert dat angst, hebzucht en het verlangen naar macht niet de stoornis zijn waar we het hier over hebben, maar dat ze zelf de producten zijn van de stoornis, die een diepgeworteld collectief waandenkbeeld is in het verstand van ieder mens. Enkele spirituele ideeën dragen ons op angst en begeerte los te laten. Maar die spirituele wegen hebben gewoonlijk geen succes. Ze zijn niet tot aan de wortel van de stoornis gegaan. Angst, hebzucht en honger naar macht zijn niet de uiteindelijke oorzakelijke factoren. Proberen een goed of beter mens te worden klinkt als een prijzenswaardig en hoogstaand streven, en toch is het een onderneming waarin je uiteindelijk niet kunt slagen tenzij er een verandering in je bewustzijn optreedt. Dat komt doordat het nog steeds een onderdeel is van de stoornis, een subtielere en zeldzamer vorm van vergroting van je ego, van verlangen naar meer en een versterking van je conceptuele identiteit, je zelfgevoel. Je wordt niet goed door te proberen goed te zijn maar door de goedheid te vinden die al in je zit en die goedheid te voorschijn te laten komen. Maar dat kan alleen gebeuren als er iets fundamenteel verandert aan je bewustzijnstoestand.

De geschiedenis van het communisme, oorspronkelijk geïnspireerd door edele idealen, is een goed voorbeeld van wat er gebeurt wanneer mensen proberen de externe werkelijkheid te veranderen – een nieuwe aarde te scheppen – zonder dat daar een verandering van hun innerlijke werkelijkheid, hun bewustzijnstoestand, aan voorafgaat. Ze maken plan-

nen zonder rekening te houden met de blauwdruk voor stoornis die ieder mens in zich draagt: het ego.

Het opkomende nieuwe bewustzijn

De meeste oude religies en spirituele tradities hebben een bepaald inzicht gemeen – dat onze ‘normale’ geestesgesteldheid lijdt onder een fundamentele tekortkoming. Maar uit dit inzicht in de aard van de menselijke natuur – dat we het slechte nieuws kunnen noemen – komt een tweede inzicht voort: het goede nieuws dat een radicale transformatie van het bewustzijn van de mens mogelijk is. Binnen het hindoeïsme (en soms ook binnen het boeddhisme) wordt die transformatie aangeduid met *verlichting*. In het onderricht van Jezus heet het *verlossing* en in het boeddhisme is het *het einde van het lijden*. Bevrijding en ontwaken zijn andere termen waarmee deze transformatie wordt aangeduid.

De grootste prestatie van de mensheid is niet de kunst, wetenschap of techniek, maar het inzien van haar eigen stoornis, haar eigen waanzin. In het verre verleden kregen enkelingen dat inzicht al. Een man met de naam Gautama Siddharta, die 2600 jaar geleden in India leefde, was misschien de eerste die het absoluut helder inzag. Later werd hem de titel Boeddha gegeven. Boeddha betekent ‘de ontwaakte’. Ongeveer tegelijkertijd verscheen in China een van de andere vroeg ontwaakte leraren van de mensheid. Zijn naam was Laozi. Hij stelde zijn leer op schrift in de vorm van een van de diepzinnigste spirituele boeken die ooit geschreven zijn: de *Daodejing*.

Het inzien van de eigen waanzin betekent natuurlijk het begin van geestelijke gezondwording, het begin van heling en transcendentie. Er was een nieuwe dimensie van het bewustzijn op de planeet verschenen, een eerste voorzichtige bloei. Die zeldzame personen praatten toen met hun tijdgenoten. Ze spraken over zonde, over lijden en wanen. Ze zeiden: ‘Kijk eens hoe jullie leven. Kijk eens wat jullie doen, naar het lijden dat jullie veroorzaken.’ Daarna wezen ze op de mogelijkheid van ontwaken uit de collectieve nachtmerrie van het ‘normale’ menselijke bestaan. Ze wezen de weg.

De wereld was nog niet rijp voor hen en toch waren ze een essentieel en noodzakelijk deel van het ontwaken van de mensheid. Het was onvermijdelijk dat ze meestal verkeerd werden begrepen door zowel hun tijdgenoten als de generaties na hen. Hun leer werd, al was die eenvoudig en krachtig, verdraaid en verkeerd geïnterpreteerd, in sommige gevallen al wanneer hij door hun leerlingen werd opgeschreven. In de loop der eeuwen werden er veel dingen aan toegevoegd die niets met de oorspronkelijke leer te maken hadden, maar voortkwamen uit een fundamenteel onbegrip. Sommige leraren werden bespot, beschimpt of om het leven gebracht, andere werden als goden aanbeden. Onderricht dat de weg uit de stoornis van het menselijke verstand wees werd verdraaid en werd zelf een deel van de waanzin.

En zo werden godsdiensten in sterke mate scheidende in plaats van verenigende krachten. In plaats van een einde te maken aan haat en geweld door het inzicht van de fundamentele eenheid van al het leven, brachten ze meer geweld en haat, meer verdeeldheid tussen mensen maar ook tussen godsdiensten en zelfs binnen één godsdienst. Ze veranderden in ideologieën, geloofssystemen waarmee mensen zich konden identificeren en die ze dan konden gebruiken ter versterking van hun onware zelfgevoel. Daardoor konden ze zichzelf ‘goed’ maken en andere mensen ‘verkeerd’ en zo hun identiteit definiëren op grond van hun vijanden, de ‘anderen’, de ‘ongelovigen’ of de ‘verkeerd gelovigen’, en maar al te vaak meenden ze het recht te hebben hen te doden. De mens schiep ‘God’ naar zijn beeld. De eeuwige, oneindige en onbenoembare werd teruggebracht tot een mentale afgod waarin je moest geloven en die je moest aanbidden als ‘mijn god’ of ‘onze god’.

En toch ... en toch ... ondanks alle waanzinnige daden die in naam van de godsdiensten zijn bedreven schijnt de Waarheid waarnaar ze wijzen nog steeds vanuit hun kern. Ze schijnt nog steeds, hoe zwak ook, door dikke lagen van verdraaiing en verkeerde interpretaties. Het is echter niet waarschijnlijk dat je haar daar kunt zien, tenzij je zelf al glimpen van die Waarheid in jezelf hebt opgevangen. Door de hele geschiedenis heen zijn er steeds weer zeldzame mensen geweest die een verandering

in hun bewustzijn ervoeren en daarmee in zichzelf dat verwezenlijkten waarnaar alle godsdiensten wijzen. Om die niet-conceptuele Waarheid te beschrijven gebruikten ze dan het conceptuele kader van hun eigen godsdienst.

Door sommige van die mannen en vrouwen kwamen binnen alle grote godsdiensten 'scholen' of bewegingen tot ontwikkeling die niet alleen een herontdekking maar in sommige gevallen ook een versterking van het licht van de oorspronkelijke leer inhielden. Zo zijn de gnosis en de mystiek ontstaan in het vroege en middeleeuwse christendom, het soefisme in de islam, het chassidisme en de kabbala in het jodendom, Advaita Vedanta in het hindoeïsme en zen en dzogchen in het boeddhisme. De meeste van deze scholen waren iconoclastisch. Ze ruimden vele lagen van geestdodende conceptualiseringen en mentale geloofsstructuren op en om die reden werden de meeste ervan door de heersende religieuze hiërarchieën argwanend en vaak ook vijandig bekeken. Anders dan de doorsnee-godsdienst benadrukte hun onderricht bewustwording en innerlijke transformatie. Door deze esoterische scholen of bewegingen herwonnen de grote godsdiensten het vermogen tot transformatie van hun oorspronkelijke leer, ook al hadden in de meeste gevallen maar weinig mensen daar toegang toe. Er waren er nooit zoveel dat ze grote invloed konden uitoefenen op het diepe collectieve onbewuste van de meerderheid. Na verloop van tijd werden sommige van die scholen zelf weer zo star geformaliseerd of geconceptualiseerd dat ze hun effectiviteit verloren.

Spiritualiteit en religie

Wat is de rol van de gevestigde religies bij de opkomst van het nieuwe bewustzijn? Veel mensen zijn zich al bewust van het verschil tussen spiritualiteit en religie. Ze beseffen dat het hebben van een geloofssysteem – een verzameling gedachten die je kunt beschouwen als de absolute waarheid – je nog niet spiritueel maakt, ongeacht de aard van die overtuiging. Hoe meer je je identiteit ontleent aan je gedachten (geloof), des te meer raak je afgesneden van de spirituele dimensie in jezelf. Veel 're-

ligieuze' mensen zitten vast op dat niveau. Ze stellen waarheid gelijk aan gedachten en omdat ze zich volkomen identificeren met hun gedachten (hun verstand), beweren ze in een onbewuste poging hun identiteit te beschermen dat ze de enigen zijn die de waarheid kennen. Ze zijn zich niet bewust van de beperkingen van het denken. Als je niet hetzelfde gelooft (net zo denkt) als zij, ben je in hun ogen verkeerd en in het niet al te verre verleden zouden ze vinden dat ze daarom het recht hadden je daarvoor om het leven te brengen. En sommige mensen denken er nu nog steeds zo over.

De nieuwe spiritualiteit, de transformatie van het bewustzijn, treedt voor een groot deel buiten de structuren van de bestaande geïnstitutionaliseerde religies om aan de dag. Er zijn altijd kleine groepen geweest waar de spiritualiteit bloeide, zelfs in erg door het verstand beheerste religies, al voelden de geïnstitutionaliseerde hiërarchieën zich daardoor bedreigd en probeerden ze die te onderdrukken. Een grootschalig opbloeien van de spiritualiteit buiten de religieuze structuren is een volkomen nieuwe ontwikkeling. In het verleden was dit ondenkbaar, vooral in het Westen, de meest door het verstand beheerste cultuur van allemaal, waar de christelijke kerk in feite een alleenrecht had op spiritualiteit. Je kon niet gewoon in het openbaar een spiritueel verhaal afsteken of een boek over spiritualiteit uitgeven als je daarvoor geen toestemming van de kerk had, en als je het zonder toestemming deed, legde de kerk je al snel het zwijgen op. Maar nu zijn er zelfs binnen bepaalde kerken en religies tekenen van verandering. Dat is hartverwarmend en we zijn blij met zelfs de kleinste tekenen van openheid, zoals het bezoek van paus Johannes Paulus II aan een moskee en een synagoge.

Deels door de spirituele ideeën die buiten de gevestigde religies zijn ontstaan, maar ook door een instroom van oude oosterse wijsheid, is een groeiend aantal volgelingen van de traditionele religies in staat de identificatie met vorm, dogma en starre geloofsovertuigingen los te laten en op hetzelfde moment dat ze de diepte in zichzelf ontdekken de oorspronkelijke diepte van hun eigen spirituele traditie ontdekken. Ze beseffen dat hoe 'spiritueel' je bent niets te maken heeft met wat je gelooft,

maar alles met je bewustzijnstoestand. Dat bepaalt op zijn beurt weer hoe je optreedt in de wereld en hoe je met andere mensen omgaat.

De mensen die niet in staat zijn door de vorm heen te zien, graven zich nog meer in hun geloof, dat wil zeggen, hun verstand, in. We zijn op dit moment niet alleen getuige van een nog niet eerder vertoonde instroom van bewustzijn, maar ook van een verschansing en intensivering van het ego. Sommige religieuze instellingen stellen zich open voor het nieuwe bewustzijn, andere verhardten hun doctrinaire standpunten en gaan deel uitmaken van al die andere door mensen gemaakte structuren met behulp waarvan het collectieve ego zich verdedigt en 'terugvecht'. Sommige kerken, sekten of religieuze bewegingen zijn in wezen collectieve egoïsche entiteiten, net zo sterk geïdentificeerd met hun mentale standpunten als de volgelingen van een politieke ideologie die niet openstaat voor andere interpretaties van de werkelijkheid.

Maar het ego is voorbestemd om uiteen te vallen en al zijn versteenende structuren, of het nu religieuze of andere instellingen, bedrijven of overheden zijn, zullen van binnenuit desintegreren, ongeacht hoe diep ze zich ingegraven lijken te hebben. De meest starre structuren, die het minst vatbaar zijn voor verandering, storten het eerst in. Dat is al gebeurd met het sovjetcommunisme. Hoe diep ingegraven, hoe stevig en monolithisch leek dat niet, en toch viel het in luttele jaren van binnenuit uiteen. Niemand die het voorzag. Iedereen werd erdoor verrast. Er staan ons nog veel meer verrassingen te wachten.

De noodzaak van een transformatie

Wanneer een levensvorm of een hele soort voor een radicale crisis komt te staan, als de oude manier om in de wereld te overleven, de wisselwerking met elkaar en met de natuur niet meer werkt, als de overleving bedreigd wordt door schijnbaar onoverkomelijke problemen, zal hij sterven, uitsterven of juist de beperkingen van zijn toestand overwinnen door een evolutionaire sprong te maken.

Men neemt aan dat de levensvormen op aarde eerst in zee evolueerden. Toen er nog geen dier op het droge te vinden was, wemelde het in

zee al van de levensvormen. Op een bepaald moment moet een van die zeeschepselen zich op het droge zijn gaan wagen. Misschien kroop dat daar eerst maar een paar centimeter rond om dan, uitgeput door de sterke zwaartekracht van de aarde, terug te keren naar het water waar de zwaartekracht zo goed als afwezig is en waar het leven gemakkelijker is. En toen probeerde het dat telkens opnieuw en later paste het zich aan het leven op het land aan door voeten in plaats van vinnen te ontwikkelen en longen in plaats van kieuwen. Het is niet erg waarschijnlijk dat een soort zich in zo'n vreemde omgeving zou wagen en zo'n evolutionaire verandering zou ondergaan als hij er niet toe gedwongen werd door een of andere crisissituatie. Er kan een flink stuk zee van de oceaan afgesneden zijn geraakt waar de waterspiegel duizenden jaren lang zakte, waardoor de vissen gedwongen werden hun habitat te verlaten en te veranderen.

Een oplossing vinden voor een radicale crisis die onze overleving bedreigt – dat is de uitdaging waar de mensheid nu voor staat. De stoornis van het egoïsche menselijke verstand, die al meer dan 2500 jaar geleden werd opgemerkt door de oude wijsheidsleraren en nu door wetenschap en techniek enorm wordt versterkt, bedreigt voor het eerst de overleving van de planeet zelf. Tot zeer kort geleden was de transformatie van het menselijke bewustzijn – waar ook door de oude leraren op gewezen werd – slechts een mogelijkheid, hier en daar verwezenlijkt door enkele bijzondere individuen, ongeacht hun culturele of religieuze achtergrond. Een wijdverbreide bloei van het menselijke bewustzijn vond niet plaats, omdat het nog geen harde noodzaak was.

Een belangrijk deel van de wereldbevolking zal binnenkort inzien – als het dat nog niet gedaan heeft – dat de mensheid nu voor een moeilijke keuze staat: veranderen of sterven. Een nog relatief klein maar snel groeiend percentage van de mensheid ervaart het opbreken van de oude egoïsche denkpatronen en het ontluiken van een nieuwe dimensie van het bewustzijn al in zichzelf.

Wat er nu opkomt is niet een nieuw geloofssysteem, een nieuwe religie, spirituele ideologie of mythologie. We bereiken het einde van niet

alleen mythologieën maar ook van ideologieën en geloofsystemen. De verandering gaat dieper dan de inhoud van je verstand, dieper dan je gedachten. In de kern van het nieuwe bewustzijn ligt dan ook de transcendentie van het denken, het nieuw ontdekte vermogen om een dimensie in jezelf te verwezenlijken die oneindig veel groter is dan het denken. Je ontleent je identiteit en je zelfgevoel dan niet meer aan de onophoudelijke stroom van gedachten die je in het oude bewustzijn voor jezelf houdt. Wat een bevrijding om te beseffen dat de ‘stem in mijn hoofd’ niet is wie ik ben. Wie ben ik dan? Degene die het ziet. Het bewustzijn dat er was voor het denken, de ruimte waarin het denken – of de emotie of waarneming – plaatsvindt.

Het ego is niet meer dan dit: identificatie met vorm, wat vooral betekent: gedachtevormen. Als het kwaad al een realiteit heeft – en het heeft een relatieve maar niet absolute realiteit – is dit ook de definitie ervan: volledige identificatie met vorm – stoffelijke vormen, gedachtevormen, emotionele vormen. Dat leidt tot een totaal onbewust zijn van mijn verbondenheid met het geheel, mijn intrinsieke eenheid met elke ‘ander’ en met de Bron. Deze vergeetachtigheid is de erfzonde, lijden, waan. Als deze waan van volkomen alleen zijn ten grondslag ligt aan en beheerst wat ik denk, zeg en doe, wat voor wereld schep ik dan? Om het antwoord op die vraag te vinden moet je eens kijken naar hoe twee mensen met elkaar omgaan, een geschiedenisboek lezen of vanavond naar het journaal kijken.

Als de structuren van het verstand van de mensen onveranderd blijven, zullen we altijd weer fundamenteel dezelfde wereld herscheppen met dezelfde kwaden en dezelfde stoornis.

Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde

De inspiratie voor de titel van dit boek kwam uit een bijbelse profetie die nu actueler is dan ooit in de geschiedenis van de mensheid. De profetie staat zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament en spreekt over de instorting van de bestaande wereld en over ‘een nieuwe hemel en een nieuwe aarde’. We moeten hier wel bedenken dat de hemel niet een

plaats is, maar betrekking heeft op het innerlijke rijk van het bewustzijn. Dat is de esoterische betekenis van het woord en die betekenis heeft het ook in de uitspraken van Jezus. De aarde daarentegen is de uiterlijke manifestatie in de vorm, die altijd een afspiegeling is van het innerlijk. Het collectieve menselijke bewustzijn is intrinsiek verbonden met het leven op onze planeet. *‘Een nieuwe hemel’ is het opkomen van een totaal veranderde toestand van het menselijke bewustzijn en ‘een nieuwe aarde’ is de afspiegeling daarvan in de stoffelijke wereld.* Omdat het menselijke leven en het menselijke bewustzijn intrinsiek een zijn met het leven op de planeet, moeten er op veel plaatsen op aarde, als het oude bewustzijn oplost, tegelijkertijd geografische en klimatologische omwentelingen plaatsvinden en sommige daarvan maken we nu al mee.

Een nieuwe aarde

Astronomen hebben ontdekt dat het heelal ongeveer vijftien miljard jaar geleden in een gigantische explosie ontstaan is en sindsdien is gaan uitdijen. Niet alleen is het aan het uitdijen, maar het wordt ook steeds complexer en meer en meer gedifferentieerd. Sommige wetenschappers stellen ook dat deze beweging van eenheid naar veelvoud uiteindelijk omkeert. Het heelal houdt dan op met uitdijen en begint samen te trekken, om uiteindelijk terug te keren tot het ongemanifesteerde, het onvoorstelbare niets waaruit het is ontstaan – en misschien de cycli van geboorte, groei, samentrekking en dood keer op keer te herhalen. Met welk doel? ‘Waarom doet het heelal al die moeite om te bestaan?’ vraagt Stephen Hawking, die tegelijkertijd beseft dat geen enkel wiskundig model het antwoord kan geven.

Maar als je naar binnen kijkt in plaats van naar buiten, ontdek je dat je een innerlijk en een uiterlijk doel hebt, en omdat je een microscopische afspiegeling van de macrokosmos bent, volgt daaruit dat het heelal ook een innerlijk en een uiterlijk doel heeft, dat niet los gezien kan worden van het jouwe. Het uiterlijke doel van het heelal is vormen te schep- en de interactie van vormen te ervaren – het spel, de droom, het drama, hoe je het maar wilt noemen. Het innerlijke doel ervan is zich bewust te worden van zijn vormloze essentie. Dan komt de verzoening van uiterlijk en innerlijk doel: die essentie – bewustzijn – in de wereld van vorm te brengen en daarmee de wereld totaal te veranderen. Het uiteindelijke doel van die transformatie gaat het menselijke voorstellings- en begripsvermogen ver te boven. En toch, op deze planeet, in deze tijd, is

die transformatie de ons toegewezen taak. Dat is de verzoening van uiterlijk met innerlijk doel, de verzoening van de wereld met God.

Voordat we bekijken welke betekenis de groei en samentrekking van het heelal voor jouw leven heeft moeten we bedenken dat we niets van wat we over de aard van het heelal zeggen als absolute waarheid moeten aannemen. Concepten noch wiskundige formules kunnen het oneindige verklaren. Geen enkele gedachte kan het enorme geheel omvatten. De werkelijkheid is een geünificeerd geheel, maar het denken splitst het in fragmenten. Dat leidt tot fundamentele misvattingen, bijvoorbeeld dat er afzonderlijke dingen en gebeurtenissen zijn, of dat *dit* de oorzaak is van *dat*. Elke gedachte impliceert een perspectief, en elk perspectief veronderstelt door zijn aard beperking, wat uiteindelijk betekent dat de gedachte niet waar of niet absoluut waar is. Alleen het geheel is waar, maar het geheel kan niet worden uitgesproken of gedacht. Vanuit een standpunt dat boven de beperkingen van het denken staat en dus onbegrijpelijk is voor het menselijke verstand gebeurt alles nu. Alles wat er ooit is geweest of zal zijn is nu, buiten de tijd, die een mentale constructie is.

Als illustratie van absolute en relatieve waarheid kun je denken aan de zonsopgang en zonsondergang. Als we zeggen dat de zon 's ochtends opgaat en 's avonds ondergaat, is dat waar, maar alleen relatief. Absoluut gezien is het onwaar. Alleen vanuit het beperkte gezichtspunt van een waarnemer op aarde of dicht bij de oppervlakte van de planeet komt de zon op en gaat hij onder. Als je ver weg in de ruimte bent, zie je dat de zon niet opkomt of ondergaat maar voortdurend schijnt. En toch, ook als we dat hebben ingezien, kunnen we blijven spreken over de zonsopgang en -ondergang, de schoonheid ervan zien, er een schilderij van maken, er gedichten over schrijven, zelfs al weten we dat het meer een relatieve dan een absolute waarheid is. Laten we dus verdergaan met onze bespreking van een andere relatieve waarheid: het ontstaan van het heelal en zijn terugkeer naar het vormloze, wat het beperkte perspectief van de tijd veronderstelt, en zien welke betekenis dat voor jouw leven heeft. Het idee van 'mijn leven' is natuurlijk ook een beperkt, door het denken geschapen perspectief, een andere relatieve waarheid, omdat jij en het leven niet twee maar één zijn.

Een korte geschiedenis van je leven

Het tot manifestatie komen van de wereld en zijn terugkeer naar het ongemanifesteerde, zijn groei en samentrekking, zijn twee universele bewegingen die we uitgaan en thuiskomen zouden kunnen noemen. Die twee bewegingen zijn overal in het heelal aan allerlei dingen te zien, zoals het onophoudelijke opzwellen en samentrekken van je hart en de ingaande en uitgaande beweging van de ademhaling. Ze komen ook tot uiting in de cycli van slapen en waken. Elke nacht keer je zonder het te weten terug naar de ongemanifesteerde Bron van al het leven als je het stadium van diepe droomloze slaap betreedt. De volgende ochtend kom je verfrist weer te voorschijn.

Deze twee bewegingen, uitgaan en terugkeren, komen ook tot uiting in de levenscyclus van ieder mens. Uit het niets, zeg maar, kom 'je' opeens ter wereld. De geboorte wordt gevolgd door groei. Er is niet alleen lichamelijke groei, maar ook groei van kennis, activiteiten, bezittingen, ervaringen. Je invloedssfeer wordt wijder en het leven wordt steeds ingewikkelder. Er is een periode waarin je je vooral bezighoudt met het vinden of nastreven van je uiterlijke doel. Gewoonlijk is er ook een overeenkomstige groei van het ego, dat is identificatie met alle bovenstaande dingen, en zo wordt je vormidentiteit meer en meer bepaald. Dit is ook de tijd waarin uiterlijk doel – groei – vaak wordt geïsurpeerd door het ego, dat anders dan de natuur niet van ophouden weet in zijn jacht op groei en een gulzige honger naar *meer* heeft.

En dan, net als je denkt dat je het voor elkaar hebt of dat je hier hoort, begint de teruggaande beweging. Misschien gaan mensen die je na staan dood, mensen die deel uitmaakten van je wereld. Dan verzwakt je lichamelijke vorm; je invloedssfeer krimpt. In plaats van meer word je minder en het ego reageert daarop met toenemende bezorgdheid of depressie. Je wereld begint samen te trekken en je merkt dat je het leven niet meer in de hand hebt. Jij werkt niet meer in op het leven, maar het leven werkt in op jou door je wereld langzaam kleiner te maken. Het bewustzijn dat zich met vorm identificeerde ervaart nu de zonsondergang, het uiteenvallen van vorm. En op een dag verdwijnt ook jij. Je leunstoel staat er nog.

Maar jij zit er niet meer in; er is alleen een lege ruimte. Je bent teruggaan naar waar je maar een paar jaar geleden vandaan bent gekomen.

Het leven van ieder mens – eigenlijk van elke levensvorm – vertegenwoordigt een wereld, een unieke manier waarop het heelal zichzelf ervaart. En als je vorm uiteenvalt, komt er een einde aan een wereld – een van de ontelbare werelden.

Ontwaken en de terugkerende beweging

De terugkeer in een mensenleven, het verzwakken of uiteenvallen van vorm – hetzij door ouderdom, ziekte, invaliditeit, een verlies, een persoonlijke tragedie in een of andere vorm – herbergt veel mogelijkheden voor een spiritueel ontwaken: het opgeven van de identificatie van het bewustzijn met vorm. Omdat er maar erg weinig spirituele waarheid in onze hedendaagse cultuur is, zien niet veel mensen dat als een kans, en als het dus gebeurt met hen of met iemand die ze kennen, denken ze dat er iets vreselijk mis is, iets dat niet zou mogen gebeuren.

Er is in onze beschaving veel onwetendheid met betrekking tot de menselijke ontoereikendheid, en hoe onwetender je in spiritueel opzicht bent, des te meer lijdt je. Voor veel mensen, vooral in het Westen, is de dood niet meer dan een abstract concept, en dus hebben ze er geen idee van wat er met de menselijke vorm gebeurt als het uiteenvallen ervan nabij komt. De meeste afgeleefde en oude mensen worden weggeborgen in verpleegtehuizen. Dode lichamen, die in sommige culturen in het openbaar worden vertoond zodat iedereen ze kan zien, worden verstopt. Probeer maar eens een lijk te zien te krijgen; je merkt dan dat het vrijwel illegaal is, tenzij de overledene een nauwe verwant was. In rouwkamers wordt zelfs make-up op het gezicht van een dode aangebracht. Je mag alleen een gekuiste versie van de dood zien.

Omdat de dood voor hen slechts een abstract concept is, zijn de meeste mensen totaal niet voorbereid op het uiteenvallen van vorm die hen te wachten staat. Wanneer dat moment naderbij komt, zie je geschoktheid, onbegrip, wanhoop en grote angst. Niets is nog begrijpelijk, omdat alle zin en doel die het leven voor hen had verband hield met ver-

meerderen, slagen, bouwen, beschermen en behagen van de zintuigen. Het hing samen met de uitgaande beweging en identificatie met vorm, dat wil zeggen, het ego. De meeste mensen kunnen geen zin meer zien als hun leven, hun wereld wordt gesloopt. En toch is hier in aanleg een nog diepere zin aanwezig dan in de uitgaande beweging.

Juist door het inzetten van de ouderdom, door verlies of een persoonlijke tragedie kwam de spirituele dimensie van oudsher in het leven van mensen. Dat wil zeggen, hun innerlijke doel kwam pas te voorschijn wanneer hun uiterlijke doel instortte en de schil van het ego open begon te barsten. Zulke gebeurtenissen betekenen het begin van de teruggaande beweging naar het uiteenvallen van vorm. In de meeste oude culturen moet er een intuïtief begrip van dat proces zijn geweest, wat de reden was dat oude mensen met respect en eerbied werden bejegend. Zij waren een bron van wijsheid en zorgden voor de dimensie van diepte zonder welke geen beschaving lang kan voortbestaan. In onze beschaving, die totaal geïdentificeerd is met het uiterlijke en onwetend is met betrekking tot de innerlijke dimensie van de geest, heeft het woord 'oud' overwegend negatieve connotaties. Het staat gelijk met nutteloos en dus beschouwen we het bijna als een belediging om iemand aan te duiden als 'oud'. Om dat woord te vermijden gebruiken we eufemismen zoals bejaard en senior. De 'grootmoeder' bij de indianen was iemand met grote waardigheid. De 'oma' van vandaag is in het beste geval schattig. Waarom wordt het oude als nutteloos beschouwd? Omdat in de ouderdom de nadruk verschuift van doen naar Zijn, en onze beschaving, die zich verliest in doen, weet niets van Zijn. Ze vraagt: Zijn? Wat doe je daarmee?

Bij sommige mensen wordt de uitgaande beweging van groei en expansie ernstig ontwricht door een schijnbaar vroegtijdige inzet van de terugkeer, het uiteenvallen van vorm. In sommige gevallen is het een tijdelijke ontwrichting, bij andere is het permanent. We vinden dat een klein kind nog niet met de dood geconfronteerd hoeft te worden, maar het is een feit dat sommige kinderen geconfronteerd worden met de dood van een of beide ouders door ziekte of een ongeluk – of zelfs de mogelijkheid van hun eigen dood. Sommige kinderen worden geboren

met een handicap die de natuurlijke expansie van hun leven ernstig inperkt. Of er komt een ernstige beperking in iemands leven op relatief jonge leeftijd.

De ontwrichting van de uitgaande beweging op een moment dat 'zoiets niet hoort te gebeuren' kan ook tot een vroegtijdig spiritueel ontwaken leiden. Uiteindelijk gebeurt er niets dat niet bedoeld is om te gebeuren, dat wil zeggen dat er niets gebeurt wat geen onderdeel is van het grotere geheel en het doel daarvan. Zo kan vernietiging en ontwrichting van het uiterlijke doel ertoe leiden dat je je innerlijke doel vindt en dat daaropvolgend een dieper uiterlijk doel opkomt dat is afgestemd op je innerlijke doel. Kinderen die veel leed hebben meegemaakt groeien vaak op tot jongvolwassenen die ongewoon rijp zijn voor hun leeftijd.

Wat verloren gaat op het niveau van vorm, wordt gewonnen op het niveau van de essentie. Bij de traditionele figuur van de 'blinde ziener' of de 'gewonde heelmester' uit oude culturen en legenden is een groot verlies of een handicap op het niveau van de vorm een opening naar het geestelijke geworden. Als je een directe ervaring hebt gehad met het voorbijgaande karakter van alle vormen, overschat je vorm nooit meer en dus verlies je je er ook niet meer in door vormen blindelings na te jagen of je eraan te hechten.

De gelegenheid die het uiteenvallen van vorm en vooral de ouderdom biedt wordt in onze hedendaagse beschaving nog maar net gezien. De meerderheid van de mensen benut deze gelegenheid helaas nog niet, omdat het ego zich identificeert met de terugkeer, zoals het zich identificeerde met de uitgaande beweging. Dat leidt tot een verharding van de egoïsche schil, een samentrekking in plaats van een opengaan. Het verkleinde ego brengt dan de rest van zijn dagen jammerend of klagend door, gevangen in angst of woede, zelfmedelijden, schuldgevoel, verwijten of andere negatieve mentaal-emotionele toestanden of in vermijdingsstrategieën zoals gehechtheid aan herinneringen en denken aan en praten over vroeger.

Als het ego niet meer geïdentificeerd is met de terugkerende beweging in een mensenleven, wordt de ouderdom of de naderende dood

zoals deze bedoeld is: een toegang tot het rijk van het geestelijke. Ik heb oude mensen ontmoet die levende voorbeelden van dat proces waren. Ze hadden iets stralends gekregen. Hun verzwakte vorm liet het licht van het bewustzijn door.

Op de nieuwe aarde wordt de ouderdom overal gezien en hogelijk gewaardeerd als een periode voor de bloei van het bewustzijn. Voor mensen die nog verdwaald zijn in de uiterlijke omstandigheden van hun leven wordt het een tijd van een late thuiskomst, als ze zich bewust worden van hun innerlijke doel. Voor veel anderen betekent het een intensivering en culminatie van het ontwaken.

Ontwaken en de uitgaande beweging

De natuurlijke expansie van het leven die samengaat met de uitgaande beweging is traditioneel geïsurpeerd door het ego en gebruikt voor diens expansie. 'Kijk eens wat *ik* kan. Ik wed dat *jij* dat niet kunt', zegt het ene kind tegen een ander als het de groeiende kracht en vermogens van zijn lichaam ontdekt. Dat is een van de eerste pogingen van het ego om zichzelf te versterken door identificatie met de uitgaande beweging en het concept van 'meer dan jij', en door anderen kleiner te maken. Dat is natuurlijk nog maar het begin van de vele misvattingen van het ego.

Maar als je bewust zijn groeit en je ego niet meer de leiding heeft over je leven, hoef je niet meer te wachten op het krimpen of instorten van je wereld door de ouderdom of persoonlijke tragedies om je bewust te worden van je innerlijke doel. Nu het nieuwe bewustzijn op de planeet te voorschijn begint te komen, hebben steeds meer mensen geen schok meer nodig om tot een ontwaken te komen. Zij aanvaarden het ontwakingsproces vrijwillig, ook als ze nog volop in de uitgaande cyclus van groei en expansie zitten. Als die cyclus niet meer geïsurpeerd wordt door het ego, komt de spirituele dimensie deze wereld net zo krachtig binnen door de uitgaande beweging – denken, spraak, actie, schepping – als door de terugkerende beweging – stilte, Zijn en het uiteenvallen van vorm.

Tot nu toe was de menselijke intelligentie, die niet meer was dan een

miniem deel van de universele intelligentie, verwrongen en misbruikt door het ego. Ik noem dat 'intelligentie in dienst van de waanzin'. Voor het splijten van atomen is grote intelligentie nodig. Die intelligentie gebruiken om atoombommen te bouwen en er voorraden van aan te leggen is waanzinnig of op zijn best uiterst onintelligent. Domheid is betrekkelijk onschadelijk, maar intelligente domheid is uiterst gevaarlijk. Deze intelligente domheid, waarvan nog talloze andere voorbeelden te vinden zijn, bedreigt nu ons voortbestaan als soort.

Zonder de beperking van de egoïsche stoornis kan onze intelligentie zich helemaal gaan afstemmen op de uitgaande cyclus van de universele intelligentie en diens scheppende impuls. We worden bewuste deelnemers aan het scheppen van vorm. Niet wij scheppen, maar de universele intelligentie scheidt door ons. We identificeren ons niet met wat we scheppen en verliezen ons er daarom ook niet in. We leren dat voor de scheppingsdaad energie van de hoogste intensiteit nodig kan zijn, maar het is geen 'zwaar' of stressvol werk. We moeten het verschil gaan begrijpen tussen stress en intensiteit, zoals we nog zullen zien. Worsteling of stress is een teken dat het ego teruggekeerd is, net zoals negatieve reacties wanneer we op hindernissen stuiten.

De kracht achter het willen van het ego scheidt 'vijanden', dat wil zeggen, reacties in de vorm van een tegengestelde kracht die even intens is. Hoe sterker het ego, des te sterker is het gevoel van afscheiding tussen mensen. De enige daden die geen tegenreactie opwekken zijn daden die het algemeen belang op het oog hebben. Ze zijn inclusief, niet exclusief. Ze verenigen, ze verdelen niet. Ze zijn niet voor 'mijn' land maar voor de hele mensheid, niet voor 'mijn' religie maar voor het ontluiken van bewustzijn bij alle mensen, niet voor 'mijn' soort maar voor alle voelende wezens en de hele natuur.

We leren ook dat actie, hoewel noodzakelijk, slechts een secundaire factor is bij het manifesteren van onze uiterlijke werkelijkheid. De primaire factor in de schepping is bewustzijn. Ongeacht hoe actief we zijn, hoeveel we ons inspannen, onze bewustzijnstoestand scheidt onze wereld, en als er geen verandering optreedt op dat innerlijke niveau, maakt het

niet uit hoeveel actie we ondernemen. We zouden alleen maar telkens opnieuw aangepaste versies van dezelfde wereld herscheppen, een wereld die een uiterlijke afspiegeling van het ego is.

Bewustzijn

Bewustzijn is al bewust. Het is het ongemanifesteerde, het eeuwige. Het heelal echter wordt zich slechts geleidelijk bewust. Bewustzijn zelf is tijdloos en evolueert daarom niet. Het is nooit geboren en sterft niet. Wanneer het bewustzijn het gemanifesteerde heelal wordt, lijkt het onderhevig te zijn aan tijd en een evolutieproces te ondergaan. Geen menselijk vernuft kan de reden voor dit proces helemaal doorgronden. Maar we kunnen er in onszelf wel een glimp van opvangen en er bewuste deelnemers van worden.

Bewustzijn is de intelligentie, het organiserende principe achter de opkomst van vorm. Bewustzijn bereidt al miljoenen jaren vormen voor opdat het zich daardoor in het ongemanifesteerde kan uitdrukken.

Hoewel je het ongemanifesteerde rijk van zuiver bewustzijn als een aparte dimensie zou kunnen beschouwen, staat het niet los van deze dimensie van vorm. Vorm en vormloosheid dringen in elkaar door. Het ongemanifesteerde dringt in deze dimensie door als bewust zijn, innerlijke ruimte, Tegenwoordigheid. Hoe doet het dat? Door de menselijke vorm die bewust wordt en zo zijn bestemming bereikt. De menselijke vorm werd voor dit hogere doel geschapen, en miljoenen andere vormen baanden de weg ervoor.

Bewustzijn incarneert in de gemanifesteerde dimensie, dat wil zeggen, het wordt vorm. Als het dat doet, betreedt het een droomachtige toestand. De intelligentie blijft, maar het bewustzijn verliest het bewustzijn van zichzelf. Het verliest zich in vorm, identificeert zich met vormen. Dat zou je kunnen beschrijven als het afdalen van het goddelijke in de materie. In dat stadium van de evolutie van het heelal vindt de hele uitgaande beweging plaats in die droomachtige toestand. Glimpen van een ontwaken komen pas op het moment dat een afzonderlijke vorm uiteenvalt, dat wil zeggen, bij de dood. En dan begint de volgende incarna-

tie, de volgende identificatie met vorm, de volgende afzonderlijke droom die deel uitmaakt van de collectieve droom. Als de leeuw het lichaam van de zebra verscheurt, maakt het bewustzijn dat geïncarneerd was in de zebra zich los van de uiteenvallende vorm en dan ontwaakt het een kort moment voor zijn wezenlijke onsterfelijke natuur als bewustzijn. Vervolgens valt het meteen weer in slaap en reïncarneert het in een andere vorm. Wanneer de leeuw oud wordt en niet meer kan jagen, als hij zijn laatste adem uitblaast, is er weer een heel korte glimp van een ontwaaken, gevolgd door een andere droom van vorm.

Op onze planeet vertegenwoordigt het menselijke ego het laatste stadium van de universele slaap, de identificatie van bewustzijn met vorm. Het was een noodzakelijk stadium in de evolutie van het bewustzijn.

Het menselijke brein is een bijzonder gedifferentieerde vorm waardoor het bewustzijn deze dimensie betreedt. Het bevat ongeveer honderd miljard zenuwcellen, neuronen geheten, ongeveer zoveel als er sterren in ons melkwegstelsel zijn, dat we als een macrokosmisch brein zouden kunnen zien. Het brein schept geen bewustzijn, maar bewustzijn schiep het brein, de meest complexe fysieke vorm op aarde, om zich uit te kunnen drukken. Als het brein beschadigd raakt, betekent dat niet dat je je bewustzijn verliest. Het betekent dat bewustzijn die vorm niet meer kan gebruiken om deze dimensie te betreden. Je kunt je bewustzijn niet verliezen, omdat het in essentie is wie je bent. Je kunt alleen iets verliezen wat je hebt, maar je kunt niet iets verliezen wat je bent.

Ontwaakt handelen

Ontwaakt handelen is het uiterlijke aspect van het volgende stadium in de evolutie van bewustzijn op onze planeet. Hoe dichterbij het einde van ons huidige evolutiestadium komen, des te gestoorder wordt het ego, net zoals het functioneren van een rups vlak voor hij in een vlinder verandert gestoord is. Maar het nieuwe bewustzijn komt al op terwijl het oude uiteenvalt.

Wij staan in het midden van een belangrijke gebeurtenis in de evolutie van het menselijke bewustzijn, maar daar hebben ze het vanavond op

het nieuws niet over. Op onze planeet, en tegelijkertijd misschien ook op andere plaatsen in ons melkwegstelsel en verder, ontwaakt bewustzijn uit de droom van vorm. Dat betekent niet dat alle vormen (de wereld) uiteen gaan vallen, hoewel dat met heel veel vormen wel zal gebeuren. Het betekent dat bewustzijn nu vormen kan gaan scheppen zonder zichzelf erin te verliezen. Het kan zich bewust blijven van zichzelf, ook terwijl het vorm schept en ervaart. Waarom zou het vorm blijven scheppen en ervaren? Voor het plezier ervan. Hoe doet bewustzijn dat? Via ontwaakte mensen die de betekenis van ontwaakt handelen hebben geleerd.

Ontwaakt handelen is het afstemmen van je uiterlijke doel – wat je doet – op je innerlijke doel – ontwaaken en wakker blijven. Door ontwaakt handelen word je één met het uitgaande doel van het heelal. Bewustzijn stroomt door je heen in deze wereld. Het stroomt in je gedachten en inspireert ze. Het stroomt in alles wat je doet, leidt het en geeft het kracht.

Niet *wat* je doet maar *hoe* je doet wat je doet bepaalt of je je innerlijke bestemming volgt. En hoe je doet wat je doet wordt bepaald door je bewustzijnstoestand.

Er komt een ommekeer in je prioriteiten wanneer het belangrijkste doel om te doen wat je doet het doen zelf wordt, of beter, de stroom van bewustzijn die stroomt in wat je doet. Die stroom van bewustzijn is wat de kwaliteit bepaalt. Een andere manier om het te zeggen is: in elke situatie en in alles wat je doet is je bewustzijnstoestand de primaire factor; de situatie en wat je doet zijn secundair. ‘Toekomstig’ succes is afhankelijk van en onlosmakelijk verbonden met het bewustzijn waaruit die daden voortkomen. Dat kan zowel de reactieve kracht van het ego zijn als de alerte aandacht van het ontwaakte bewustzijn. Al het werkelijk succesvolle handelen komt voort uit dat veld van alerte aandacht en niet uit het ego en geconditioneerd, onbewust denken.

De drie modaliteiten van ontwaakt handelen

Er zijn drie manieren waarop bewustzijn kan stromen in wat je doet en zo via jou in de wereld, drie modaliteiten waarin je je leven kunt afstem-

men op de creatieve kracht van het heelal. Modaliteit betekent de onderliggende energiefrequentie die stroomt in wat je doet en die je daden verbindt met het ontwaakte bewustzijn dat in deze wereld te voorschijn komt. Wat je doet is verstoring en van het ego als het niet voortkomt uit een van deze drie modaliteiten. Ze kunnen in de loop van de dag veranderen, al zal een ervan tijdens een bepaalde periode van je leven wel overheersen. Elke modaliteit past bij bepaalde situaties.

De modaliteiten van ontwaakt handelen zijn aanvaarding, plezier en enthousiasme. Ze vertegenwoordigen allemaal een bepaalde trillingsfrequentie van bewustzijn. Je moet opletten dat een van de drie actief is als je wat dan ook aan het doen bent – van de eenvoudigste tot de meest complexe taak. Als je niet in de toestand van aanvaarding, plezier of enthousiasme bent, kijk dan goed, dan merk je dat je leed voor jezelf en voor andere mensen schept.

Aanvaarding

Bij wat je niet met plezier doet kun je in elk geval aanvaarden dat je dit moet doen. Aanvaarding betekent: nu is dit wat deze situatie, dit moment, me verplicht te doen, en dus doe ik het gewillig. We zijn al uitvoerig ingegaan op het belang van innerlijk aanvaarden van wat er *gebeurt*, en aanvaarden van wat je moet *doen* is daar maar een aspect van. Je bent waarschijnlijk niet in staat midden in de nacht ver van de bewoonde wereld in de stromende regen met plezier een leuke band van je auto te verwisselen, laat staan er enthousiast van te worden, maar je kunt er aanvaarding in brengen. Een handeling uitvoeren in de toestand van aanvaarding betekent dat je vredig bent terwijl je het doet. Die vrede is een subtiele energietrilling die dan stroomt in wat je doet. Oppervlakkig bekeken lijkt aanvaarding op een passieve toestand, maar in werkelijkheid is het actief en creatief omdat het iets volkomen nieuws in deze wereld brengt. Die vrede, die subtiele energietrilling, is bewustzijn, en een van de manieren waarop het deze wereld binnenkomt is door te handelen uit overgave, waarvan aanvaarding een aspect is.

Als je iets niet met plezier kunt doen en er ook geen aanvaarding in

kunt brengen, stop dan. Anders neem je geen verantwoordelijkheid voor het enige waarvoor je verantwoordelijkheid kunt nemen, wat ook het enige is dat werkelijk belangrijk is: je bewustzijnstoestand. En als je geen verantwoordelijkheid neemt voor je bewustzijnstoestand, neem je geen verantwoordelijkheid voor het leven.

Plezier

De vrede die komt met handelen uit overgave verandert in een gevoel van levendigheid als je plezier hebt in wat je doet. Plezier is de tweede modaliteit van ontwaakt handelen. Op de nieuwe aarde neemt plezier de plaats in van willen als drijfveer voor het menselijk handelen. Willen komt voor uit de misvatting van het ego dat je een alleenstaand fragment bent dat niet in verbinding staat met de kracht achter de schepping. Door plezier maak je verbinding met die universele creatieve kracht.

Als je van het huidige moment het brandpunt van je leven maakt, in plaats van dat met het verleden of de toekomst te doen, neemt je vermogen om plezier te hebben in wat je doet – en daarmee de kwaliteit van het leven – enorm toe. Vreugde is het dynamische aspect van Zijn. Als de creatieve kracht van het heelal zich bewust wordt van zichzelf, manifesteert deze zich als vreugde. Je hoeft niet te wachten tot er iets ‘zinvols’ in je leven komt om eindelijk plezier te krijgen in wat je doet. Er zit meer zin in vreugde dan je ooit nodig zult hebben. Het ‘wachten om te beginnen met leven’-syndroom is een van de meest voorkomende waanbeelden van de onbewuste toestand. Er is veel meer kans dat expansie en positieve verandering op het uiterlijke niveau in je leven komen als je al plezier kunt hebben in wat je doet, in plaats van dat je wacht tot er iets in je leven gebeurt waardoor je plezier kunt krijgen in wat je doet. Vraag je verstand niet of je plezier mag hebben in wat je doet. Het enige wat je dan krijgt is een groot aantal redenen waarom je er geen plezier in kunt hebben. ‘Niet nu’, zegt het verstand dan. ‘Zie je niet dat ik het druk heb? Er is geen tijd. Misschien kun je morgen beginnen ...’ Dat ‘morgen’ komt nooit, tenzij je nu begint plezier te hebben in wat je doet.

Als je zegt dat je er plezier in hebt om dit of dat te doen, is dat eigen-

lijk een misvatting. Zo wek je de indruk dat de vreugde komt uit wat je doet, maar dat is niet het geval. Vreugde komt niet uit wat je doet, het stroomt in wat je doet en daarmee in deze wereld vanuit diep in jezelf. De misvatting dat de vreugde komt uit wat je doet is normaal maar ook gevaarlijk, want daardoor ontstaat het geloof dat vreugde iets is dat van iets anders kan worden afgeleid, zoals een activiteit of een ding. Je kijkt dan naar de wereld of die je vreugde, geluk brengt. Maar de wereld kan dat niet. Daarom leven zoveel mensen in constante frustratie. De wereld geeft ze niet wat ze denken nodig te hebben.

Wat is dan de relatie tussen iets dat je doet en de toestand van vreugde? Je hebt plezier in elke activiteit waarin je helemaal tegenwoordig bent, elke activiteit die niet gewoon een middel is om een doel te bereiken. Het is niet de handeling die je verricht waar je plezier in hebt, maar het diepe besef van levendigheid dat erin stroomt. Die levendigheid is één met wie jij bent. Dat betekent dat als je iets met plezier doet, je in werkelijkheid de vreugde van Zijn in haar dynamische aspect ervaart. Daarom verbindt alles wat je met plezier doet je met de kracht achter de schepping.

De volgende spirituele oefening zal kracht en creatieve groei in je leven brengen. Maak een lijstje van dagelijks terugkerende routinekarweitjes die je vaak moet doen. Zet daar activiteiten op die je als oninteressant, vervelend, saai, irritant of stresserend beschouwt. Maar zet er niets op dat je haat of waar je een hekel aan hebt. Dat zijn dingen waarbij het aankomt op aanvaarden of ophouden met wat je doet. Op dat lijstje kan staan: naar je werk of naar huis gaan, de dagelijkse boodschappen doen, de was doen, en wat je verder saai of stresserend vindt in je dagelijkse werk. Laat ze dan, wanneer je met een van die karweitjes bezig bent, een instrument voor alertheid zijn. Wees absoluut tegenwoordig bij alles wat je doet en voel de alerte, levende stilte in je op de achtergrond van de activiteit. Al snel merk je dan dat wat je in zo'n toestand van verhoogd bewust zijn doet, in plaats van stresserend, saai of irritant best leuk is. Nauwkeuriger gezegd: wat je plezierig vindt is niet echt de uiterlijke activiteit, maar de innerlijke dimensie van bewustzijn die in de

handeling stroomt. Daarmee vind je de vreugde van Zijn in wat je doet. Als je het gevoel hebt dat je leven geen zin heeft of te veel stress bevat of saai is, komt dat doordat je die dimensie nog niet in je leven hebt gebracht. Bewustzijn brengen in wat je doet is nog niet je hoofddoel geworden.

De nieuwe aarde komt te voorschijn nu steeds meer mensen ontdekken wat het hoofddoel in hun leven is: het licht van bewustzijn in deze wereld brengen en daarmee alles wat ze doen als instrument voor bewustzijn gebruiken.

De vreugde van Zijn is de vreugde van bewust zijn.

Het ontwaakte bewustzijn neemt het dan over van het ego en begint je leven te besturen. Dan kun je merken dat een activiteit waar je al lange tijd mee bezig bent op een natuurlijke manier uitgroeit tot iets veel groters wanneer die kracht krijgt van bewustzijn.

Sommige mensen die het leven van andere mensen verrijken met hun creatieve werk doen gewoon wat ze het liefst doen zonder met die activiteit iets te willen bereiken of worden. Dat kunnen musici, kunstenaars, schrijvers, wetenschapsmensen, leraren, bouwers zijn, maar ook mensen die nieuwe sociale of zakelijke vormen (verlicht ondernemerschap) in het leven roepen. Soms blijft hun invloedssfeer een aantal jaren klein en dan kan het gebeuren dat er opeens of geleidelijk een golf van creatieve kracht stroomt in wat ze doen en dan groeit hun activiteit uit tot iets veel groters dan ze zich konden voorstellen en bereikt die talloze andere mensen. Naast de vreugde wordt nu een intensiteit toegevoegd aan wat ze doen en daarmee gaat een creativiteit samen die ver uitgaat boven wat een gewoon mens zou kunnen doen.

Maar laat het je niet naar het hoofd stijgen, want daar kan zich nog een rest van het ego schuilhouden. Het buitengewone is wat door jou in deze wereld komt. Maar die essentie deel je met alle wezens. De veertiende-eeuwse Perzische dichter en soefimeester Hafiz bracht deze waarheid mooi onder woorden: 'Ik ben een gat in een fluit waar de adem van Christus door beweegt. Luister naar deze muziek.'

Enthousiasme

Er is nog een andere manier van creatieve manifestatie die beschikbaar is voor mensen die trouw zijn gebleven aan hun innerlijke doel om te ontwaken. Op een dag weten ze opeens wat hun uiterlijke doel is. Ze hebben een geweldig visioen, een doel, en vanaf die dag werken ze naar het verwezenlijken van dat doel toe. Hun doel of visioen is meestal op een of andere manier verbonden met iets wat ze al op een kleinere schaal aan het doen zijn en met plezier doen. Daar verschijnt de derde modaliteit van ontwaakt handelen: enthousiasme.

Enthousiasme betekent dat er diepe vreugde zit in wat je doet, met daarbij het toegevoegde element van een doel of visioen waar je naartoe werkt. Als je een doel toevoegt aan het plezier waarmee je iets doet, verandert het energieveld of de trillingsfrequentie. Er wordt nu een zekere mate van wat we structurele spanning kunnen noemen toegevoegd aan de vreugde en die verandert daardoor in enthousiasme. Op het hoogtepunt van door enthousiasme aangedreven creativiteit zit er een enorme intensiteit en energie achter wat je doet. Je voelt je net een pijl die op weg is naar zijn doel – en je geniet van de reis.

Voor een buitenstaander lijkt het of je onder stress werkt, maar de intensiteit van enthousiasme heeft niets met stress te maken. Als je liever je doel bereikt dan doet wat je aan het doen bent, heb je last van stress. Het evenwicht tussen vreugde en structurele spanning is verdwenen en de laatste heeft gewonnen. Stress is meestal een teken dat het ego is teruggekeerd en dat je jezelf afsnijdt van de creatieve kracht van het heelal. In plaats daarvan komt dan alleen de kracht en spanning van het egoïsche willen hebben, en dus moet je worstelen en ‘hard werken’ om het voor elkaar te krijgen. Stress vermindert altijd zowel de kwaliteit als de effectiviteit van wat je onder invloed van stress doet. Er is ook een sterk verband tussen stress en negatieve emoties zoals woede en bezorgdheid. Stress is giftig voor het lichaam en wordt steeds meer gezien als een van de belangrijkste oorzaken van de zogenaamde degeneratieziekten, zoals kanker en hartkwalen.

Anders dan stress heeft enthousiasme een hoge energiefrequentie,

waardoor het meetrilt met de creatieve kracht van het heelal. Daarom zei Ralph Waldo Emerson al dat ‘er zonder enthousiasme nooit iets groots is bereikt’.² Het woord ‘enthousiasme’ komt uit het oude Grieks – *entheos* betekent ‘in God’. En het verwante *enthousiazein* betekent ‘door een god bezeten zijn’. Met enthousiasme merk je dat je het niet allemaal alleen hoeft te doen. In feite is er niets belangrijks dat je alleen *kunt* doen. Onverflauwd enthousiasme wekt een golf van creatieve energie op en alles wat je hoeft te doen is ‘op de golf meedrijven’.

Enthousiasme brengt een enorme kracht in wat je doet, zodat iedereen die geen deel had aan die kracht vol ontzag naar ‘jouw’ prestaties kijkt en ze misschien gelijkstelt met wie je bent. Jij kent echter de waarheid waarnaar Jezus wees toen hij zei: ‘Ik kan van Mijzelf niets doen.’³ Anders dan het egoïsche willen hebben dat tegenstand schept die direct evenredig is aan de intensiteit van het willen hebben, streeft enthousiasme nooit tegen. Het gaat de confrontatie niet aan. Zijn activiteit schept geen winnaars en verliezers. Het berust op insluiting, niet op uitsluiting van anderen. Het hoeft andere mensen niet te gebruiken of te manipuleren, omdat het de kracht van de schepping zelf is en dus geen energie aan een minder krachtige bron hoeft te ontleen. Het willen hebben van het ego probeert altijd van iets of iemand te nemen, het enthousiasme geeft uit zijn eigen overvloed. Wanneer enthousiasme op hindernissen stuit in de vorm van ongunstige situaties of mensen die niet mee willen werken, valt het niet aan, maar loopt om hen heen of het verandert door overgave of omhelzing de tegenstand biedende energie in een behulpzame, de vijand in een vriend.

Enthousiasme en het ego kunnen niet naast elkaar bestaan. Het een impliceert de afwezigheid van het ander. Enthousiasme weet waar het heen gaat, maar is tegelijkertijd diep één met het huidige moment, de bron van zijn levendigheid, zijn vreugde, zijn kracht. Enthousiasme ‘heeft niets nodig’ omdat het niets tekortkomt. Het is één met het leven en ongeacht hoe dynamisch de door enthousiasme geïnspireerde activiteiten ook zijn, je verliest je er niet in. En er blijft altijd een stille maar intens levende ruimte in het hart van het wiel, een kern van vrede in het

vuur van de activiteit die de bron van alles is maar er tegelijkertijd niet door beroerd wordt.

Door enthousiasme raak je helemaal afgestemd op het uitgaande creatieve principe van het heelal, maar zonder je te identificeren met zijn scheppingen, dat wil zeggen, zonder ego. Waar geen identificatie is, is geen gehechtheid – een van de bronnen van lijden. Als een golf van creatieve energie voorbij is, neemt de structurele spanning weer af en blijft het plezier waarmee je dingen doet over. Niemand kan de hele tijd in enthousiasme leven. Er kan later weer een nieuwe golf van creatieve energie komen en tot vernieuwd enthousiasme leiden.

Als de terugkerende beweging naar het uiteenvallen van vormen inzet, dient enthousiasme je niet meer. Enthousiasme hoort bij de uitgaande cyclus van het leven. Alleen door overgave kun je je afstemmen op de terugkerende beweging – de thuisreis.

Samenvattend: met plezier doen wat je doet, samen met een doel of visioen waar je naartoe werkt, wordt enthousiasme. Zelfs als je een doel hebt, blijft wat je op het huidige moment doet het brandpunt van je aandacht, anders verlies je de afstemming op het universele doel. Zorg ervoor dat je visioen of doel niet een opgeblazen beeld van jezelf is en dus een verborgen vorm van ego, zoals een filmster, een beroemd schrijver of een rijke ondernemer willen worden. Let er ook op dat je doel er niet op gericht is iets te *hebben*, zoals een landhuis aan zee, je eigen onderneming of tien miljoen euro op de bank. Een vergroot beeld van jezelf of een visioen waarin je dit of dat *hebt* is een statisch doel en daarom geeft het je geen kracht. Zorg er in plaats daarvan voor dat je doelen dynamisch zijn, dat wil zeggen dat ze naar een *activiteit* wijzen waarmee je bezig bent en waardoor je verbonden bent met andere mensen en met het geheel. In plaats van jezelf te zien als een beroemde acteur of schrijver enzovoort moet je jezelf zien als iemand die met zijn werk talloos velen inspireert en hun leven verrijkt. Je moet voelen hoe die activiteit niet alleen jouw leven verrijkt of verdiept, maar ook dat van vele anderen. Je moet voelen dat je een opening bent waardoor energie uit de ongemanifesteerde Bron van al het leven stroomt ten goede van iedereen.

Dit alles veronderstelt dat je doel of visioen op het niveau van denken en voelen al een werkelijkheid in je is. Enthousiasme is de kracht die de blauwdruk overbrengt naar de fysieke dimensie. Dat is creatief gebruik van het verstand, en dat is de reden dat er geen ‘willen hebben’ aan te pas komt. Je kunt niet manifesteren wat je mist; je kunt alleen manifesteren wat je al hebt. Je kunt door hard werken en stress krijgen wat je mist, maar dat is niet de weg van de nieuwe aarde. Jezus gaf de sleutel tot het creatieve gebruik van het verstand en de bewuste manifestatie van vorm toen hij zei: ‘... al wat gij bidt en begeert, gelooft, dat gij het hebt ontvangen, en het zal geschieden.’²⁴

De frequentiehouders

De uitgaande beweging in vorm komt niet met dezelfde intensiteit bij alle mensen tot uiting. Sommigen voelen het als een sterke drang om te bouwen, scheppen, betrokken te raken, iets te presteren, een stempel op de wereld te drukken. Als ze onbewust zijn, neemt het ego het natuurlijk over en dat gebruikt dan de energie van de uitgaande cyclus voor zijn eigen doeleinden. Dat betekent echter ook een forse aderlating voor de stroom van creatieve energie die voor hen beschikbaar is, en steeds meer moeten ze bouwen op inspanning om te krijgen wat ze willen. Als ze bewust zijn, zijn de mensen waarin de uitgaande beweging sterk is bijzonder creatief. Andere mensen leiden, als de natuurlijke expansie die samengaat met het opgroeien is opgehouden, een uiterlijk onopvallend, schijnbaar passiever en relatief saai bestaan.

Zij kijken van nature meer naar binnen en voor hen is de uitgaande beweging in vorm minimaal. Ze gaan liever naar huis dan uit. Ze hebben geen sterk verlangen om betrokken te raken bij de wereld of om deze te veranderen. Als ze al ambities hebben, gaan die meestal niet verder dan iets te doen vinden waardoor ze een zekere onafhankelijkheid kunnen verwerven. Sommige van die mensen vinden het moeilijk een plek in deze wereld te vinden waar ze passen. Sommigen hebben het geluk een beschermende niche te vinden waar ze een betrekkelijk beschut bestaan kunnen leiden met werk waardoor ze een vast inkomen hebben of met

een eigen zaak. Sommigen voelen zich aangetrokken tot het leven in een spirituele gemeenschap of een klooster. Anderen vallen uit de boot en leven aan de zelfkant van een maatschappij waarmee ze naar hun gevoel weinig gemeen hebben. Sommigen nemen hun toevlucht tot drugs omdat ze het leven in deze wereld te pijnlijk vinden. Weer anderen worden uiteindelijk spirituele genezers of leraren, dat wil zeggen, leraren van Zijn.

In vroeger eeuwen zouden ze waarschijnlijk contemplatief genoemd zijn. Het lijkt erop dat er voor hen in onze beschaving geen plaats is. Maar op de opkomende nieuwe aarde is hun rol net zo belangrijk als die van de scheppers, de doeners en de hervormers. Hun functie is het verankeren van de frequentie van het nieuwe bewustzijn op deze planeet. Ik noem ze de 'frequentiehouders'. Ze zijn hier om bewustzijn op te wekken door de activiteiten van het dagelijkse leven, door hun interacties met andere mensen maar ook door er 'gewoon te zijn'.

Op die manier verlenen ze een diepe betekenis aan wat schijnbaar zonder betekenis is. Het is hun taak om ruimtelijke stilte in deze wereld te brengen door volkomen tegenwoordig te zijn bij alles wat ze doen. Er is bewustzijn en daarom kwaliteit in wat ze doen, zelfs in de eenvoudigste taak. Hun doel is het om alles op een heilige manier te doen. Omdat ieder mens een integraal onderdeel is van het collectieve menselijke bewustzijn, beïnvloeden ze de wereld veel meer dan aan de oppervlakte van hun leven te zien is.

De nieuwe aarde is geen utopie

Is het idee van een nieuwe aarde niet het zoveelste utopische visioen? Helemaal niet. Alle utopische visioenen hebben dit gemeen: de mentale projectie van een tijd in de toekomst waar alles goed met ons is, waar we gered worden, waar vrede is en het einde van onze problemen. Er zijn veel van zulke utopische visioenen geweest. Sommige ervan eindigden in teleurstelling, andere in een ramp.

In de kern van alle utopische visioenen zit een van de belangrijkste structurele stoornissen van het oude bewustzijn: verlossing verwachten

van de toekomst. Het enige bestaan dat de toekomst feitelijk heeft is als gedachtevorm in je verstand, dus als je verlossing verwacht van de toekomst, verwacht je die onbewust van je verstand. Je bent gevangen in vorm en dat is ego.

'En ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde', zegt de profeet in de Bijbel.⁵ De grondslag van een nieuwe aarde is een nieuwe hemel – het ontwaakte bewustzijn. De aarde – de uiterlijke werkelijkheid – is daarvan slechts de uiterlijke afspiegeling. Het ontstaan van een nieuwe hemel en bij implicatie een nieuwe aarde zijn geen toekomstige gebeurtenissen die ons eens gaan bevrijden. Niets *gaat* ons bevrijden, omdat alleen het huidige moment dat kan. Dat inzicht is het ontwaken. Ontwaken als toekomstige gebeurtenis heeft geen betekenis, omdat ontwaken de verwezenlijking van Tegenwoordigheid is. De nieuwe hemel, het ontwaakte bewustzijn, is dus niet een in de toekomst te verwezenlijken toestand. Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde komen op dit moment in je op en als ze niet op dit moment in je opkomen, zijn ze niet meer dan een gedachte in je hoofd en komen ze dus helemaal niet op. Wat zei Jezus tegen zijn discipelen? '... het Koninkrijk Gods is bij u.'⁶

In de Bergrede deed Jezus een voorspelling die tot op heden door maar weinig mensen begrepen is. Hij zegt: 'Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven.'⁷ Wie zijn de zachtmoedigen en wat betekent het dat ze de aarde beërven?

De zachtmoedigen zijn de mensen zonder ego. Het zijn de mensen die ontwaakt zijn voor hun essentiële, ware natuur als bewustzijn en die essentie in alle 'anderen', alle levensvormen herkennen. Ze leven in de overgegeven toestand en voelen zo hun eenheid met het geheel en de Bron. Ze belichamen het ontwaakte bewustzijn dat alle aspecten van het leven op onze planeet verandert, ook de natuur, omdat het leven op aarde onlosmakelijk verbonden is met het menselijke bewustzijn dat het ziet en erop inwerkt. In die zin zullen de zachtmoedigen de aarde erven.

Er ontstaat een nieuwe soort op de planeet. Deze ontstaat nu en jij bent die nieuwe soort!

Het enige wat jullie nodig hebben is eenheid

1

De wereld heeft nu nog één kleinigheid nodig om deze grote stap te kunnen maken. Echter, als jullie goed naar deze kleinigheid kijken, dan is ze veel groter dan jullie in eerste instantie denken. Deze kleinigheid lijkt nu totaal niet van betekenis als je kijkt hoe het erop de aarde aan toegaat, maar ze zal van groot belang worden wanneer ze op de voorgrond treedt.

De kleinigheid die wij bedoelen, noemen jullie 'eenheid'. Eenheid, waar tot nog toe zo weinig aandacht voor was dat niemand nog weet wat dit precies betekent, is waar het nu om draait. Deze kleinigheid, eenheid, is heel belangrijk, want ze verenigt alle mensen onder het dak van het hart. Het dak van het hart is het symbool voor deze eenheid met elkaar en als jullie een eenheid sluiten, dan zullen jullie voor altijd met elkaar verbonden zijn. Niets of niemand kan jullie dan ooit weer van elkaar scheiden. Want de allergrootste macht in het universum is de eenheid van de mensen en hierdoor ook de eenheid van de schepper met zichzelf.

Symbolen van de eenheid zijn het dak en het hart. Alleen zo kan worden uitgedrukt wat mensen zijn: een eenheid onder het

hart van God en het dak staat voor de eenheid met God, de schepper van al wat is.

Deze eenheid onder het dak van de schepper wordt een heel bijzondere uitdaging voor jullie, want voor het eerst in de geschiedenis van de mensheid zal ze opstaan, en alle mensen zullen met elkaar deze eenheid vormen. Als de eenheid eenmaal is gevormd, dan zal het een eenheid zijn die door niets of niemand in het universum ooit nog kan worden overtroffen. De scheppingskracht van alle mensen samen is in alle opzichten de grootste macht. Jullie zijn dan de scheppers die jullie van meet af aan waren. Alles is nu mogelijk doordat jullie deze eenheid hebben gevormd. Jullie zijn zo hecht met elkaar verbonden omdat de band die jullie met elkaar verbindt bestaat uit de energie van het hart. Deze onbegrensde en onvoorwaardelijke liefde die uit je hart opborrelt, is de grootste kracht die jullie eenheid bij elkaar houdt en ervoor zorgt dat zij nooit meer gescheiden wordt. Jullie zijn dan in staat alles te creëren wat je wilt en bovendien hetgeen je hebt gecreëerd uit te dragen in het weidse universum, opdat het daar zijn plaats kan innemen. Het kan dan duidelijk maken waar het vandaan komt en waarom het zich daar gaat vestigen.

We hebben het hier niet over een gematerialiseerd onintelligent iets wat jullie hebben gecreëerd om het leven gemakkelijker te maken. Nee, we hebben het hier over het leven dat jullie hebben geschapen wanneer jullie eenheid je heeft geleerd hoe deze scheppingskracht uit eenheid gebruikt moet worden. Pas als er eenheid is, wordt dit mogelijk en zullen jullie alles kunnen scheppen waar jullie het over eens zijn!

Zo zal er een eenheid ontstaan die zo'n krachtig netwerk vormt dat ieder individu hier heel sterk mee is verbonden en bijna niet meer de kans heeft erbuiten te vallen en af te drijven naar de diepten van de duisternis. Niemand loopt nog het risico dat hij de eenheid moet verlaten, want hier gaat het om de

scheppende eenheid van God. Die scheppende eenheid van God laat niemand meer afglijden in de donkere krochten op de aarde, want als je eenmaal bent teruggekeerd in de goddelijke eenheid, zijn er geen gevaren meer. Vanaf dat moment bepaalt de eenheid waar het leven op de aarde naartoe gaat en welke mechanismen nodig zijn om de eenheid verder te voeden en te laten groeien en haar dat te geven wat ze nodig heeft om zich te manifesteren.

De eenheid van God zal de mensen dienen. Ze zal vooral goed zijn voor het leven en daarmee ook voor Moeder Aarde. De eenheid zal dit allemaal tot stand brengen en daardoor zal het met alle deelnemers beter gaan dan eerst. Allen zullen terugkeren naar de eenheid met God. Dit is het onbetwiste doel dat van meet af aan de opdracht was: vind de weg terug naar de eenheid met God. Op dit punt zijn jullie aanbeland. En als alle mensen zich hebben verenigd, is deze eenheid voor altijd een feit. De cirkel heeft zich gesloten en alles wat zich daarin heeft verenigd, is bereid om zijn deel bij te dragen, waardoor de cirkel nog bestendiger en krachtiger uitgebreid kan worden. Dit is de opdracht van ieder lid van de gemeenschap: ervoor zorgen dat deze cirkel nog krachtiger wordt, zorgen dat iedereen in de cirkel mag blijven en dat niemand nog het gevaar loopt uitgesloten te worden of buiten de boot te vallen. Iedereen is er voor elkaar en allen met elkaar maken deze cirkel elke dag sterker, net zolang tot niemand er nog aan twijfelt dat alle mensen hier volledig in zijn opgenomen.

Jullie kunnen je nu nog geen voorstelling maken van wat het betekent als de mensen samen een eenheid hebben gevormd. Niemand heeft enig idee wat het betekent als de mensen een eenheid vormen en elkaar niet langer bestrijden, maar juist voor elkaar opkomen en met elkaar nog maar één doel nastreven: de eenheid koesteren en sterker maken en alles in

het werk stellen om deze eenheid vol kracht aan de slag te laten gaan om zich van haar taak te kwijten. Als de mensen dit voor elkaar hebben, zijn voor altijd en eeuwig samen in deze goddelijke eenheid, die door niets of niemand weer uit elkaar gehaald kan worden.

Word je hiervan bewust. Neem geen genoegen meer met lege woorden en twijfel niet langer. De eenheid zal het bewijs leveren hoezeer jullie met elkaar zijn verbonden. Dan kunnen jullie eindelijk ophouden met aan jezelf twijfelen. Jullie twijfelen voortdurend, want dat zijn jullie gewend omdat jullie je dit eigen hebben gemaakt op grond van je ervaringen in de dualiteit. Tot nu toe hebben jullie nog niet begrepen dat er een eenheid bestaat en dat deze eenheid van alle mensen samen in je bewustzijn wordt gevormd. Pas wanneer jullie deze eenheid hebben voltooid, zullen jullie je haar in volle omvang doorgronden. Voor die tijd is het niets meer dan een woord. Pas nadat dit woord gestalte krijgt en door de band van liefde voor elkaar niet meer te scheiden is, is de eenheid gevormd. Vanaf dat moment zijn alle mensen met elkaar verbonden in de eenheid van God.

Vervolgens kunnen jullie elke dag opnieuw je eenheid testen en ervaren hoe dit is. Jullie zijn dan zo sterk met elkaar verbonden dat jullie er bijna niet meer aan durven terug te denken dat er ooit een andere vorm van samenleving mogelijk was. Het is dan zo normaal geworden dat niemand er nog aan denkt om uit deze eenheid te willen, simpelweg omdat er geen grotere en mooiere plek op de aarde is die de eenheid zou kunnen vervangen. Er is niets wat deze eenheid in haar grootte nog kan overtreffen en jullie hebben bereikt wat jullie al heel lang wilden bereiken: jullie hebben de weg in de eenheid met God teruggevonden.

Hoe kan het dan dat wij al die jaren zo blind zijn geweest en niet hebben onderkend wie we zijn en waartoe we in staat zijn?

In werkelijkheid is deze eenheid er altijd geweest, jullie zijn nooit van elkaar afgescheiden, maar dachten wel dat jullie alleen op deze wereld waren. Logisch dus dat deze overtuiging is ontstaan: jullie hadden immers geen idee van de vaardigheden die jullie hebben en waarover jullie kunnen beschikken. Jullie waren totaal onwetend over het feit dat jullie zijn geboren als volleerde scheppers en dat jullie met deze macht alle mogelijkheden hebben. Deze onwetendheid was er de oorzaak van en de voorwaarde dat jullie de ervaringen konden opdoen die jullie nu op dit moment naar de bewuste eenheid hebben geleid die uit onwetendheid zal bevrijden.

Ook wij maken deel uit van deze eenheid en zijn volledig met jullie systeem verbonden. Wij zijn geschapen om jullie in de overtuiging te laten dat jullie buitengesloten zijn van deze eenheid, waardoor jullie ervaringen konden opdoen die hierbij hoorden. Maar nu de tijd is aangebroken om deze toestand weer op te heffen, brengen we jullie de boodschap dat de weg terug naar de eenheid open ligt. Wij ondersteunen dit proces met alle middelen die we hebben. Toch zal dit nog wel enige tijd in beslag nemen, want een bewustzijnsverandering van deze grootte valt niet van de ene op de andere dag door te voeren. Dit duurt wel een poosje en het zou een te grote belasting zijn als jullie dit in korte tijd zouden moeten volbrengen. Daarom zijn wij er om jullie bewustzijn stapsgewijs te verruimen, waardoor het inzicht binnen kan stromen.

Wat maakt dat wij mensen deze eenheid beginnen te vormen? Wanneer begint dit proces, hoe verloopt het precies en wanneer is het klaar?

Het is niet jullie taak om deze eenheid te sluiten, dat zal vanzelf gaan. Jullie hebben zelfs geen andere keuze dan te erkennen dat jullie nu andere gevoelens voor elkaar hebben dan voorheen. Tijdens dit proces kunnen jullie niet anders dan je verbonden voelen met de andere mensen. Dat is nu immers ook al het geval. Dit bewustzijn ontwikkelt zich echter langzaam en zal pas op het moment van de opstijging volledig tot uitdrukking komen. Dit is niet het tijdstip waarop de eenheid zich al ten volle ontplooit – dat gebeurt al veel eerder – want deze eenheid wordt steeds groter, naarmate jullie meer gaan inzien dat de gebeurtenissen op de aarde alleen maar door eenheid zijn te regelen. Jullie zijn dan al zo'n sterk onderdeel van deze gebeurtenissen dat jullie allemaal inzien dat alleen door eenheid alle problemen opgelost kunnen worden. Jullie zijn dan zo op de proef gesteld dat jullie besluiten deze eenheid niet alleen te voelen maar er ook naar te leven en je ernaar te gedragen. Iedereen zal zich volledig onzelfzuchtig gaan inzetten voor een ander die van zijn diensten gebruik wil maken, omdat jullie dan beter tegen het leven zijn opgewassen.

Hoe zorgen we ervoor dat mensen die nog twijfelen ook deel worden van deze eenheid?

Heel simpel, dat hoeft niet. Zij zullen vanzelf inzien dat ze deel van deze eenheid zijn. Gedraag je alsof deze mensen al deel uitmaken van deze eenheid en ze zullen vanzelf inzien dat ze er ook graag bij willen horen, want er is niets mooiers denkbaar dan te erkennen dat de eenheid alles biedt wat een mens nodig

heeft om een gelukkig leven te leiden. Deze eenheid vormt zich niet door een opzettelijke actie, ze vormt zich door de vanzelfsprekendheid dat alle mensen zich stap voor stap ontwikkelen, waaruit vervolgens deze eenheid ontstaat, die niets of niemand ooit weer ongedaan zal kunnen maken.

Wanneer is er voor het eerst sprake van deze eenheid?

Jullie kunnen deze eenheid herkennen aan de manier waarop ze zich bezighoudt met de gebeurtenissen die de komende tijd plaatsvinden, want er moeten zo veel zaken op orde worden gesteld dat niemand zich er nog druk over maakt of hij wel of niet voor zijn diensten wordt betaald. Deze eenheid zal met elke individuele actie die de mensen logischerwijze doen, steeds duidelijker zichtbaar worden. Hoe meer mensen dit doen, hoe meer mensen dit voorbeeld zullen volgen. Steeds meer mensen zullen volautomatisch in deze eenheid geraken zonder dat ze dit als een bewuste keuze ervaren, want zodra ze merken hoeveel voldoening dit geeft, zullen ze beseffen dat er niets mooiers bestaat dan de geborgenheid voelen van deze eenheid.

De mens heeft zich hervonden

Er komt een moment waarop de wereld totaal niet meer weet dat het vroeger ooit anders was, dat ieder mens toen het gevoel had alleen te staan en de mensen geen gemeenschappelijk doel hadden. Doordat de mensen met elkaar een eenheid hebben gesloten onder het teken van Gods hartelijkheid kan niemand zich deze tijd, waarin velen het moeilijk hadden, nog goed voorstellen. Jullie voelen je dan zo thuis in deze nieuwe eenheid, dat jullie samen voor elkaar krijgen wat jullie maar kunnen bedenken opdat het goed gaat met de wereld en de eenheid van de mensen. Deze eenheid is precies wat jullie nodig hebben om het leven op de aarde van zijn mooiste kant te zien.

Nu is het zover dat mensen zichzelf goed in de spiegel aankijken en niet meer aan hun herkomst twijfelen, maar accepteren dat ze goddelijke wezens zijn en dat ze op deze aarde zijn gekomen met een duidelijke taak. Dit moment zal heel snel na de opstijging komen. Als de mensen zich al deze processen eigen hebben gemaakt, erkennen ze ook de talrijke voordelen die de herwonnen eenheid hun biedt. Dit bewustzijn zal hen stimuleren nieuwe uitdagingen op te zoeken, die ze

vervolgens samen met de eenheid kunnen oplossen. Dit zijn zo veel verschillende uitdagingen dat jullie met elkaar vele jaren bezig zullen zijn om te doen waarvoor jullie jezelf hebben geschapen.

Het is voor jullie allen echt een grote uitdaging om te accepteren dat jullie scheppende vaardigheden hebben, waardoor jullie alles kunnen creëren wat jullie je kunnen voorstellen. Jullie zijn heel machtig en deze macht wil met het grootste verantwoordelijkheidsgevoel worden gebruikt. Jullie hebben heel veel ervaringen uit vele incarnaties opgedaan en deze wijsheid zullen jullie gebruiken voor en inbrengen in je scheppingen. Jullie zijn dan zover gevorderd dat jullie kunnen materialiseren. Op die manier proberen jullie het leven zo aangenaam mogelijk te maken.

In het begin zullen jullie nog wel wat ondersteuning nodig hebben, omdat het dan nog niet overal even soepel gaat. Jullie zullen die dingen scheppen die jullie dagelijks nodig hebben om het leven gemakkelijker te maken. Dit zijn allemaal dingen die niet direct uit de natuur komen. Alles wat uit de natuur komt, ontwikkelt zich ook wel zonder jullie hulp, maar de apparaten die jullie nodig hebben voor een comfortabel leven scheppen jullie zelf.

Na verloop van tijd zal dit steeds beter gaan en kunnen jullie goed uit de voeten met de resultaten. Jullie zullen dan in staat zijn via gedachten de structuren te maken en vorm te geven die nodig zijn om functionele apparatuur te creëren. Dit doen jullie vervolgens met een grondstof en een geest die jullie helpen om uit het niets creëren. Jullie zullen merken dat de grondstof net als jullie allemaal een klein wonder is. De grondstoffen waaruit de aarde bestaat, zijn allemaal heel eenvoudige systemen die jullie uit de grote variatie aan mogelijkheden uitkiezen. Jullie zijn dan in staat deze grondstoffen individueel te produceren en op basis van je gedachtekracht zover in de realiteit te roepen,

dat hier de materialen en de vormgeving uit ontstaan die nodig zijn om dit apparaat te maken. Alles wat jullie nu nog als hoogst onrealistisch voorkomt, is dan heel logisch, want jullie komen erachter dat je gedachten alles kunnen, mits ze zich op de basisprincipes van de goddelijkheid richten. Jullie dragen allemaal deze macht in je, maar zolang jullie je de basisprincipes van de goddelijkheid nog niet in detail eigen hebben gemaakt en nog maar heel beperkt in je dagelijkse leven hebben geïntegreerd, staan ze pas op een later tijdstip tot jullie beschikking. Toch zullen jullie ze, hoe verder jullie je hierin ontwikkelen, steeds meer erkennen. Ze gaan steeds meer jullie leven bepalen.

De aarde kan zich niet onttrekken aan deze ontwikkeling. Alles verloopt precies volgens het principe zoals we hier schetsen. Jullie zijn op weg daar naartoe. Dat moment komt met reuzenstappen dichterbij, ook al leidt het in de tussentijd nog wel tot wat onrust.

Tot op heden waren jullie nog niet bij machte om alles in één keer te internaliseren, dat is te veel van het goede. Toch zullen jullie er langzaam maar zeker aan moeten wennen dat de ontwikkeling razendsnel gaat en dat jullie alle dingen die jullie nu als toekomstvisie nog niet voor mogelijk houden, weldra als een snel naderende realiteit zullen ervaren. Neem de tijd om je huidige uitgangspositie nauwkeurig te bestuderen – observeer jezelf en je zult verbaasd vaststellen dat de mensheid in haar ontwikkeling al zover ontwikkeld is dat ze de laatste tijd volledig heeft gemist hoe groot de weerstand tegen de oude systemen al is. Het zal niet lang duren voor de mensen het niet meer pikken en deze oude systemen vaarwel zeggen.

Dit 'niet meer pikken' is een stadium van de eenheid waarin zij zich in al haar glorie zal manifesteren. De krachten van de eenheid zijn zo sterk dat alles wat zich hiertegen verzet niet

meer in staat is haar tegen te houden. Hierdoor wordt alles wat nog denkt zich te moeten verzetten volledig in de eenheid opgenomen. Ieder individu zal beseffen dat het veel beter is zich bij de eenheid aan te sluiten dan wel haar toe te laten en dat je in de eenheid, waarin je sowieso al bent geïntegreerd, ook zelf in alle glorie tot uitdrukking kunt brengen.

Alles zal precies gaan zoals hier is beschreven, ook wanneer mensen tussendoor weer gaan twifelen – dit ligt in hun aard en is gebaseerd op hun ervaringen. En dat geeft niet, dit is hoe het proces verloopt waarin jullie je bevinden. Stap voor stap zal de twijfel afnemen, tot hij op zekere dag helemaal weg is. Jullie hebben dan bereikt waar jullie al zolang naartoe hebben gewerkt en zijn actieve deelnemers van deze eenheid geworden.

Hoe meer deelnemers deze eenheid heeft, hoe sterker haar macht. En hoe meer macht ze uitstraalt, hoe minder men zich ertegen kan verzetten. Zorg dus dat jullie je hiervan bewust worden. Neem de mensen die nog aan het begin van dit proces staan mee en laat hun zien welke mogelijkheden ze hebben, dan zullen ze al snel hun weg af kunnen maken. Het enige wat jullie nog moeten doen, is deze eenheid leven en hoe dan ook verder te versnellen, want jullie moeten allemaal meedoen, zodat deze situatie zo snel mogelijk werkelijkheid wordt. Hoe meer actieve deelnemers, hoe sneller de macht toeneemt. Daarom is het belangrijk dat jullie in het kader van het werken aan jezelf zo veel mogelijk mensen erbij betrekken. Laat ze jullie voorbeeld volgen en beseffen en zich eigen maken wie ze zijn en tot welke eenheid ze behoren. Er is maar één eenheid: de scheppende eenheid van de mensen onder het teken van de goddelijke liefde voor elkaar.

Jij roept ons op zo veel mogelijk mensen op onze ontwikkelingsweg mee te nemen. Hoe kunnen we dit het best doen, zodat ze ook echt met ons meegaan?

Laat jullie er niet van weerhouden anderen te vertellen over wat jullie weten, zodat ze zelf nieuwsgierig worden en ook deze reis willen maken en activiteiten ontplooiën om zich te omringen met datgene wat hen helpt ook deze richting op te gaan. Help deze mensen, en als ze twifelen aan de juistheid van deze weg, wees er dan voor hen. De rest volgt dan vanzelf.

Eerder noemde je het dak en het hart als symbool voor de eenheid. Is het zinvol dat de mensen die het bewustzijn van eenheid al geïnternaliseerd hebben dit symbool naar buiten toe zichtbaar dragen zodat andere mensen kunnen zien dat zij volgens dit teken en zijn basisprincipes leven, zodat ze op die manier duidelijk maken dat ze hen willen steunen op hun weg?

Het hart is het symbool voor de liefde en het dak is het symbool voor het samenzijn dat daaronder plaatsvindt. Dit symbool is voor iedereen, opdat jullie de wereld kunnen laten zien welke overtuiging jullie hebben. Gebruik dit symbool zodat iedereen direct kan zien wie je bent en wat je van het leven verwacht. Gebruik dit symbool om de wereld te tonen dat jij iemand bent die het hart op de juiste plaats heeft en dat je je hart voor iedereen hebt opengesteld. Gebruik dit symbool op alle terreinen van je leven zodat men meteen kan zien welke overtuiging je hebt. Het zal je helpen toegang tot de mensen te vinden, want ze zullen je aanspreken en willen weten wat dit symbool betekent.

In *Die Erde, ein neuer Stern* heeft aartsengel Gabriël ons al verteld over onze vaardigheid om te materialiseren. Ik vermoed dat er veel lezers zijn die zich net als ik moeilijk voor kunnen stellen hoe dit proces precies in zijn werk gaat. Kun jij ons meer vertellen over hoe dit functioneert?

Om deze stap te kunnen maken heeft de wereld nog wat meer tijd nodig, want jullie zijn nog lang niet op het punt aanbeland om deze vaardigheid volledig in te kunnen zetten. Eerst moeten jullie je nog kritisch bezighouden met de basisprincipes van je leven, want de geesteshouding die hiertoe leidt, kunnen jullie nu al aannemen. Eerst moeten jullie dit onder de knie krijgen, want dit is de voorwaarde om stabiliteit in je gedachten te krijgen en te behouden, zodat materialiseren mogelijk wordt. Stabiliteit en rust in je gedachten is het allerbelangrijkste bij het creëren van nieuwe hulpmiddelen. Pas als jullie dit onder de knie hebben en de levensomstandigheden zo hebben gecreëerd als jullie willen, zijn jullie klaar voor de volgende opdracht.

Kun je vertellen wanneer dit tijdstip is bereikt?

Dat ligt helemaal aan jullie zelf. Het is afhankelijk van hoe lang jullie nodig hebben om baas over je gedachten te worden en er balans in te brengen. Als dit is gelukt, komen jullie er vanzelf achter. En hier kunnen jullie je nu al op verheugen, want het zal het eerste echt grote scheppingsproces zijn dat jullie gaan volbrengen.

De wereld stopt met hopen

De wereld stopt met hopen omdat hoop altijd een vorm van vergissen is. Hoop impliceert dat degene die hoopt niet weet hoe hij zichzelf moet helpen. Zulke hoop is altijd een soort hulpeloosheid die er uiteindelijk toe leidt dat iemand zich totaal overgeeft aan deze hoop en niet zelf actief dingen creëert die hij graag wil. Deze hoop wordt jullie niet ontnomen maar jullie moeten snappen wat erachter zit. Er komt een totaal andere manier van denken over jullie heen die jullie helpt om in te zien dat hoop nooit tot resultaten leidt! Pas als jullie een duidelijk idee hebben van wat en hoe het moet worden, boeken jullie resultaat en wanneer jullie een helder gedetailleerd beeld voor ogen hebben, kunnen jullie beginnen hier naartoe te werken.

Voor die tijd bevinden jullie je in een toestand van onmacht en zogenaamde hoop waarin jullie alleen maar afwachten tot alles beter wordt. Maar hoe kan het beter worden als jullie niet weten hoe het er precies uit moet zien? De definitie 'beter' is uiteindelijk niets waard, want hierin zit zo veel speelruimte en zitten zo veel verschillende mogelijkheden dat het nooit tot een

concreet resultaat kan leiden. Hierachter gaat altijd weer het ontbreken van een helder beeld schuil. Hoop is uiteindelijk niet meer dan een uiting van ontevredenheid met de huidige situatie en daarmee geven jullie alleen maar aan dat jullie iets aan de huidige situatie moeten doen. Hoop zegt alleen maar dat de betrokkene zich niet in staat voelt iets aan de situatie te doen en de koe bij de horens te vatten.

Deze hoop zal jullie niet verder brengen, want hij is niets meer en minder dan een leeg woord. Deze hoop heeft geen enkele betekenis als hij niet wordt bekrachtigd door een duidelijk beeld van de situatie die jullie willen bereiken. Als jullie dit beeld hebben gecreëerd, hebben jullie geen hoop meer nodig. De hoop hebben jullie uitgeschakeld, want hoop eindigt altijd waar een duidelijk doel begint. Wanneer iemand bewust een helder doel voor ogen heeft, kan hij ernaar uitzien dat hij dit al heel snel bereikt. Iemand die alleen maar hoopt, begint nooit aan zijn reis en iemand die stilstaat, kan zijn situatie nooit veranderen en dus ook nooit zijn gewenste doel of situatie bereiken. Dit is het principe van hoop en dit werkt nooit op de manier zoals jullie denken!

Het spreekwoord 'de hoop sterft het laatst' is algemeen bekend en zegt waarschijnlijk iets over de manier van denken in onze samenleving. Ik heb het gevoel dat we ons allemaal aan de situatie hebben overgeleverd en ons leven niet langer zelf vormgeven. Wij hebben ons van zo veel dingen afhankelijk gemaakt dat we altijd iemand of iets anders de schuld kunnen geven dat het niet gelukt is om ons leven te verbeteren. Dan blijft alleen de hoop over dat een ander het beter kan in plaats van dat je zelf het heft in handen neemt. Heel veel mensen met financiële problemen komen bij mij voor advies – ik kan immers contact met de

engelen leggen en hun om raad vragen. Welk antwoord geef je deze mensen die met heel hun hart hopen dat hun situatie binnenkort anders wordt?

Iedereen die zich op dit moment voelt aangesproken, moet nu zijn oren spitsen en binnenlaten wat ik hun te zeggen heb. Jullie zijn allemaal de makers van je eigen leven en als jullie je leven in zijn huidige vorm niet voort willen zetten, dan zijn jullie de aangewezen personen om dit te veranderen! Niemand zal dit voor jullie doen, wanneer jullie niet heel duidelijk in je eigen gedachten hebben gedefinieerd hoe het er dan wél uit moet zien. Definieer je doel en zeg niet alleen dat jullie meer geld willen, maar beschrijf nauwkeurig waar het vandaan moet komen, hoe jullie dit kunnen bereiken, dat het naar jullie toe komt en laat het dan los.

Belemmer je gedachten niet door twijfel of het wel of niet werkelijkheid wordt. Belemmer jezelf niet door aan jullie vaardigheden te twijfelen, anders zullen jullie hoe dan ook gelijk krijgen. Alleen jullie hebben het in de hand om je leven te veranderen. Alleen jullie, en niemand anders, zijn er verantwoordelijk voor hoe je leven er op dit moment uitziet. Jullie zijn degenen die dit in gedachten hebben gecreëerd, want alleen jullie zelf zijn de schepper van jullie levens! Niemand kan jullie helpen. Jullie zijn de enigen die dit kunnen en dat kan op een heel eenvoudige manier. Laat de gedachten los die gericht zijn op dat wat jullie niet willen, maar bedenk daarentegen een helder plan wat jullie allemaal willen bereiken en zet dit in een tijdplan dat wel ambitieus maar zeker ook realistisch moet zijn. Doe het en schrijf het allemaal op en dan zal het allemaal al veel lichter worden.

Dat jullie het nu nog moeilijk vinden om de situatie waarin jullie zitten vol te houden is begrijpelijk. Maar het zal veel gemakkelijker worden als het jullie gelukt is om je in gedachten

uit deze situatie te halen en er vast in te geloven dat het jullie ook gaat lukken om jezelf uit deze situatie te halen. Want wie moet het anders doen?

Dat klinkt of iemand anders ons ook niet mag helpen?

Als jullie denken dat er vanzelf hulp naar jullie toe komt, vergissen jullie je enorm. Als jullie niet helder voor ogen hebben hoe jullie de situatie willen veranderen, krijgen jullie ook geen hulp, want de energie van je gedachten aan de gewenste situatie kan zich niet manifesteren en ook door niemand opgenomen worden. Pas wanneer de definitie helder en duidelijk is, kunnen jullie uitzoeken wie jullie eventueel kan helpen. Echter, hierbij moeten jullie één ding goed voor ogen houden. Het is prima als jullie je laten helpen, en er zijn ook veel mensen die dit graag willen doen, maar ook hun moeten jullie een duidelijk plan voorleggen van hoe deze gewenste situatie eruit moet zien. Vertel deze mensen precies wat jullie willen hebben en hoe jullie dit denken te bereiken. Zo stellen jullie hen in de gelegenheid jullie te steunen. Eerder was dit onmogelijk. Ook als jullie denken dat jullie iets krijgen – want jullie zijn immers zo arm en hebben niets om een plezierig leven te leiden – dan zou dit door een gelukkig toeval misschien een keer kunnen gebeuren, maar dan is het geen actieve scheppingsdaad, maar een aalmoes aan een arme die het lot zo ongelukkig heeft getroffen.

Niemand anders dan jullie hebben deze toestand gecreëerd. Jullie zijn degenen die het hebben toegelaten dat jullie je nu slachtoffer voelen en daarom moeten jullie ook nu de consequenties dragen dat jullie als slachtoffer worden behandeld en van een aalmoes moeten leven. Jullie zijn degenen die dit alles hebben bewerkstelligd en de gedachten

die dit hebben veroorzaakt, waren heel krachtig, want ze hebben hier steeds maar weer om gevraagd.

En nu is het aan jullie om erachter te komen welke gedachten tot deze situatie hebben geleid. Vervolgens moeten jullie ze omdraaien, precies het tegenovergestelde denken en van jezelf eisen dat je gedachten zich op een positief geformuleerd doel richten. Dan zullen ze onverbiddeijk beginnen die kant op te gaan. Hoe meer jullie dit werkelijk willen en hoe minder jullie jezelf met twijfel ondermijnen, des te eerder zullen jullie komen waar jullie willen zijn.

De energie die nu op de aarde is laat al heel veel sneller ontwikkelingen toe dan een paar jaar geleden. Jullie worden er echter ook mee geconfronteerd dat er niet alleen sneller positieve resultaten worden geboekt, maar dat dit ook voor de negatieve resultaten geldt. Het is afhankelijk van de gedachten die jullie koesteren. Knoop dit goed in je oren, want alleen je gedachten hebben de macht om dit te veranderen!

A Alles wat stopt is goed

De wereld heeft al lang geleden besloten zich niet langer meer de vingers te branden aan de ontwikkeling. Jullie zijn zelf op een punt aanbeland dat jullie zelf ook inzien dat de grond langzamerhand te heet onder je voeten wordt, want de ontwikkeling op de aarde gaat steeds sneller een kant op die gegarandeerd de verkeerde is. Het einde is al zo dicht genaderd dat jullie bang worden. Jullie zullen zo langzamerhand tot je door moeten laten dringen dat deze angst die jullie voelen als jullie naar de natuur kijken niet voor niets is, want deze angst is volkomen terecht. Jullie hebben deze planeet hard aangepakt en de angst die jullie voelen, is er niet zomaar. Hij is bedoeld om jullie iets duidelijk te maken. Deze boodschap is al duidelijk overgekomen en jullie zullen niet langer toekijken hoe de machthebbers en de rijken ervoor zorgen dat de uitbuiting en de vernietiging van de natuur alsmaar doorgaan. Jullie weten allang hoe het zit en toch zijn jullie niet in staat er iets aan te doen. Je gedachten draaien voortdurend om hetzelfde. Weliswaar zijn jullie ervan overtuigd dat jullie iets moeten doen waardoor er iets op de aarde gaat veranderen, toch blijven jullie

maar tegen dezelfde grens aan lopen waar jullie maar niet overheen komen.

Die grens is de grens van de maakbaarheid, zoals jullie het zo mooi uitdrukken. Deze grens van de maakbaarheid is echter geen grens van de maakbaarheid, maar een grens van de financierbaarheid. Jullie hebben eenvoudigweg geen geld genoeg om het milieu te beschermen en bepaalde mechanismes uit te schakelen. Jullie kunnen dit niet omdat jullie niet over de financiële middelen beschikken. Dit is jullie dilemma. Jullie weten allemaal heel goed dat er iets aan gedaan moet worden, maar jullie weten niet waar jullie het geld vandaan moeten halen om dit te realiseren. Jullie hebben dit dilemma zelf in het leven geroepen, want je gedachten draaien alleen maar om geld vergaren en je vermogen vergroten. Geld verdienen was de hoofdzaak en niet de bescherming van de natuur, en nu kunnen jullie de spiraal niet meer stoppen. Het ene zou het verlies van het andere betekenen.

Als jullie al je geld gebruiken om de natuur te beschermen en alles te herstellen wat jullie haar hebben aangedaan, verliezen jullie wat jullie zo dierbaar is: geld. Jullie hebben rijkdommen vergaard zodat jullie genoeg reserves hebben om een heerlijk leven in totale onafhankelijkheid en grote luxe te kunnen leiden. Jullie denken dat je dit alleen maar met geld kunt bereiken en daarom hebben jullie al die dingen gedaan om dit bij elkaar te sparen. Jullie hebben hier zo veel gedachten aan gespendeerd dat de echt belangrijke gedachten niet meer aan bod kwamen en nu moeten jullie met elkaar de chaos oogsten die jullie zelf hebben gezaaid.

Vragen jullie je af hoe jullie uit deze spiraal kunnen komen? Dat is heel eenvoudig, want het gaat er niet om dat je al het spaargeld bij elkaar legt en het in een natuurbeschermingsprogramma investeert. Het gaat er ook niet om dat je doorgaat en niet kijkt naar alles wat is vernietigd en nog vernietigd wordt. Beide werken niet. Maar wat is dan het alternatief?

De wereld heeft iets nieuws nodig

Een wereld die zich van nu af aan heel anders zal gedragen, heeft een totaal nieuwe manier van denken en bewustzijn nodig. Als jullie allen met elkaar de beoogde eenheid hebben gevormd, zal deze wereld er heel anders uitzien dan nu. Hij zal zich in alle hoeken en gaten totaal opnieuw hebben gedefinieerd. Deze hernieuwde definitie is de meest radicale verandering die de mensheid ooit op de aarde heeft doorgemaakt. Deze verandering is verankerd in het bewustzijn, dat van nu af aan een heel andere koers zal varen.

Weliswaar waren de mensen tot nu toe allemaal ook al met elkaar verbonden, maar dit wisten ze niet en deze verbinding voelde heel zwak. De laatste tijd is deze verbinding echter al veel sterker geworden en ze zal alleen maar sterker worden. Weldra zal ze zo sterk zijn dat de mensen steeds beter voelen dat ze niet alleen zijn. Daardoor groeien ze steeds dichter naar elkaar toe en bereiken steeds vaker overeenstemming over zaken die voorheen in chaos zouden eindigen. Nu nog liggen de verschillende belangen ver uiteen, maar al gauw zullen de mensen het met elkaar eens worden en samen voor hun

belangen opkomen. Want het gaat niet meer om individuele belangen, maar om belangen die alle mensen, de hele natuur en alle planeten, ja zelfs het hele universum aangaan. Iedereen wil graag dat deze ommekeer zo snel mogelijk plaatsvindt en iedereen ziet liever vandaag dan morgen dat deze eenheid tot stand komt, opdat ze zo snel mogelijk in al haar facetten tot uitdrukking kan komen.

De wereld heeft veel vernieuwingen nodig, waardoor hij zich kan weren tegen alles wat hem op dit moment in zijn bestaan bedreigt. De wereld heeft veel veranderingen nodig, zodat hij niet langer op de grote knal afkoerst die beslist gaat komen als er niets verandert. Alles wat nu nog ontbreekt, is het harde bewijs dat de mensen allemaal bij elkaar horen. Dit bewijs moet echter door de mensen zelf worden geleverd doordat ze steeds verder naar elkaar toe groeien en zich steeds meer als een eenheid gaan zien en voelen. Dit proces zal van binnenuit verlopen, want de eenheid vormt zich zonder enige invloed van buitenaf. Niemand grijpt direct in dit wederzijds begrip van mensen in.

Alleen de trillingsfrequentie van de aarde en het totale energieveld zullen ervoor zorgen dat mensen zich anders gaan definiëren dan tot nu toe het geval was. De trillingstoename is de beslissende grootte die ervoor zorgt dat mensen zich steeds meer een eenheid voelen. Alle activiteiten tot dusver die tot zo'n eenheid moeten leiden, waren vergeefs, want het begrip van hun eigen Zelf weerhield mensen ervan om zich te verenigen.

Dit is nu aan het veranderen, iedereen komt een stuk dichterbij het samengaan. Elke dag wordt dit sterker en sterker, net zolang tot iedereen plaats heeft genomen onder het dak der eenheid en zich als zodanig voelt en dit in het teken van het hart en de goddelijke liefde tegen elkaar uitsprekt. Hierdoor zal iedereen een totaal andere houding laten zien die door de ander

graag wordt gestimuleerd en iedereen begint zich steeds meer te interesseren voor de belangen van de hele planeet. Beetje bij beetje verdwijnen de persoonlijke belangen naar de achtergrond, want iedereen weet dat dit probleem alleen maar gezamenlijk kan worden opgelost en dat de echt grote veranderingen alleen maar samen tot stand kunnen worden gebracht. Dit weten zal de mensen ertoe aanzetten dat ze alsmaar vaker proberen om samen de fundamentele systemen van deze aarde en de samenleving te vernietigen en te vervangen door compleet nieuwe waarden en regels.

Hierbij is het allerbelangrijkste dat deze regels de natuur als hoogste goed voor ogen houden en dat de natuur nooit meer schade toegebracht mag worden enkel en alleen omdat een paar individuen hier rijk van willen worden – een rijkdom die overigens totaal geen rekening houdt met duurzaamheid, maar alleen het materiële welzijn van de huidige tijd uitdrukt, dat feitelijk nog niet eens het papier waard is waarop het is gedrukt.

Alles wat de aarde nu nodig heeft, is dat de mensen één worden, opdat alles wat nog in de weg staat naar tevredenheid opgelost kan worden. Niets kan deze eenheid tegenhouden, want ze vormt zich vanzelf. Alle mensen werken hier graag aan mee en zullen deze verbondenheid steeds sterker voelen. Ieder doet wat hij op dat moment het liefst doet, want hij voelt dat het tijd is om anders te denken. Daardoor houden de mensen steeds meer rekening met elkaar. Ze groeien steeds verder naar elkaar toe en kunnen zich alsmaar minder goed voorstellen dat ze de ander pijn willen doen, want hun bewustzijn verruimt zich meer en meer en in de hersenen openen zich arealen die tot nu toe ontoegankelijk waren.

De hersenarealen bevatten de opgeslagen ervaringen die jullie tot nu hebben opgedaan en de kennis over alle incarnaties die

jullie al achter de rug hebben. Jullie zullen in staat zijn de wijsheid die jullie hierdoor hebben verkregen beter te gebruiken. Het wordt jullie duidelijk dat jullie al die levens hebben geleefd om deze kennis te vergaren zodat jullie gebruik kunnen maken van deze wijsheid. Deze wijsheid zal op de voorgrond treden en ervoor zorgen dat jullie ophouden je te gedragen alsof er geen morgen bestaat. Dit was het doel van al die keren dat jullie op de aarde hebben geleefd, zodat jullie het leven nu met heel andere ogen kunnen zien dan tot dusver.

Hierdoor zal er een nieuwe wereldorde ontstaan die zich langzaam maar gestaag over de hele aardbol verspreidt zonder dat iemand zich tegen deze ontwikkeling keert, want iedereen beseft dat dit de verandering is die de wereld nodig heeft om zich niet 'te pletter tegen de muur te rijden', zoals jullie het zo treffend kunnen zeggen. Deze muur is al in zicht, ook al zijn jullie al met een uitwijkmanoeuvre begonnen. Deze uitwijkmanoeuvre is echter niet bedoeld om uit te wijken en vervolgens weer over dezelfde straat door te rijden. Integendeel, deze manoeuvre is bedoeld om een scherpe bocht te maken en een totaal nieuwe weg in te slaan naar de toekomst. Een toekomst die jullie heel goed zal bevallen.

Laten we even stilstaan bij deze metafoor, want ik heb het idee dat onze lezers die muur goed kunnen zien en waarschijnlijk heeft iedereen wel gemerkt dat we er met hoge snelheid op afrijden. Als we nu een scherpe bocht willen maken, dan kunnen we die alleen maar veilig halen als we afremmen en de snelheid zodanig verminderen dat we niet uit de bocht vliegen. Wat gaat ons zo snel en zo sterk afremmen?

Jullie hoeven je geen zorgen te maken over hoe jullie deze snelheid kunnen verminderen, want dit gebeurt al. Jullie hebben alle wissels zo ingesteld dat er genoeg ankers zijn uitgeworpen, die ervoor zorgen dat jullie een andere richting op gaan. Allerlei verschillende ankers, en ze zullen stuk voor stuk hun stevigheid bewijzen.

Het eerste anker heeft jullie behoorlijk laten struikelen en de wereldeconomie aan het wankelen gebracht. Het tweede anker zit al stevig in de bodem vast en het touw dat jullie met het anker verbindt, staat op het punt zijn volledige kracht in te zetten. Jullie stevenen langzaam maar zeker op de volgende botsing af en de verdere gebeurtenissen zullen dit bevestigen. Jullie hoeven je niet bezig te houden met de afremmanoeuvre. Jullie moeten je aandacht op de periode daarna richten en je bezighouden met hoe het leven er daarna precies uit moet zien. Hier hebben jullie voldoende gelegenheid voor, want de gebeurtenissen zullen je keer op keer laten zien hoe jullie het in ieder geval niet meer willen. Bouw hierop door en toon de mensen de weg die jullie voor ogen hebben en jullie zullen al heel snel veel medestanders vinden die laten weten dat ze precies hetzelfde doel willen bereiken.

Begrijp ik goed dat we onze aandacht niet op de huidige bankencrisis en de daaruit voortvloeiende economische crisis moeten richten en ons ook niet bezig moeten houden met de gebeurtenissen die op korte termijn nog op ons afkomen, maar in plaats daarvan ieder voor zich en in overleg met elkaar visies voor onze nieuwe eeuw moeten ontwikkelen die losstaan van alle nu nog heersende belemmeringen?

Bedankt dat je het zo treffend hebt geformuleerd, want dat is precies wat wij bedoelen. We willen dat jullie de gebeurtenissen wel degelijk waarnemen en hier inzichten uit halen, maar die moeten je in vol bewustzijn bereiken zodat jullie er lering uit kunnen trekken en precies de kennis eruit halen die jullie daarna kunnen gebruiken om het nieuwe tijdperk in jullie hoofden al in het leven te roepen.

Jij zegt dat mensen hun eenheid zelf bewijzen. Hoe kunnen we nu en ook later onze eenheid herkennen?

Jullie kunnen deze eenheid nu al heel duidelijk zien, want dat jullie deze boeken schrijven en zo anderen de gelegenheid bieden ze te lezen, geeft al aan dat de andere mensen jullie aan het hart gaan en hoe graag jullie willen dat ook zij zo snel mogelijk de informatie krijgen die hierin staat. Jullie zitten er al middenin en zijn al zo sterk met elkaar verbonden dat jullie steeds beter begrijpen wat er allemaal in de wereld gebeurt om deze eenheid sterker en sterker te maken. Je ziet het aan zo veel kleine dingen in het dagelijks leven. Kijk goed en observeer, dan zie je dat er mensen in allerlei bedrijven werkzaamheden doen waar ze in feite totaal geen plezier aan beleven. Alleen al hierin herken je de eenheid die jullie samen al sinds lange tijd hebben opgebouwd. Jullie zijn het erover eens dat jullie het zo niet langer meer willen en hierdoor zullen jullie samen steeds meer je best doen deze veranderingen door te zetten, ook wanneer het op dit moment nog niet zo goed lukt.

De ervaringen en wijsheid uit vorige incarnaties staan ons dus binnenkort ter beschikking. Betekent dit dat we ons onze voorgaande levens precies kunnen herinneren of krijgen we hiertoe op een andere manier toegang?

Jullie zullen deze kennis stap voor stap erkennen doordat jullie bij de wijsheid terecht komen die in jullie zit opgeslagen. Specifieke herinneringen aan deze voorgaande levens zullen jullie echter niet hebben. Details staan niet tot je beschikking, want het gaat om zo veel details – dit zou niets bijdragen aan jullie verdere ontwikkeling. Daarentegen zullen de inzichten uit deze vorige levens heel goed van pas komen en daarom zullen jullie al heel gauw op een groot deel van deze kennis terug kunnen grijpen.

Als we zomaar ineens over deze kennis beschikken, dan heeft deze vast enorme invloed op onze persoonlijkheid. Ik kan me voorstellen dat sommigen daar behoorlijk van in de war kunnen raken en zichzelf niet meer herkennen. Hoe gaan we deze nieuwe informatie opnemen en verwerken?

In dit geval zal zelfkennis jullie goed van dienst zijn, want door je persoonlijkheid te herdefiniëren, maak je al ruimte voor de nieuwe inzichten uit je verleden waar je dan toegang toe hebt. Deze herdefinitie als kinderen en scheppingen van God die jullie heeft uitgerust met al deze vaardigheden waarover je zelf kunt beschikken, zal jullie alleen al helpen deze wijsheid te aanvaarden en haar helemaal in je persoonlijkheid te integreren. Dit zal geen problemen opleveren, want het is een ontwikkeling die alleen maar heel positief is. Daarom zal dit proces probleemloos verlopen.

Over het belang van deze zelfdefinitie heeft aartsengel Jofiël ons al verteld in *Die Heiling, die dir zusteht*. Heb jij hier nog aanvullende informatie over?

Nee, dit onderwerp is al voldoende aan de orde geweest. Er is geen reden om hier nog verder op in te gaan. Zoek deze passage nog eens op en lees die nogmaals door, want er staat heel belangrijke informatie in.

De wereld verovert nieuwe territoria

Nadat de aarde in haar ontwikkeling zo ver gevorderd is dat de mensen in staat zijn zichzelf en de natuur met heel andere ogen te bekijken, kunnen ze zich richten op de verovering van het wereldruim. Dit wereldruim, zoals jullie het noemen, is de ruimte die je met het blote oog kunt zien. Het betreft de ruimte die direct rond de aarde ligt. Daarin bevindt zich niet alleen jullie planeet oftewel jullie ster de aarde, maar het hele zonnestelsel dat in een heldere nacht op jullie neerstraalt. Jullie zullen dan in staat zijn deze ruimte niet alleen met het blote oog te zien maar ook nader te onderzoeken om er meer over te weten te komen.

Deze domeinen van het zonnestelsel zijn op dit moment veel interessanter voor jullie, want jullie hebben nieuwe mogelijkheden gecreëerd om deze domeinen beter te onderzoeken zonder dat jullie de aarde hoeven te verlaten. Jullie beschikken dan over een heel bijzondere manier van observeren die werkt als een driedimensionale spiegel waar je in kunt kijken. Het gaat om een dimensionale verruiming van je geest. Die zal de weg openen naar veel meer onvoorstelbare

mogelijkheden om nog meer informatie te verkrijgen. Deze vaardigheden, die berusten op de dimensionale verruiming van de geest, krijgen jullie nadat jullie je met alle andere omstandigheden van het nieuwe leven hebben beziggehouden.

In dit boek en de andere boeken hebben jullie al kennism gemaakt met de principes van het nieuwe leven. Jullie zullen eerst kritisch moeten kijken hoe jullie je leven op de aarde nieuw vormgeven zodat jullie toegang krijgen tot deze vaardigheden, die gepaard gaan met de verruiming van je bewustzijn en hersenarealen. Deze verruiming is een geweldig hulpmiddel om ruimtelijke voorstellingen en projecties te creëren van dingen die ver weg zijn. Het zal jullie enorm van dienst zijn, want jullie hoeven niet meer zo ver te reizen om te weten hoe iets eruit ziet, want door de mogelijkheid van deze projecties komen jullie veel gemakkelijker bij de dingen die heel ver weg zijn, zonder al die moeite te hoeven doen om er te komen. Straks is het precies andersom: jullie hoeven niet meer naar de dingen toe die ver weg zijn, maar jullie kunnen ze hier naartoe halen.

Van hieruit op de aarde kunnen jullie totaal andere mogelijkheden creëren waar jullie je nu nog totaal geen voorstelling van kunnen maken. Jullie zijn dan in staat de gebieden van het wereldruim die je direct omringen van zo dichtbij en zo nauwkeurig te bekijken dat het net is alsof jullie daarginds ter plekke zijn. Zo echt zal deze projectie zijn. Zo hoeven jullie geen gevaarlijke reizen meer te ondernemen, maar halen jullie deze werelden simpelweg naar je toe.

Op dit moment is dit bijna niet voor te stellen omdat jullie nog niet over deze dimensionale componenten in je bewustzijn beschikken waarin ongekende mogelijkheden verborgen zitten die voor veel toekomstige werkzaamheden goed van pas komen. Het is een soort weerspiegeling van jullie gindse parallelle werelden. Deze laat jullie realiteiten zien die jullie als

zodanig nooit eerder hebben gezien. Hierdoor wordt het mogelijk om een heel concrete voorstelling te maken van hoe deze planeten en sterren er exact uitzien, want dan kunnen jullie precies zien wat er op deze planeten aanwezig is en hoe eventueel leven er daar uit zou kunnen zien opdat het zich kan verspreiden. Het is dan ook aan jullie om erover na te denken welke voorwaarden geschapen moeten worden om daar uniek leven tot stand te brengen. Deze voorwaarden staan te popelen om door jullie gecreëerd te worden, want daarom zijn jullie immers hier: om dit tot stand te brengen en jullie scheppende taken te volbrengen.

Maar eerst moeten we goed onder de loep nemen hoe we ons leven opnieuw vormgeven zodat we toegang krijgen tot de andere vaardigheden die met de verruiming van ons bewustzijn en onze hersenarealen binnen handbereik komen. Bij mij roept dit verscheidene vragen op: hoeveel tijd is er gemoeid met deze herstructurering van ons leven en welke andere vaardigheden leren we nog? Of anders geformuleerd: wanneer kunnen we over deze nieuwe vaardigheden beschikken?

Deze vraag zal in de loop van het boek worden beantwoord, jullie zullen nog even geduld moeten hebben.

Ik heb op grond van jouw uitspraken over de dimensionale verruiming van onze geest geprobeerd om meer over de dimensies te weten te komen en heb op internet de volgende informatie gevonden:

'Om te kunnen bestaan heeft het systeem 'universum' maar drie dimensies nodig. Deze drie dimensies zijn

verrassend genoeg niet lengte, breedte en hoogte maar ruimte, tijd en energie.'

Op Wikipedia heb ik nog onnoemelijk veel informatie gevonden die nog moeilijker te begrijpen was:

'In de wiskunde wordt met dimensie een concept omschreven dat in wezen het aantal vrij te kiezen variabelen van een beweging in een bepaalde ruimte beschrijft. Het begrip dimensie treedt op in ruimtelijke veelheden. Geen enkel wiskundig concept is in staat de dimensie voor alle omstandigheden bevredigend te definiëren, daarom zijn er voor verschillende ruimtes ook verschillende begrippen van dimensie.'

Ik concludeer hieruit dat een dimensie niet in zijn geheel te definiëren valt en altijd van de context afhangt. Dit boek gaat over de opstijging van het leven naar de vijfde dimensie. Uit de informatie die ik hiervoor heb gekregen, maak ik op dat er een direct verband bestaat tussen de dimensies die in dit boek worden behandeld en de dimensionale verruiming van onze geest. Of zie ik dat verkeerd?

De vraag over de dimensies hoor ik vaak, want zoals je helemaal juist hebt geconcludeerd, hangt dit altijd samen met andere factoren. Dit is meestal een zeer ingewikkeld onderwerp en daarom zal ik een uitleg geven die wellicht gemakkelijk te begrijpen is.

Als wij het over het menselijk verstand hebben, dan is dit momenteel zo beperkt dat jullie het bestaan van andere dimensies niet kunnen bevatten. De goddelijke dimensie is in jullie voorstelling zo vaag dat jullie weliswaar nog kunnen begrijpen dat het om een wezen gaat dat volledig vrij is van alle beperkingen zoals jullie die kennen, maar daar blijft het dan ook bij. In de huidige trillingsfrequentie zullen jullie dit ook niet

anders waar kunnen nemen. Maar omdat de trilling van het energieveld van de aarde enorm stijgt en blijft stijgen, komen jullie dichter bij de eerstvolgende dimensie en zullen jullie het beter leren begrijpen.

Dit voorstellingsvermogen, dat jullie nodig hebben om de eerstvolgende dimensie in je hoofd te kunnen visualiseren, hebben jullie op dit moment niet. In de toekomst stijgt de energie van de aarde nog meer en jullie verstand verruimt zich. Hierdoor zullen jullie straks in staat zijn dingen waar te nemen die het verstand nu nog te boven gaan. Dan kunnen jullie je dingen voorstellen die jullie je nu nog niet kunnen voorstellen. Het gaat hier om een stap in de ontwikkeling van het verstand en er zullen nog meer volgen.

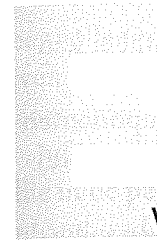
De volgende stap in jullie bewustzijn is dat jullie je alle gebeurtenissen uit vorige levens kunnen herinneren, dat jullie in beginsel de gevolgen kennen van de ervaringen die jullie vroeger hebben opgedaan. Dit is de volgende fase in je bewustzijn. In verband met de opstijging naar de vijfde dimensie kunnen jullie je door verdere stappen in je bewustzijn laten leiden.

Jullie maken een volgende grote stap in je bewustzijn door jezelf als goddelijk te zien en dit ook echt te aanvaarden. Zo kunnen jullie begrijpen wat het betekent om een scheppende god te zijn. Dit is de volgende stap die direct volgt, wanneer jullie je bewustzijn met betrekking tot de componenten van de informatie uit vorige levens hebben verruimd.

Nu wordt het me wat duidelijker – hartelijk dank! Ik maak hieruit op dat dit voorlopig niet de laatste stap in de verruiming van ons bewustzijn zal zijn en dat er al heel snel nog meer volgen. Zijn dit ook weer dimensionale stappen

zodat we daarna naar de zesde en zevende dimensie opstijgen?

Het is zo dat jullie mensen sowieso voortdurend stappen in je ontwikkeling maken. Dit gebeurt altijd wanneer er zogenaamde mijlpalen in de ontwikkeling worden bereikt die leiden tot zo'n dimensiesprong, die van meet af aan zo is gepland en voorbereid. Ook de ontwikkeling die nu staat te gebeuren, is al lang en nauwgezet van tevoren gepland en ligt al eeuwig vast. Jullie verdere ontwikkelingsstappen leiden je steeds verder terug naar je oorsprong en dat is het onbetwiste doel – alle ontwikkelingsfasen doorlopen om terug te keren naar de hoogste goddelijkheid en hier opnieuw mee samensmelten. Op dit moment zijn jullie bezig deze mijlpaal te bereiken. Prijs je gelukkig, want er is niets beters en mooiers dan de scheppende taak in jezelf te ontdekken en hiermee aan de slag te gaan.

Ervaringen als waarschuwingsteken

Langzaam maar zeker gaan de ontwikkelingen de volgende richting op: mensen beseffen wie ze zijn en willen niet meer datgene wat er tot nu toe op de aarde heeft plaatsgevonden. Ze kunnen het niet meer verdragen dat ze zo lang alle misdaden tegen de mensheid en het milieu hebben toegelaten. Deze daden zijn in de boeken van de aarde vastgelegd en dienen als waarschuwing voor komende generaties. Doordat ze zijn opgeschreven erkennen de mensen wat er kan gebeuren als een van de belangrijkste onderdelen van de schepping wordt verwaarloosd. Deze waarschuwing vinden jullie in de geschiedenisboeken over de mensheid en over de gruweldaden die jullie elkaar hebben aangedaan.

De wereld kan zich alle details van de geschiedenis precies herinneren, want niet alleen in de geschiedenisboeken staan die opgetekend. Er zijn ook tal van andere mogelijkheden om de details te herinneren en achteraf alle lessen te ervaren die je hieruit kunt leren. Iedereen zal voortdurend de behoefte hebben om de geschiedenis weer eens goed onder de loep te nemen. Jullie moeten er steeds weer aan worden herinnerd dat

het van het allergrootste belang is dat jullie weten wat er kan gebeuren als jullie in je toekomstige scheppingen niet voldoende rekening houden met de goddelijke componenten in je scheppingen en die niet volgens de opdracht van hoogste goddelijkheid tot uitdrukking brengen.

Keer op keer moeten jullie hier aan denken. Doen jullie dit niet, dan begint hetzelfde liedje weer van voren af aan en doorlopen jullie weer dezelfde ervaringen! Deze ervaringen staan jullie nog zo helder voor de geest dat jullie niets liever willen dan deze gebeurtenissen ongedaan maken. Jullie kunnen niet verdragen wat er allemaal al op de aarde is gebeurd en wat jullie zelf hebben meegemaakt. Deze ervaringen hebben jullie zo diep geraakt dat jullie hoe dan ook niet meer willen dat er ooit nog weer zulke dingen gebeuren. Opdat dit daadwerkelijk nooit meer gebeurt, hebben jullie dit nieuwe bewustzijn verworven waardoor jullie niet meer in staat zijn tot zulke gruweldaden. Echter, de gevolgen moeten jullie wel in herinnering houden, opdat ze in het geheel niet meer zullen voorkomen in jullie nieuwe scheppingen. Jullie zullen de verantwoording voelen om leven te creëren dat zich uitsluitend op het hoogste goddelijke baseert. Het is dan ook jullie opdracht om de goddelijkheid zonder inperkingen in je scheppingen tot uitdrukking te brengen. En ook al zal het in het begin zeker moeilijk zijn, het gaat jullie lukken!

Langzaam maar zeker zullen jullie voorzichtig aan deze taak beginnen, zodat jullie je opdracht tot een goed einde brengen. Jullie hebben je hier zelf voor uitgekozen – jullie zijn goddelijke wezens die zichzelf hebben geschapen om al deze ervaringen mee te kunnen maken, zodat het in de toekomst zeker is dat hetzelfde niet nogmaals op de aarde gebeurt of elders in het universum. Het was jullie eigen keuze om deze ontwikkeling door te maken opdat jullie leerden inzien welke gevolgen dit kan hebben. Nu is de tijd aangebroken om deze componenten

weer volledig in jezelf te integreren en je de gelegenheid te geven alles te bereiken wat jullie jezelf als opdracht hebben meegegeven.

Jullie zullen op zoek gaan naar totaal nieuwe ervaringen, die jullie in de periode naar de bewustzijnsverandering kunnen opdoen, opdat jullie de componenten die tot nu onbekend voor jullie waren, in je handelen en scheppingen integreren. Jullie zullen je steeds meer op een wijze ontwikkelen die past bij de nieuwe tijd en dienovereenkomstig handelen en jullie zullen erkennen dat de wereld een compleet andere wereld is geworden. Een wereld die zich weliswaar alle gebeurtenissen nog goed kan herinneren, maar die zich hier desondanks van distantieert door te zeggen: 'Dat was ons verleden, maar onze toekomst zal niet meer zo zijn!' Dit gevoel is zo sterk dat jullie niet meer in staat zullen zijn om hetzelfde nogmaals te laten gebeuren, zelfs niet in het begin. Iedereen die hier ook maar even aan denkt, zal direct met de gevolgen geconfronteerd worden en alles wat jullie tegen de borst stuit, zullen jullie beslist niet doorzetten en jullie zullen ook niet toelaten dat dit bij anderen gebeurt. Daarom durf ik met zekerheid te zeggen dat jullie niet in oude patronen terug zullen vallen.

Het zal de komende tijd soms wat vreemd lijken wanneer jullie aan de oude tijd terugdenken, want het is nog maar zo kort geleden. En jullie kunnen je nog steeds niet goed voorstellen dat dit nooit meer mogelijk is. Jullie kunnen het zelf nog niet helemaal bevatten, want je nieuwe bewustzijn is immers nog heel jong en het gevaar dat jullie zien, is dat jullie weer terugvallen in oude patronen van de oude tijd. Maar, en knoop dit goed in je oren, dit is absoluut uitgesloten! Niets of niemand kan jullie ooit nog terugbrengen naar de oude tijd en jullie opnieuw alle dingen laten doen die in het verleden zijn gebeurd. Niemand zal daartoe nog in staat zijn – zelfs jullie niet!

En zo komen we weer terug bij de kern van ons bestaan en het doel van al onze belevissen in deze en alle vorige incarnaties. Als ik het goed begrijp, dan is het zo dat we onszelf met deze schijnbaar ontbrekende componenten van de goddelijkheid hebben geschapen opdat we alle gevolgen hiervan aan den lijve konden ervaren om voor onze verdere opdracht als schepper juist dit te kunnen uitsluiten. Dat is nogal macaber als je dit vanaf een afstandje bekijkt, het grenst aan een soort masochisme. Hoe moet ik dit precies zien en een plek geven?

Het klinkt jullie vast allemaal een beetje vreemd in de oren als jullie beseffen dat wat jullie je leven noemen in feite slechts een voorstadium is van een ontwikkeling die jullie de grootste vreugde ooit zal opleveren. Jullie hebben al deze gebeurtenissen voor lief genomen en over je heen laten komen opdat jullie hier lering uit trekken. Deze ervaringen kunnen een waarschuwing zijn voor je verdere leven. Houd dit bij je verdere bezigheden in het achterhoofd, zodat het nooit meer kan en zal gebeuren. Dit was de allerbelangrijkste les en die hebben jullie meesterlijk doorstaan, zelfs al moesten jullie eerst uit de droom worden gehaald om dit te kunnen plaatsen zoals het is bedoeld.

Jullie kunnen deze informatie gebruiken om meer inzicht in jezelf te krijgen, want van nu af aan is het leven niet alleen meer een ervaring van alles wat *niet* maar juist *wel* moet plaatsvinden. En zo volgt de ommekeer van jullie paradigma: vanaf nu zijn jullie niet meer degenen die ervaren wat jullie juist willen vermijden, maar ervaren jullie alle prachtige dingen die mogelijk zijn wanneer jullie de goddelijke liefde volledig integreren in al je handelingen en gedachten. Deze ervaringen doen jullie op vanaf het moment dat jullie je nieuwe bewustzijn volledig hebben verworven.

De wereld heeft het begrepen

Nu is het juiste moment voor ieder individu om zich op zijn toekomst te beraden. Tot nu toe hebben jullie allemaal in de angst geleefd dat je iets vreselijks kan overkomen, iets wat je volledig uit je gewone doen brengt en in je bestaan bedreigt, waarbij je met bestaan niet je fysieke maar in eerste instantie je economische bestaan bedoelde. Momenteel is het laatste nog steeds je grootste zorg en dit is precies het punt waar we het nu over willen hebben. Wij helpen jullie dit in te zien opdat jullie de weg vinden uit deze doodlopende straat. Jullie zijn in deze doodlopende straat beland omdat jullie niet hebben erkend wie jullie werkelijk zijn. Begrijp het niet verkeerd, wij verwijten jullie niets, want het was precies de bedoeling dat jullie in de krochten van de dualiteit jezelf terug zouden vinden. Op het punt waar jullie nu staan, zullen jullie tot inzicht komen en vaststellen wie jullie werkelijk zijn en waarom jullie dit allemaal mogen meemaken.

Dit moest zo zijn. Alleen zo bereiken jullie allemaal het punt waarop jullie vaststellen dat het nu voor eens en altijd genoeg is geweest en dat jullie meer dan genoeg ervaringen in de

krochten van de dualiteit hebben opgedaan. Jullie hebben dit nu volledig geïntegreerd en weten precies wat jullie willen. En precies hierom staan jullie nu op het punt om de grote sprong in je bewustzijn te maken. Jullie zijn allemaal opgeroepen om hier op het toneel te verschijnen om deze tijd zijn laatste adem te zien uitblazen, maar al gauw mogen jullie je onvrede over de huidige situatie volledig tot uitdrukking brengen.

In alle uithoeken van de planeet lopen de emoties langzaam maar hoog op en steeds meer mensen voelen dat het zo niet langer verder kan. Ze raken alsmaar gefrustreerder over de actuele situatie en hebben geen idee hoe ze zich hieruit kunnen bevrijden. Per slot van rekening kan op dit moment niemand jullie hier uit bevrijden, want jullie soeppan vol emoties is weliswaar al heel vol, maar kookt nog net niet over. Zolang dit moment nog niet is bereikt, zullen jullie ook nog geen fundamentele veranderingen bewerkstelligen. Jullie hebben nu het punt bereikt waarop jullie precies zien wat er niet thuishoort in deze soep en daarom willen jullie dat de pan overkookt, zodat jullie datgene wat jullie niet meer willen kwijtraken. De soep kookt en borrelt steeds harder, maar hij wacht nog tot echt iedereen meedoet om het vuur zo op te stoken dat de pan voorgoed overkookt.

Wij hebben dit tijdstip voor jullie uitgekozen omdat dit het moment is van een nieuw begin. Vanuit jullie oogpunt zien jullie dit als het begin van de reis van de aarde om de zon en als het begin van een nieuw jaar als het oude kalenderjaar is afgelopen. Net als bij een kalenderjaar eindigt op het tijdstip van de opstijging ook een tijdperk in het universum. Dit heeft tot gevolg dat de reis van de aarde door de sterrentekens weer van voren af aan begint. Dit nieuwe begin van de reis van de aarde is net zo belangrijk als het begin van een nieuw jaar, maar toch zullen jullie dit nog veel intenser beleven als jullie weten

dat dit het moment is waarop de wereld een totaal nieuwe betekenis krijgt. Hij wordt een scheppingsster en in die hoedanigheid zal de aarde vanaf dit moment het universum vormgeven.

De fantastische mensen die dit allemaal tot stand brengen, hebben hun volle scheppingskracht aanvaard en erkend dat ze goddelijke wezens zijn die van nu af aan de aarde en alle andere planeten met leven uitrusten. Dit is de opdracht waar jullie al die tijd op voorbereid zijn. Nu mogen jullie uitbundig vieren dat jullie weten wie jullie zijn en waarom dit allemaal op deze manier is gegaan. Nu zijn jullie zover en ik ben heel erg blij dat jullie nu in staat zijn te begrijpen waarom het allemaal op deze manier moest gaan en waarom jullie hier allemaal zijn en wat jullie nog te wachten staat. Het is een grote feestdag voor ons allemaal. Dit is de dag waarop jullie het voorgoed kunnen veranderen – jullie bestemming tot in het kleinste detail te volgen.

Als het dan eindelijk zover is en jullie mensen doorhebben dat dit op geen enkele manier meer is terug te draaien en de wereld juist op dit grote moment heeft gewacht, zullen jullie allemaal bij elkaar komen en samen uitbundig feestvieren, want dit is het belangrijkste moment van jullie leven – van dit leven!

D De toekomst en wat jullie direct nodig hebben

Als wij het over de toekomst hebben, dan hebben we het in dit geval niet over de komende weken en maanden, maar dan doelen we op de tijd die veel verder in het verschiet ligt. Een tijd die veel oudere mensen waarschijnlijk niet meer zullen meemaken, maar hun kinderen en kleinkinderen wel. Deze tijd draagt een hele hoop vernieuwingen in zich, die op de hele mensheid afkomen. Deze nieuwigheden zijn gestoeld op alle veranderingen die door de opstijging naar de volgende dimensie mogelijk zijn geworden.

Tegen die tijd hebben de mensen de verschijnselen die bij de opstijging horen allang verwerkt en voelen ze zich al helemaal op hun gemak met de nieuwe mogelijkheden die de hogere trilling en de verworven vrijheid met zich mee hebben gebracht. Deze tijd is dan gevormd door nog veel andere gebeurtenissen die de mensheid nog wacht. Belangrijk is om de aarde in zijn totale betekenis te begrijpen, want de tijd spoort jullie nu al aan om veel beter op jullie planeet te letten en daar meer aandacht aan te besteden dan tot nu toe. Jullie planeet is geschapen om jullie van voedsel te voorzien en als

als iets wat zomaar ineens is afgelopen, maar weten dat het in een andere vorm verdergaat en nooit ophoudt. Daardoor zal de angst voor de dood niet meer bestaan en als iemand afscheid wil nemen, dan zal hij dit voelen en zich erop voorbereiden om zijn stoffelijk omhulsel te verlaten. En zo is de dood geen dramatisch gebeuren meer, maar een heel normaal proces waarbij je overgaat naar een andere sfeer. Het leven is niet afgelopen, maar gaat in een andere vorm verder. Ongelukken en ziekten zijn dan niet meer zo aan de orde van de dag als tegenwoordig, maar ze zullen niet helemaal van het toneel verdwijnen. En het zou ook zomaar kunnen dat het leven langer duurt dan nu omdat ziekmakende factoren niet meer aan de orde zijn. Jullie leven is dan veel gezonder en minder jachtig, maar blijft eindig en dit is van meet af aan de bedoeling geweest.

Kun je ons iets meer vertellen over de violette vlam? Waar komt hij vandaan, hoe komen we bij hem en hoe kunnen we hem gebruiken?

De violette vlam is de vlam van transformatie. Hij zorgt ervoor dat alle belastende gebeurtenissen worden getransformeerd. Het is niet moeilijk: jullie kunnen deze vlam door je gedachten in je hart implementeren. Daar geven jullie de vlam alle ruimte om alle gebeurtenissen te transformeren. Hierdoor zullen jullie volledig helen. Alle belastende gebeurtenissen kunnen jullie op deze manier kwijtraken en jullie kunnen alleen de ervaringen dan wel de wijsheid bewaren. De energetische belasting verdwijnt en vertrekt. Dit zal veel mensen helpen, want de transformatie van de energieën die hierin liggen opgeslagen, zullen grote opluchting teweegbrengen en mensen helpen gezond te worden.

De toekomst en wat jullie direct nodig hebben

Als wij het over de toekomst hebben, dan hebben we het in dit geval niet over de komende weken en maanden, maar dan doelen we op de tijd die veel verder in het verschiet ligt. Een tijd die veel oudere mensen waarschijnlijk niet meer zullen meemaken, maar hun kinderen en kleinkinderen wel. Deze tijd draagt een hele hoop vernieuwingen in zich, die op de hele mensheid afkomen. Deze nieuwigheden zijn gestoeld op alle veranderingen die door de opstijging naar de volgende dimensie mogelijk zijn geworden.

Tegen die tijd hebben de mensen de verschijnselen die bij de opstijging horen allang verwerkt en voelen ze zich al helemaal op hun gemak met de nieuwe mogelijkheden die de hogere trilling en de verworven vrijheid met zich mee hebben gebracht. Deze tijd is dan gevormd door nog veel andere gebeurtenissen die de mensheid nog wacht. Belangrijk is om de aarde in zijn totale betekenis te begrijpen, want de tijd spoort jullie nu al aan om veel beter op jullie planeet te letten en daar meer aandacht aan te besteden dan tot nu toe. Jullie planeet is geschapen om jullie van voedsel te voorzien en als

plek om te wonen. Dit zijn beide zaken die onontbeerlijk zijn voor jullie sterfelijke lichamen. Jullie zijn op de aarde om hier te leren leven en een ontwikkeling door te maken die jullie maakt tot datgene wat men een 'levende schepper' zou kunnen noemen.

Dit moeten jullie zo zien: jullie zijn op de aarde om de grootst mogelijke volmaaktheid te bereiken die jullie als schepper kunnen bereiken. Deze school voor volmaaktheid hebben jullie nu afgerond. Jullie zijn over naar een hoger niveau, wanneer de opstijging en de fundamentele veranderingen zijn afgesloten. Deze opstijging heeft jullie heel veel moeite gekost en in de loop van deze opstijging hebben jullie veel geleerd en kunnen jullie terugvallen op ervaringen die jullie als schepper heel goed van pas komen. Zulke ervaringen kunnen jullie alleen maar opdoen tijdens zo'n opstijging. Want zoveel ervaringen tegelijk in het korte tijdsbestek dat voor jullie ligt, zullen jullie niet gauw weer meemaken.

Dit scenario biedt een scala aan ervaringen. De verruiming van je bewustzijn is de kroon op deze opstijging, want hierdoor zal pas de totale draagwijdte te zien zijn van je leven tot nu toe. Jullie blikken terug op een wereld die dienstdeed als ervaringswereld en dit zal pas achteraf tot jullie doordringen. Je bewustzijn van eenheid zorgt ervoor dat jullie de gebeurtenissen uit het verleden met totaal andere ogen bekijken. Hierdoor kunnen jullie zoveel meer uit dit verleden meenemen, wat jullie bij je scheppende werk heel goed van pas komt.

Jullie zijn op de aarde om je scheppende vaardigheden uit te proberen. Jullie zijn hier, in deze tijd, om je verstand en je scheppende gedachten met elkaar te verenigen en zo de toekomst van het universum te beïnvloeden. Jullie gedachten zijn machtig en hoe meer jullie ze onderling bundelen, hoe krachtiger ze zijn en hoe groter de draagwijdte van jullie

schepping. Door het bundelen van jullie intenties wordt deze macht groter, en hoe meer mensen hieraan meewerken, hoe krachtiger het resultaat ook daadwerkelijk in de realiteit gemanifesteerd zal worden. Jullie zijn op weg naar een tijd waar de mensen hun gezamenlijke, geplande scheppingen zeer nauwkeurig onder de loep nemen alvorens ze te manifesteren in de realiteit. Deze tijd is voor degenen die besluiten om als schepper actief te zijn een zeer leerzame en spannende tijd, want de bundeling van ervaringen en de bundeling van de scheppende vaardigheden vormen een kracht die je zelden in het universum tegenkomt.

De nieuwe wereld zal niet anders zijn dan de huidige wereld als jullie in de gaten hebben dat bepaalde mogelijkheden ook nu al voorhanden zijn, ook al is de uitwerking ingeperkt. Deze beide werelden zullen niet van elkaar verschillen als jullie toelaten dat jullie nu al een eenheid vormen. Laat deze eenheid echter nu buiten beschouwing, dan beginnen jullie straks in een totaal nieuwe wereld en die wereld zal vergeleken met de wereld van nu een stuk beter bevallen. Jullie hebben deze wereld zo gewild, maar jullie kunnen het ook al veel eerder zo hebben als jullie je gedachten concentreren op datgene waar het op de aarde echt om gaat. Neem deze vooruitblik op de nieuwe opdrachten serieus en zorg ervoor dat jullie al van tevoren oefenen, want jullie gezamenlijke gedachten zijn nu al heel krachtig. Maak er gebruik van en maak het leven een stuk gemakkelijker en mooier voor iedereen.

Op dit moment zijn ze nog enigszins ingeperkt, maar weldra zullen er vaardigheden naar voren komen die tot ieders beschikking staan. Zie het aan en verheug jullie op de ontdekking dat de wereld een heel andere bedoeling heeft dan jullie nu denken. Jullie worden allemaal opgeroepen om het leven anders te gaan zien, want het vooruitzicht op de nabije

toekomst moet jullie ertoe aanzetten om het huidige leven veel luchtiger en ontspannener op te vatten en je alleen nog maar op je ware opdracht te focussen: het opdoen van ervaringen en volop genieten van je fantasieën. Jullie zijn scheppende wezens en jullie mogen je geest geen barrières opleggen, anders kan hij niet tot volle bloei komen. Ruim deze barrières in je hoofd op en geef je gedachten nu al de vrije loop. Dan wordt het een stuk gemakkelijker om je leven in de nieuwe dimensie van meet af aan zo te vormen zoals jullie willen.

De mensen van nu zijn nog steeds dezelfde mensen als ze in de nieuwe wereld zijn aangekomen. De planeet is nog dezelfde als hij in de nieuwe tijd is aangekomen, het universum is nog hetzelfde als het in de nieuwe tijd is aangekomen. Niets is wezenlijk veranderd, maar jullie moeten wel begrijpen wat er precies op jullie af zal komen. Dat is belangrijk, want dan wordt het een stuk gemakkelijker dan jullie nu denken.

Het nieuwe leven zal geen pretje zijn als jullie denken dat alles vanzelf gaat. Jullie moeten allemaal hard aan jezelf werken, opdat het leven van het begin af aan prettig zal zijn. Jullie moeten allemaal in zoverre meedoen dat jullie al je gedachten omzetten in positieve. Neem afstand van je negatieve manier van denken, want die zal jullie al heel gauw rauw op je dak vallen. Haal je gedachten terug en zeef alle negatieve eruit. Vergeet dat iemand je ooit iets heeft aangedaan, want hij deed het niet omdat hij je schade wilde berokkenen. Hij deed het omdat hij van jou hiervoor de opdracht heeft gekregen. Hij kreeg deze opdracht opdat jij op grond van zijn handelen de kans kreeg deze ervaring te verwerken en er lering uit te trekken.

Het ontbreken van begrip hiervoor is de oorzaak dat jullie zoveel haat- en wraakgedachten hebben ontwikkeld. Jullie denken dat het hier om een willekeurige daad van agressie gaat

en dat jullie wraak moeten nemen. Dit heeft enorme consequenties gehad. Stuk voor stuk hebben jullie deze gedachten geproduceerd, die het leven voor iedereen enorm veel moeilijker hebben gemaakt. En deze gedachten zijn zozeer gemeengoed geworden dat jullie in beginsel alle mensen als bedreiging zien en daarom proberen jullie jezelf te beschermen tegen de anderen door een muur om jullie heen te bouwen en hen tegen te werken. Een bedreiging moet immers zo snel mogelijk uit de weg worden geruimd – tenminste dat is wat jullie verstand je ingeeft. Jullie zijn hierbij totaal vergeten dat jullie door deze manier van denken zo veel negatieve energie hebben uitgezonden dat deze nu nog sterker naar jullie terugkomt. Daardoor lukt het jullie haast niet meer om je te weren tegen de aanvallen van de mensen die jullie door je machtsuitoefening leed hebben aangedaan. Kijk eens goed naar deze situatie. Hoe eerder jullie begrijpen wat zich in deze negatieve spiraal afspeelt, hoe eerder jullie eruit kunnen stappen.

De wereld waarin jullie straks zullen leven, is een wereld waarin wraak en vergelding niet meer bestaan. Stop er daarom mee om alles wat jullie wordt aangeboden te oordelen en veroordelen. Ik oordeel of veroordeel alleen wanneer de mogelijkheid van vergelding bestaat. Hoe meer ik over vergelding nadenk, hoe eerder ik oordeel over of veroordeel wat andere mensen doen of laten.

Kijk zonder oordeel naar alles en zie jezelf als een deel van het geheel. Dit geheel moet zo snel mogelijk op de weg komen naar waar het deze eenheid niet alleen begrijpt, maar er ook naar leeft. Dit kunnen jullie nu al doen en toch kost het jullie veel moeite. De wereld is zo geschapen opdat jullie allemaal zulke situaties kunnen meemaken en doorleven, waardoor jullie leren inzien dat er een weg uit de spiraal van geweld en machtsmisbruik is. Neem deze gelegenheid waar

en word je ervan bewust dat het niet om vergelding gaat en ook niet om de ander te bedriegen, maar dat het uiteindelijk gaat om een gemeenschappelijk doel. Dat doel is: door ervaring groeien en via deze groei tot een gemeenschappelijke, grootse scheppingsopdracht komen. Daar gaat het om, en niet om banale vergeldingsacties waar jullie in je dagelijkse leven naar kijken, last van hebben en die jullie zelfs omzetten in daden.

Neem dit als aanleiding om eindelijk op te houden jullie naaste als vijand te zien of als iemand die jullie in je bestaan bedreigt. Houd ermee op, want de ander wil hetzelfde als jij. Ook hij wil in vrijheid en vrede leven en hij gedraagt zich alleen maar zo omdat hij niet begrijpt wat het eigenlijke doel van zijn bestaan is. Probeer hem ertoe te bewegen dat hij zijn leven eens van een heel andere kant bekijkt, dan zal hij heel snel doorhebben wat het betekent om niet meer als eenzame ridder tegen de anderen te vechten maar samen met hen de wereld te vorm te geven. Daar gaat het uiteindelijk om. Dit moeten de mensen leren inzien opdat ze zich kunnen ontdoen van hun oude gedrags- en denkpatronen. Zie dit als aanleiding om met alle mensen die jullie op zo'n manier bejegenen een gesprek te voeren en leg uit hoe hun gedrag reacties uitlokt. Leer hun de situatie vanuit een ander perspectief te zien en al gauw zullen ze begrijpen wat jullie duidelijk proberen te maken.

Beste mensen op de aarde, dit is een uitdaging voor jullie allemaal! Houd ermee op en zie jezelf als een deel van het geheel. Stop met oordelen en neem voor kennisgeving aan wat jullie hier op de aarde altijd al te doen stond. Houd ermee op en zie jezelf als deel van de schepper en zie jullie allemaal samen als de schepper van alles wat is. Ik kan het niet vaak genoeg zeggen. Dit moet tot jullie doordringen, anders

zal het heel moeilijk worden om de komende tijd te begrijpen. Neem dit aan en besef dat jullie datgene zijn wat wij hier aan jullie willen overbrengen. Neem het aan, want er is niet veel tijd meer om het begrip ten opzichte van jezelf te veranderen. Neem het aan en internaliseer alle informatie die wij aan jullie geven.

A Alles komt goed als de klus geklaard is

Zoals we al zeiden zal de wereld na de succesvolle opstijging weer snel de draad oppakken en beginnen de mensen weer bij te komen van de vermoeienissen van de periode die achter hen ligt. En dat is goed, want het hele gebeuren van deze opstijging heeft een enorme impact gehad. Zo op het oog heeft de wereld geen fundamentele verandering ondergaan. De omgeving is nog hetzelfde, maar wat eronder ligt voelt heel anders aan dan voorheen en juist hierin schuilt de grote verandering. Er zullen jullie veel kleine veranderingen opvallen die totaal anders aanvoelen dan eerst, doordat de wereld qua waarneming is veranderd. Alles wordt veel intenser waargenomen en er heeft een fundamentele verandering plaatsgevonden in dat wat belangrijk gevonden wordt. Alles krijgt een totaal andere kwaliteit, doordat angst en de strijd om te overleven voorgoed tot het verleden behoren. Dan zien jullie pas echt goed welke kwaliteiten dit zijn en merken jullie hoe de nieuwe wereld die zo veel nieuwe mogelijkheden heeft gebracht in elkaar steekt. Jullie kunnen dit meteen voelen als jullie naar buiten gaan. Dan merken jullie hoe deze vrijheid voelt. Dit zal een grote

opluchting zijn, want de tijd daarvoor was bepaald niet gemakkelijk.

Nu zijn jullie teruggekeerd naar de rust – in je innerlijke rustige basisatmosfeer die jullie altijd al hebben gehad of in ieder geval hebben gewenst. Deze rust is heerlijk, ook al is het nog wat onwennig, want ineens is de druk die jullie zo lang hebben gevoeld weg. Hij is simpelweg verdwenen en wat rest zijn innerlijke rust, tevredenheid en een grote kalmte.

Hoewel dit allemaal nog heel onwennig voor jullie is, is de wereld toch hetzelfde gebleven. Onthoud hoe het voorheen was en leg de kwaliteiten van de nieuwe tijd hiernaast. Onthoud wat allemaal druk op jullie legde en wat er allemaal is gelukt wanneer jullie een plan hadden bedacht. Tot nu toe wierpen zich altijd allerlei obstakels en grenzen op die jullie eerst moesten overwinnen en dat heeft jullie van heel wat ervaringen en kansen afgehouden. Maar nu beschikken jullie ineens over heel andere kwaliteiten en die maken in eerste instantie dat jullie volledig vrij kunnen handelen. Niets of niemand leggen jullie nog een strobreed in de weg, tenzij jullie dit zelf doen.

Zoals ik al zei, zullen jullie het aanvankelijk allemaal wat raar vinden omdat jullie niet gewend zijn vrij en onbegrensd te kunnen handelen. Het zal heel onwennig zijn dat er ineens geen idiote wereld meer is, zoals jullie hem vaak hebben omschreven. Want de wereld is terug in de 'normaalstand' zoals hij was voor de dualiteit had toegeslagen. De toestand van afgescheiden zijn, waarin jullie zolang hebben geleefd, heeft jullie sterk gevormd. Daarom moeten jullie dit eerst allemaal goed verwerken en de nieuwe kwaliteiten tot jullie door laten dringen, want ze zijn lange tijd verborgen geweest. Nu jullie ze in vol ornaat en heel duidelijk op je netvlies hebben, zijn ze tot je doorgedrongen en hebben ze je hart bereikt om zich daar te nestelen opdat jullie al je mogelijkheden vanuit het diepst van je hart kunnen waarnemen.

Jullie zijn zoveel kwijtgeraakt in de wereld van de dualiteit en dat alles kunnen jullie nu in een keer terugkrijgen. Jullie zijn al je vrijheden kwijtgeraakt die horen bij een scheppende geest en nu krijgen jullie ze in één klap weer terug. Dat is niet alleen heel erg prettig, maar een waar geluksgevoel dat jullie hoe dan ook willen uitdragen. Dit gevoel is zo sterk dat jullie vanuit het diepst van je hart niet anders kunnen dan dit met je medemens te delen en samen te verwerken wat er allemaal is gebeurd en te onderzoeken welke mogelijkheden dit allemaal opent. Jullie hebben het gehaald en het zal jullie meer dan goed bevallen om in deze nieuwe tijd te leven. Jullie kunnen je er nu al op verheugen en al een klein beetje vooruitlopen op deze prachtige tijd door jullie in gedachten hier alvast op af stemmen. Dan kunnen jullie alles wat nog gaat komen een stuk gemakkelijker doorstaan, tot de hele transformatie is voltooid.

Het zal jullie goeddoen om te horen dat de aarde erop wacht dat jullie je mogelijkheden weer opnieuw ontdekken en ze in al hun facetten uitproberen en ontplooien. De aarde wacht op jullie, want zij heeft haar opdracht van meet af aan helder gedefinieerd en is altijd van plan geweest samen met jullie de goddelijke schepping te versnellen. Hij heeft als taak een thuis te bieden aan scheppers en ervoor te zorgen dat deze scheppers een prachtige omgeving hebben om samen met de aarde deze scheppingsopdracht te volbrengen. Iedereen zal deze opdracht graag aannemen, want er is geen mooiere taak op de aarde dan ervoor te zorgen dat het leven zijn gang kan gaan.

Het is voor jullie allemaal een grote uitdaging om dit allemaal aan te nemen en te accepteren dat jullie goddelijke wezens zijn. Daarvan zijn we ons allemaal bewust geworden. De lange tijd in de dualiteit heeft meer dan duidelijk gemaakt dat deze niet langer mogelijk is. De dualiteit had echter een bedoeling. Daarom moesten jullie je ware aard vergeten en mogen jullie nu weer ervaren wat werkelijk jullie opdracht hier

op de aarde is. Pak die opdracht aan en wees blij, want er bestaat niets beters dan te erkennen wie jullie zijn en waarom jullie zo lang een leven hebben geleid dat gekenmerkt was door bepaalde gebeurtenissen en jullie steeds weer confronteerde met de grenzen van wat haalbaar was. Deze grenzen zijn nu weg. Jullie kunnen je vrij ontplooien. Doe dit nu en wees blij met je opdracht, want het is de beste opdracht ooit. Meer valt er op de aarde niet te vervullen, de goddelijke opdracht is de allerhoogste in het universum.